
Drøftelse af Censorudvalgets rapport ”Et fremtidssikret censorsystem”

Sagsfremstilling

RUC modtog 23. januar Censorudvalgets rapport ” Et fremtidssikret censorsystem” sammen med høringsbrev fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse. Rapporten har sammen med oplæg til hovedlinjer i RUCs høringssvar været i høring på institutterne og forelægges nu til drøftelse i UDDU.

Til baggrund for drøftelsen vedlægges, ud over rapporten, et artikeloplæg til belysning af nogle problematikker, udkast til høringssvar som har været forelagt institutterne samt bemærkninger fra institutterne.

Rektor ønsker i UDDUs drøftelse af censorsystemet at få fokus blandt andet på ejerskab og på sammenhæng i kvalitetssystemet. RUCs input til udvikling af censorsystemet skal bero på strategiske overvejelser om hvordan vi bedst understøtter de studerendes læring og kvaliteten af vores uddannelser.

For RUC – som for de øvrige institutioner – bliver det en krævende og relativt langsigtet opgave at skabe og implementere et nyt censorsystem. Forslag til konkrete regelændringer vil forventelig blive sendt i høring hos institutionerne, der efter vedtagelse vil skulle udmøntes i studieordninger og administrativt på institutionerne.

Indstilling

US indstiller, at UDDU drøfter Censorudvalgets rapport og rådgiver rektor vedr. RUCs input til udvikling af censorsystemet.

Videre proces

Rektor sender høringssvar fra RUC vedr. Censorudvalgets rapport til styrelsen via Danske Universiteter 15. marts.

Bilag

1. Høringsbrev vedr. Censorudvalgets rapport ”Et fremtidssikret censorsystem”
2. Censorudvalgets rapport ”Et fremtidssikret censorsystem”
3. Oplæg til hovedlinjer i RUCs høringssvar vedr. Censorudvalgets rapport: *Et fremtidssikret censorsystem*
4. Artikeloplæg: Skal vi have mindre ekstern censur? Eller skal vi have bedre bedømmelser?
5. Bemærkninger fra IKH
6. Bemærkninger fra IMT
7. Bemærkninger fra INM
8. Bemærkninger fra ISE

Til: Institutioner, der udbyder videregående uddannelse, censorformænd for videregående uddannelser, de studerendes organisationer, organisationer der repræsenterer aftagere og arbejdsmarkedets parter

Høring over Censorudvalgets rapport

23. januar 2017

Vedlagt sendes Censorudvalgets rapport ” Et fremtidssikret censorsystem” med henblik på jeres bemærkninger, jf. også link <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/rad-naevn-og-udvalg/censorudvalget/dokumenter-og-analyser/microsoft-word-sidste-nye-censorrapport-version-180117-docx.pdf>

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Styrelsen for Forskning og Uddannelse skal anmode om at modtage bemærkninger til rapporten **senest den 17. marts 2017**. Bemærkninger modtaget efter dette tidspunkt kan ikke forventes at indgå i ministeriets behandling.

Bredgade 40
1260 København K
Tel. 3544 6200
Fax 3544 6201
Mail sfu@ufm.dk
Web www.ufm.dk

Ministeriet ønsker med høringen at understøtte, at rapporten generer en god og konstruktiv debat om, hvordan censorsystemet i Danmark fremover kan bidrage til at sikre kvaliteten og relevansen af vores videregående uddannelser.

CVR-nr. 1991 8440

Når Styrelsen har modtaget bemærkningerne, vil de indgå i ministeriets arbejde med kvaliteten og relevansen af de videregående uddannelser.

Direkte:
Tel. 72317802
Mail direktor@ufm.dk

Baggrund

Regeringen bad i 2015 et eksternt Censorudvalg om at se på det nuværende censorsystem. Udvalget, hvis medlemmer var udpeget af institutionerne, bestod primært af repræsentanter fra institutionerne. Såvel formanden som medlemmerne har alle erfaring med at være censor.

Ref.-nr. Dokument nr.

Censorudvalget har fået udarbejdet en række rapporter, som bl.a. belyser institutionernes, censorformændenes og de studerendes holdninger til censorsystemet.

Censorudvalget har holdt møder med en række interessenter, herunder Danmarks Akkrediteringsinstitution, samtlige rektorforsamlinger, repræsentanter for de studerende og de studerendes organisationer, udvalgte censorformænd, repræsentanter for aftagerne og arbejdsmarkedets parter m.fl. for at afdække deres vurdering af det nuværende censorsystem og deres behov i forhold til et fremtidigt censorsystem. Censorudvalget har i forlængelse heraf modtaget bidrag fra flere af interessenterne. Det har været muligt for alle med interesse for censorsystemet at sende bidrag til udvalget. Rapporter og dokumenter samt input fra interessenter og andre ligger tilgængelige på udvalgets hjemmeside <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/rad-naevn-og-udvalg/censorudvalget?searchterm=censorudvalget>

Læsevejledning til rapporten

Censorudvalgets rapport består af ti kapitler samt et appendiks. Kapitlerne i Censorudvalgets rapport behandler de problemstillinger som udvalget, fik til opgave at afdække, jf. udvalgets

um <http://ufm.dk/aktuelt/nyheder/2015/filer/kommissorium-for-analyse-og-udvalgsarbejdet-for-et-nyt-censorsystem.pdf>

Rapporten består af en beskrivelse af det gældende censorsystem og en beskrivelse af udvalgets overvejelser, hvor udvalget reflekterer over de undersøgelser, som udvalget har gennemført, og de bidrag, som udvalget har modtaget. Kapitel 2 omhandler udvalgets overvejelser og anbefalinger til et fremtidigt censorsystem.

Udvalget har vurderet, at det var nødvendigt med en beskrivelse af det gældende censorsystem for at forstå baggrunden for udvalgets overvejelser og anbefalinger. Bemærk også, at der af hensyn til rapportens læsere er udarbejdet en ordliste, hvor fagspecifikke ord og termer er forklaret.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Censorudvalgets anbefalinger

Det er Censorudvalgets opfattelse, at censorsystemet bør bevares, men at et fremtidssikret censorsystem også kræver, at der sker en række tilpasninger. Udvalget har også undersøgt, hvordan der internationalt arbejdes med at sikre uddannelsernes kvalitet og relevans. Rapporten indeholder på den baggrund udvalgets anbefalinger til tilpasninger af censorsystemet.

Bemærkningerne bedes sendt til censorpostkassen: censor@ufm.dk

Med venlig hilsen

Hans Müller Pedersen

Censordvalget: "Et fremtidssikret censorsystem"

November 2016

Uddannelses- og
Forskningsministeriet
—
Styrelsen for Forskning
og Uddannelse

Udgivet af

Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Bredgade 40
1260 København K
Tel.: 35446200
E-mail: sfu@sfu.dk
www.ufm.dk

Forsidefoto: Shutterstock

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

ISBN: 978-87-92962-63-8 - Web

Forord	5
1. Indledning	6
2. Udvalgets anbefalinger	9
2.1 Det nuværende censorsystem	9
2.2 Udvalgets overvejelser om og anbefalinger til det fremtidige censorsystem	9
Anbefaling 1: Færre centralt fastsatte regler om censur	12
Anbefaling 2: Forankring på uddannelsesinstitutionerne	12
Anbefaling 3: Styrkelse af censorformandskaberne	13
Anbefaling 4: Opkvalificering af censorerne	13
Anbefaling 5: Retssikkerheden for de studerende	14
3. Introduktion til det gældende censorsystem	15
3.1 Censorsystemet og prøvesystemet	15
3.2 Censorsystemets rolle i kvalitetssikringen af de videregående uddannelser	17
4. Internationale erfaringer	20
4.1 Udvalgets undersøgelser	20
4.1.1 Nederlandene	21
4.1.2 Norge	22
4.1.3 Storbritannien	23
4.2 Udvalgets overvejelser	25
5. Censorsystemets bidrag til kvalitetssikring og -udvikling	27
5.1 Censorsystemets nuværende bidrag til kvalitetssikring	27
5.2 Udvalgets undersøgelser	27
5.2.1 Høring af institutionerne vedrørende censorsystemets bidrag til kvalitetssikringen	27
5.2.2 Spørgeskemaundersøgelse af censorformændene	30
5.2.3 Udvalgets møder med og input fra interessenter	30
5.3 Udvalgets overvejelser	31
6. Landsdækkende censorkorps – fordele og ulemper	33
6.1 Det gældende censorsystem	33
6.2 Udvalgets undersøgelser	34
6.3 Udvalgets overvejelser	36
7. Censorsystemets omfang og ressourceforbrug	38
7.1 Gældende regler om omfang af censur	38
7.2 Udvalgets undersøgelse af omfanget af censur og ressourceforbrug	38
7.2.1 Undersøgelse af omfang af censur	38
7.2.2 Undersøgelse af ressourceforbrug til bedømmelse	40
7.3 Udvalgets overvejelser	42
8. Censorsystemets rolle i forhold til de studerende og deres retssikkerhed	44
8.1 De gældende regler	44
8.2 Udvalgets undersøgelser ved det gældende censorsystem	46
8.2.1 Workshop med de studerende	46

8.2.2 Høring vedrørende censormsystemets rolle med hensyn til studerendes retssikkerhed blandt de videregående uddannelsesinstitutioner	47
8.2.3 Udvalgets møder med interessenter	48
8.2.4 Stikprøveundersøgelse af klagesager, herunder eksamensankenævnsager	49
8.3 Udvalgets overvejelser	49
9. Rekruttering til censormsystemet	53
9.1 De gældende regler	53
9.2 Udvalgets undersøgelser	53
9.2.1 Sammensætning af censorkorpserne	54
9.2.2 Censorerne kompetencer	55
9.2.3 Allokering af censorer til de konkrete prøver	56
9.3 Udvalgets overvejelser	58
9.3.1 Sammensætningen af censorkorpserne	58
9.3.2 Censorerne kompetencer	58
9.3.3 Allokering af censorer til de konkrete prøver	59
10. Censormsystemets organisering	60
10.1 De gældende regler	60
10.2 Udvalgets undersøgelser	60
10.3 Udvalgets overvejelser	61
10.4 Mulige modeller for en fremtidig organisering af censormsystemet	62
10.4.1 Censormsystemet forankres hos institutionerne	63
10.4.2 Censormsystemet forankres i Uddannelses- og Forskningsministeriet	64
10.4.3 Censormsystemet forankres både i Uddannelses- og Forskningsministeriet og hos institutionerne	64
10.4.4 Censormsystemet forankres i Danmarks Akkrediteringsinstitution	65
10.5 Udvalgets indstilling	66
11. Appendiks	67
11.1 Kommissorium for analyse- og udvalgsarbejdet for et nyt censormsystem	68
11.2 Censormudvalgets undersøgelser	70
11.3 Bidrag fra interessenter	70
11.4 Ordliste	73

Forord

Rapporten "Et fremtidssikret censorsystem" er udarbejdet af et eksternt udvalg "Censorudvalget" nedsat af uddannelses og forskningsministeren.

Det fremgår af Censorudvalgets kommissorium, at de videregående uddannelser skal give de studerende viden og kompetencer, som de kan tage med sig og bruge i fremtidige job og livet i øvrigt.

Regeringen bad på den baggrund udvalget om at belyse, om det nuværende censorsystem bidrager tilstrækkeligt til sikring af kvalitet og de studerendes retssikkerhed, og om det er tidssvarende i forhold til den kvalitetssikring, som skal varetages af institutionerne, og bl.a. dokumenteres via institutionsakkreditering.

Udvalget har i perioden fra november 2015 til november 2016 undersøgt det nuværende censorsystem. På grundlag af disse undersøgelser er udvalget kommet frem til en række anbefalinger i forhold til et fremtidigt censorsystem, som fremgår af rapportens kapitel 2. Anbefalingerne er belyst og perspektiveret i de efterfølgende kapitler.

Udvalgets anbefalinger til et fremtidssikret censorsystem tager afsæt i, at censorsystemet bør bevares, men et fremtidssikret censorsystem kræver også, at der sker en række tilpasninger.

Udvalget har derfor også undersøgt, hvordan der internationalt arbejdes med at sikre uddannelsernes kvalitet og relevans. I rapportens kapitel 4 belyses udvalgte landes arbejde hermed.

Udvalget håber, at rapporten kan generere en god og konstruktiv debat om, hvordan censorsystemet i Danmark fremover kan bidrage til at sikre kvaliteten og relevansen af vores videregående uddannelser.

Martin Teilmann
Formand for Censorudvalget

1. Indledning

Der har i de senere år været et stadigt stigende fokus på og debat om kvaliteten af de videregående uddannelser, herunder censor-systemets bidrag til at sikre kvalitet og niveau i uddannelserne. Udvalget for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelser (Kvalitetsudvalget)¹ har i forbindelse med sit udvalgsarbejde bidraget til denne debat.

Kvalitetsudvalget påpeger således i dets rapporter, at den nuværende ordning med ekstern censur kun i beskedent omfang bidrager til sikring af kvalitet og relevans, og at ordningen er ressourcekrævende set i forhold til sit bidrag.

Censurudvalget fik derfor i 2015 i opdrag at se på, om det nuværende censor-system med ministerielt beskikkede censorer, herunder aftagercensorer, bidrager tilstrækkeligt til sikring af kvalitet og de studerendes retssikkerhed. Udvalget skulle også se på omfanget af censur og de ressourcer, der bruges på censor-systemet, herunder om udbyttet står mål med ressourceforbruget.

Det er fastsat i kommissoriet, at udvalget skal afdække:

- Censor-systemets bidrag til kvalitetssikring og udvikling af prøve- og eksamenssystemet, herunder institutionernes vurdering heraf.
- Rekruttering til censor-systemet, herunder også på tværs af niveauer i det videregående uddannelsessystem.
- Omfanget af censur, herunder aftagercensur, på de forskellige videregående uddannelser.
- Censor-systemets rolle i forhold til de studerendes retssikkerhed ved aflæggelse af prøver og eksaminer.
- Fordele og ulemper ved landsdækkende censorkorps.
- Samspillet med censor-systemet på ungdomsuddannelserne.
- Snitfladen mellem det centrale og decentrale niveaus opgaver og roller.
- Internationale/andre landes censorordninger og erfaringer med kvalitetssikring af prøver og eksaminer, herunder erfaringer med forskellige alternativer til censur.

Udvalget har i perioden fra november 2015 til november 2016 afholdt otte møder samt foretaget en studietur til London med det formål at studere det engelske censor-system og kvalitetssikrings-system.

Udvalget har i sit skriftlige analysearbejde inddraget alle uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område, der udbyder videregående uddannelse, samt alle formænd for de videregående uddannelsers censorkorps.

¹ Kvalitetsudvalget blev nedsat af den daværende regering i oktober 2013 og fik til opgave at komme med anbefalinger til, hvordan kvalitet, relevans og sammenhæng kan styrkes i de videregående uddannelser. Kvalitetsudvalget afleverede to delrapporter i henholdsvis april og november 2014 samt en samlet afrapportering i januar 2015.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har gennemført følgende undersøgelser for udvalget:

- [Vurderinger af censordokumentet - Tværgående opsamling på de videregående uddannelsesinstitutioners høringssvar censordokumentet](#) (pdf)
- [Rekruttering af nye censorer - Tabelrapport fra spørgeskemaundersøgelse blandt censorformænd](#) (pdf)
- [Data om censur og bedømmelse - Tabelrapport med data fra de videregående uddannelsesinstitutioner af omfanget af censur og bedømmelse og ressourceforbruget](#) (pdf)
- [Referat af workshop med studerende og Censorudvalget 15. februar 2016 om eksamensbedømmelse og retssikkerhed](#) (pdf)

Teknologisk Institut har gennemført følgende undersøgelser for udvalget:

- [Landerapport fra Nederlandene – internationale erfaringer med censorordninger eller alternativer til dette](#) (pdf)
- [Landerapport fra Norge – internationale erfaringer med censorordninger eller alternativer til dette](#) (pdf)
- [Landerapport fra Storbritannien – internationale erfaringer med censorordninger eller alternativer til dette](#) (pdf)

Styrelsen for Videregående Uddannelser har gennemført følgende undersøgelser for udvalget:

- [Ankenævn - Stikprøveundersøgelse af klager over prøver eller anden bedømmelse på udvalgte uddannelser](#) (pdf)

Derudover har udvalget holdt møder med en række interessenter, herunder Danmarks Akkrediteringsinstitution, samtlige rektorforsamlinger, repræsentanter for de studerende og de studerendes organisationer, udvalgte censorformænd, repræsentanter for aftagerne og arbejdsmarkedets parter m.fl. for at afdække deres vurdering af det nuværende censordokument og deres behov i forhold til et fremtidigt censordokument.

Censorudvalget har i forlængelse heraf modtaget bidrag fra interessenterne og andre med interesse for censordokumentet. Bidragene er vedlagt som bilag og ligger tilgængelige på [udvalgets hjemmeside](#).

Det omfatter bl.a. bidrag fra:

- Danmarks Akkrediteringsinstitution
- Danske Universiteter
- Et samlet bidrag fra de studerende, herunder Lærerstuderendes Landskreds, de Arkitektstuderendes Råd på Aarhus Arkitektskole, De Studerendes Råd – Kolding Designskole, Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende, Danske Studerendes Fællesråd, Sygeplejestuderendes Landssammenslutning og Pædagogstuderendes Landssammenslutning
- Dansk Universitetspædagogisk netværk
- Dansk Industri
- Akademikerne
- Censorkorpset for folkesundhedsvidenskabelige og relaterede uddannelser
- Ingeniørcensorkorpset
- De Erhvervsøkonomiske Censorkorps
- Censorkorpsnetværket for Erhvervs kommunikation og -sprog.

Rapporten er opbygget således, at udvalgets overvejelser i vid udstrækning reflekterer over de undersøgelser, udvalget har gennemført, og de interessentbidrag, udvalget har modtaget. Af

hensyn til rapportens læsere er der udarbejdet en ordliste, hvor fagspecifikke ord og termer er forklaret.

Formanden er udpeget af uddannelses- og forskningsministeren. Udvalgets medlemmer er udpeget således, at de dækker forskellige kompetencer og forskellige uddannelsesområder og -niveauer inden for de videregående uddannelser. Medlemmerne er udpeget på baggrund af indstillinger fra henholdsvis Danske Erhvervsakademier, Danske Professionshøjskoler, Danske Universiteter og Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser. De maritime uddannelsesinstitutioner fravalgte at deltage med en repræsentant i udvalgets møder.

Da udvalget er sammensat på baggrund af indstillinger fra institutionerne, har det været væsentligt, at udvalget i sit arbejde sikrede, at de centrale interessenter på området blev inddraget, bl.a. ved møder.

Udvalgets sammensætning:

Formand: Martin Teilmann, forhenværende direktør i Akademikerne

Medlemmer:

- Birthe Friis Mortensen, rektor, Professionshøjskolen University College Syddanmark Esbjerg - Haderslev
- Eva Bendix Petersen, professor (mso), Roskilde Universitet
- Jens Erik Mogensen, prodekan, Københavns Universitet
- Jonna Frølich, uddannelseschef, Professionshøjskolen VIA University College
- Keld Hvam, uddannelsesleder, IBA Erhvervsakademi Kolding
- Lars Døvling Andersen, prodekan, Aalborg Universitet, som afløste Hanne Kathrine Krogstrup, professor, Aalborg Universitet, der udtrådte af udvalget den 18. april 2016
- Lars Juel Thiis, arkitekt, partner i firmaet Cubo

Udvalgets sekretariat: Styrelsen for Videregående Uddannelser.

2. Udvalgets anbefalinger

2.1 Det nuværende censorsystem

Det nuværende censorsystems formål og opgaver er grundlæggende uforandrede, siden censorsystemet var den eneste eksterne kvalitetssikring af de videregående uddannelser.

Det overordnede formål med det nuværende censorsystem er at sikre, at uddannelsens prøver er i overensstemmelse med de fastsatte faglige mål og kriterierne for at opnå dem, samt at de studerende får en ensartet og retfærdig behandling ved den enkelte prøve. Derudover har censorerne via censorformandskaberne på de erhvervsrettede videregående uddannelser til opgave at bidrage til en overordnet kvalitetssikring af uddannelserne. Censorerne har via censorformandskaberne på universitetsuddannelserne og de kunstneriske videregående uddannelser til opgave at bidrage til udviklingen i prøve- og eksamenssystemets kvalitet, herunder eksamensopgavernes kvalitet.

På baggrund af de undersøgelser, som EVA har udarbejdet for udvalget, udvalgets dialogmøder med interessenter på området samt en række skriftlige interessentbidrag kan udvalget konstatere, at der blandt uddannelsesinstitutionerne og andre interessenter er tilslutning til at opretholde et censorsystem i en eller anden form. Flere interessenter peger imidlertid på, at censorsystemet i dag er ressourcetungt både administrativt og økonomisk, og dets bidrag til sikring af uddannelsernes kvalitet er af svingende kvalitet.

2.2 Udvalgets overvejelser om og anbefalinger til det fremtidige censorsystem

Udvalget har konstateret, at der er en bred tilslutning til censorsystemet, der generelt opfattes som godt og bevaringsværdigt.

Samtidig er det udvalgets opfattelse, at censorsystemets bidrag til og rolle i forhold til sikring af de videregående uddannelsers kvalitet bør nytænkes. Det gældende censorsystem er baseret på et historisk uddannelses- og institutionsbillede, og det tager ikke højde for de ændrede rammer for sikring og udvikling af uddannelsernes kvalitet, som er gennemført de senere år. Hertil kommer, at censorsystemet er opbygget i en tid med lærings- og prøveformer, som ikke altid afspejler den måde, uddannelserne gennemføres på i dag og skal gennemføres på i fremtiden.

De sidste 20 år er der sket markante ændringer i institutionsstrukturen. Der er sket en ændring fra mange små institutioner med udbud af én uddannelse til færre, større selvejende uddannelsesinstitutioner med et klart forankret ledelsesansvar for uddannelsernes faglighed og kvalitet, herunder uddannelsernes prøve- og eksamenssystem. I 1998 var der således 11 universiteter, 92 videregående uddannelsesinstitutioner, som udbød mellemlange videregående uddannelser, og 73 erhvervsskoler, som udbød korte videregående uddannelser². I dag udbyder i alt 33 uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet videregående uddannelser, der er omfattet af kravet om akkreditering, herunder også tre videregående

² Redegørelse om de videregående uddannelsers institutionelle struktur 1998

kunstneriske uddannelsesinstitutioner og fem maritime videregående uddannelsesinstitutioner. Disse ændringer har bl.a. haft konsekvenser i forhold til bredden af institutionernes geografiske udbudsdækning.

Antallet af videregående uddannelser er vokset markant. I det ordinære videregående uddannelsessystem er der i dag godt 1.600 uddannelsesudbud³, og eksempelvis er der på universitetsområdet siden 2007 akkrediteret 200 nye bachelor- og kandidatuddannelser. Uddannelserne er meget forskellige i deres indhold og tilrettelæggelse. Der er også store forskelle på, hvordan de studerende udprøves på de forskellige uddannelser.

Inden for de seneste år er der også – parallelt med en tilsvarende udvikling i udlandet – indført en række eksterne kvalitetssikringsredskaber, der delvist erstatter den kvalitetssikring, som censursystemet tidligere varetog alene.

Indførelsen af uddannelsesakkreditering i 2007 for universitetsuddannelserne og i 2008 for de erhvervsrettede videregående uddannelser samt særligt overgangen til institutionsakkreditering i 2013 har således betydet, at rammerne for sikring og udvikling af uddannelsernes kvalitet er ændrede. For at blive positivt institutionsakkrediteret skal de videregående uddannelsesinstitutioner, på baggrund af centralt fastsatte kriterier, dokumentere, at de har et institutionsbaseret system, som sikrer deres uddannelsers kvalitet og relevans. Heri ligger også et krav til regelmæssige eksterne evalueringer af de enkelte uddannelser.

Parallelt med indførelse af akkreditering blev der i 2007 indført aftagerpaneler og uddannelsesudvalg på de videregående uddannelsesinstitutioner, som bl.a. skal rådgive institutionerne om uddannelsernes kvalitet, relevans og niveau for samfundet.

Det er udvalgets opfattelse, at prøvesystemets rolle som del af kvalitetssikring af uddannelserne med fordel kan kobles tydeligere til institutionernes eget arbejde med sikring og udvikling af uddannelsernes kvalitet og relevans, og at dette arbejde med fordel i højere grad kan indgå i den danske model for akkreditering på institutionsniveau. Dette understøttes af den internationale evaluering/akkreditering af Danmarks Akkrediteringsinstitution og institutionens virke⁴. Evalueringen peger på, at vurdering og eksamination af studerende er en del af den samlede læringsproces, og at dette derfor bør indgå som led i det samlede kvalitetssikringsarbejde, herunder også være omfattet af den eksterne kvalitetssikring/akkreditering.

Samtidig er læringsformerne under forandring. Den stigende studentertilgang, digitaliseringen, krav til øget relevans i uddannelserne, de unges ønske om mere inddragelse og feedback har sat en udvikling i gang inden for pædagogik, didaktik og evaluering/udprøvning af den enkelte studerende. Det bør understreges, at der er tale om en international udviklingstendens. Der er tale om en udvikling, som man ikke bør hæmme med centralt fastsatte regler, hvis primære sigte er bagudrettet kontrol af den enkelte udprøvning.

Censursystemet og dets bidrag til kvalitetssikringen af uddannelserne bør derfor nytænkes, således at evalueringen af uddannelsernes kvalitet i forbindelse med den konkrete

³ I dette tal indgår erhvervsakademi-, professionsbachelor- (herunder top-up), bachelor- og kandidatuddannelser som selvstændige uddannelser og udbud heraf.

⁴ Report on the External Review of the Danish Accreditation Institution, July 2016.

prøvesituation ikke ses isoleret, men indtænkes i uddannelsesinstitutionernes evaluering og fremadrettede arbejde med at fremme uddannelseskvaliteten.

Det er udvalgets opfattelse, at den sondring, der i dag er mellem kvalitetssikring af uddannelserne og kvalitetssikring af prøve- og eksamenssystemet, er kunstig - ikke mindst i lyset af udviklingen, hvor prøverne i stigende grad tænkes ind i et læringsperspektiv. Det bør være op til institutionerne at vurdere, på hvilken måde censorerne inddrages i kvalitetsarbejdet.

På den baggrund foreslår udvalget, at der fremover skal være færre centralt fastsatte krav til censorsystemet. Det centrale krav om medvirken af censorer ved bedømmelsen af prøver skal således alene omfatte de afsluttende store opgaver (specialet i en kandidatuddannelse, bachelorprojektet i en bachelor- eller professionsbacheloruddannelse, det afsluttende eksamensprojekt i en erhvervsakademiuddannelse og afgangsprojekterne i en akademi-, diplom- eller masteruddannelse).

Udvalget foreslår, at det i øvrigt er den enkelte uddannelsesinstitution, der selvstændigt eller i samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner beslutter, hvorvidt andre prøver end de afsluttende store opgaver skal underlægges censur. Institutionens/fagets beslutning - som indgår som et led i arbejdet med at sikre kvaliteten af uddannelserne - træffes på grundlag af en vurdering af den enkelte prøve og dennes placering i den samlede uddannelse. Institutionerne får på denne måde ansvaret for, at udprøvningen, inklusiv anvendelsen af censur, afspejler de enkelte uddannelsers indhold og pædagogik. Udvalget finder, at det giver mulighed for, at udprøvningen og anvendelsen af censur afspejler de store forskelligheder, der findes mellem de enkelte uddannelser.

Udvalget foreslår samtidig, at vurdering og eksamination af de studerende fremover bør indgå som led i det samlede interne kvalitetssikringsarbejde, herunder være omfattet af den eksterne institutionsakkreditering. Institutionerne skal således udarbejde en politik for anvendelsen af udprøvning, herunder censur, der kan indgå som et element i institutionsakkrediteringen.

Det gældende centrale krav om, at mindst en tredjedel af en uddannelses samlede ETCS-points skal dokumenteres ved eksterne prøver, bør dog først bortfalde, når institutionen har vedtaget sin udprøvnings- og censurpolitik og indsendt den til Danmarks Akkrediteringsinstitution. Dermed undgås, at institutioner, der er blevet institutionsakkrediteret, skal vente i flere år, før de kan blive frigjort fra tredjedelskravet.

Den decentrale institutionelle forankring af ansvaret for kvalitetssikring og -udvikling af uddannelserne, herunder prøverne, indebærer efter udvalgets opfattelse, at censorkorpsenes organisatoriske ophæng fremover bør være uddannelsesinstitutionerne. Det er udvalgets vurdering, at det vil være mere hensigtsmæssigt, at censorformændene for de landsdækkende censorkorps udvælges af uddannelsesinstitutionerne og ansættes på én uddannelsesinstitution. Udvalget foreslår også, at det er censorformændene, der fremover beskikker og afbeskikker censorerne, da de har de faglige forudsætninger for at vurdere censorernes kompetencer. Censorformændene bør trække på institutionernes faglige ekspertise i udvælgelsesprocessen af censorerne. Udvalget finder det helt afgørende, at censorformændene i deres virke sikres en uafhængighed af institutionerne.

Det er samtidig udvalgets opfattelse, at der bør gennemføres tiltag, der sigter mod at forbedre kvaliteten af censur, herunder specielt en styrkelse af de enkelte censorers kompetencer, at

censorkorpserne bliver reelt landsdækkende, at matchet mellem censorkompetencer og indholdet ved den enkelte prøve styrkes, og at dialogen mellem censorkorps og institutioner forbedres.

Særligt hvad angår de maritime videregående uddannelser, er det udvalgets opfattelse, at der er stor tilfredshed hos såvel institutioner, studerende som aftarere med det nuværende decentrale censursystem uden landsdækkende censorkorps. Udvalget finder derfor, at det ikke er relevant at ændre herpå. Flere af anbefalingerne i forhold til opkvalificering af censorerne og retssikkerheden for de studerende vil dog også være relevante i forhold til de maritime uddannelser.

Udvalget vurderer, at institutionernes arbejde med sikring af uddannelseskvaliteten, herunder kvaliteten af prøver og censur, kan understøttes i form af et katalog med eksempler på best practice på området. Udvalget anbefaler derfor, at der udarbejdes et digitalt "Best Practice" katalog, som løbende kan opdateres for at understøtte institutionerne i deres kvalitetsarbejde.

Ovenstående leder frem til følgende fem konkrete overordnede anbefalinger:

Anbefaling 1: Færre centralt fastsatte regler om censur

Udvalget anbefaler:

- At det gældende centrale krav om, at mindst en tredjedel af en uddannelses ETCS-points skal dokumenteres ved eksterne prøver, ophæves, jf. kapitel 7.
- At der centralt fastsættes regler om, at institutionerne er forpligtede til at anvende censur ved bedømmelsen af de afsluttende store opgaver i uddannelserne, hvor det også er censorernes opgave at sikre et ensartet niveau på de samme eller sammenlignelige opgaver på uddannelser i hele landet, jf. kapitel 7. Bedømmelsesformen på de øvrige udprøvnings fastsættes af institutionerne.
- At andelen af aftarercensorer i de enkelte censorkorps overlades til institutionerne. Det indebærer, at det gældende centrale krav om, at en tredjedel af censorerne i censorkorpserne på de erhvervsrettede videregående uddannelser skal være aftarercensorer, ophæves, jf. kapitel 7 og 9.
- At der centralt fastsættes regler om, at uddannelsesinstitutionernes prøve- og eksamenssystem skal indgå som et centralt element i akkreditering af institutionernes sikring af uddannelsernes kvalitet og niveau, herunder at en tredjedels kravet først bortfalder, når den enkelte institution har vedtaget sin udprøvnings- og censurpolitik og indsendt denne til Danmarks Akkrediteringsinstitution, jf. kapitel 5.

Anbefaling 2: Forankring på uddannelsesinstitutionerne

Udvalget anbefaler:

- At uddannelsesinstitutionerne i forbindelse med akkrediteringen af deres prøve- og eksamenssystem udformer en politik for udprøvnings og censur, der skal implementeres, så det er transparent og klart for de studerende, eksaminator og censor, hvad der kræves.

Institutionerne kan bl.a. hente international inspiration til, hvordan de kan arbejde systematisk hermed, jf. kapitel 4 og 5.

- At rammerne for dialogen mellem censorkorps/censorformandskaber og institutionerne fastsættes af institutionerne enkeltvis eller i fællesskab efter dialog med censorkorps/censorformandskaber. Det indebærer, at de gældende centrale krav herom ophæves, jf. kapitel 5.
- At administrationen af censorsystemet, herunder også beskikkelse af censorer fremover forankres på institutionerne, jf. kapitel 10.

Anbefaling 3: Styrkelse af censorformandskaberne

Udvalget anbefaler:

- At der reelt beskikkes landsdækkende korps af censorer, sådan at der etableres væsentligt færre, større og bredere censorkorps med færre censorer, jf. kapitel 6 og 9.
- At censorformanden og eventuelt næstformænd ikke længere vælges af og blandt censorerne i censorkorpset, men udvælges af institutionerne og ansættes på én uddannelsesinstitution. Censorformanden er i varetagelsen af sin funktion uafhængig af institutionerne, jf. kapitel 10.
- At censorformandskaberne får til opgave at beskikke og fortage de løbende udpegninger af censorer til de konkrete prøver og rapportering/rådgivning til institutionerne, jf. kapitel 5, 8, 10.
- At der sker en professionalisering i varetagelsen af formandskabsopgaven, jf. kapitel 6.

Anbefaling 4: Opkvalificering af censorerne

Udvalget anbefaler:

- At de gældende centrale krav om censorernes kompetencer fastholdes, herunder at det reelt sikres, at censor i hele beskikkelsesperioden har et aktuelt kendskab til arbejdsmarkedet for den enkelte uddannelse, jf. kapitel 9.
- At censorernes kompetencer reelt vurderes, både inden censorerne beskikkes og genbeskikkes, jf. kapitel 9.
- At det rigtige censormatch til de konkrete prøver sikres af censorformandskaberne ved allokeringen af censorer, jf. kapitel 8 og 9.
- At det ud fra et hensyn til det rigtige censormatch skal være muligt at ad hoc beskikke censorer, hvor det er fagligt velbegrundet, jf. kapitel 6 og 9.
- At censorerne generelt kvalificeres til censoropgaven ved hjælp af en struktureret introduktion til censorhvervet, jf. kapitel 9.

Anbefaling 5: Retssikkerheden for de studerende

Udvalget anbefaler:

- At censorsystemets uafhængighed i forhold til fordelingen af censoropgaver opretholdes, således at det er censorformanden, der fordeler opgaver til censur til den konkrete prøve efter faglige kriterier/retningslinjer fastsat af institutionerne, jf. kapitel 8.
- At matchingen mellem censors kompetencer og den konkrete censuropgave prioriteres fremfor hensynet til at undgå gentagen censur, jf. kapitel 8 og 9.
- At gensidig censur fortsat skal undgås, medmindre faglige forhold i den konkrete situation nødvendiggør det, jf. kapitel 8.
- At de studerendes retssikkerhed understøttes af klagesystemet, og at de eksisterende klagemuligheder opretholdes, idet ankenævnene dog sammensættes af én censor og én undervisningsberettiget eksaminator, jf. kapitel 8.

3. Introduktion til det gældende censørsystem

3.1 Censørsystemet og prøvesystemet

I dag er der tilknyttet beskikkede censorer - herefter benævnt *censorer* - ved de videregående uddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriet:

- Universitetsuddannelser: bachelor- og kandidatuddannelser samt masteruddannelser.
- Erhvervsrettede videregående uddannelser: erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser samt akademi- og diplomuddannelser.
- Kunstneriske videregående uddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriet.
- Maritime videregående uddannelser.

Censorerne har først og fremmest til opgave - sammen med eksaminatorer - at medvirke til bedømmelse i den enkelte prøvesituation, herunder at sikre det faglige niveau og de studerendes retssikkerhed ved disse prøver. Derudover har censorerne til opgave - gennem censorformandskaberne - at bidrage til en overordnet kvalitetssikring af uddannelserne. På universitetsuddannelserne og de kunstneriske videregående uddannelser skal censorerne alene bidrage til en kvalitetssikring af prøve- og eksamenssystemet.

Det er centralt fastsat, at uddannelserne skal indeholde en variation af *prøveformer*, der skal afspejle undervisningens indhold og arbejdsformer. Prøveformen skal tilgodese det enkelte fags eller fagelements formål og kan f.eks. være mundtlig, skriftlig, praktisk prøve og projektorienteret forløb samt kombinationer af de forskellige prøveformer. Institutionerne fastsætter i uddannelsens studieordning valg af fagets eller fagelementets prøveform, medmindre andet er fastsat i bekendtgørelsen for den enkelte uddannelse.

Med henblik på at fremme en aktiv studiekultur har institutionerne i forbindelse med justering af fremdriftsreformen fra 2016 fået mulighed for at beslutte, om bedømmelsen af skriftlige opgaver eller mundtlige fremlæggelser i løbet af undervisningsforløbet vil skulle indgå som en del af den samlede karakterfastsættelse sammen med den afsluttende prøve i faget. Prøverne i de videregående uddannelser har - uanset valg af prøveform - enten intern eller ekstern bedømmelse.

Det er centralt fastsat, at mindst en tredjedel af en uddannelses samlede ECTS-point skal bedømmes ved prøver, hvori foruden lærere/undervisere (eksaminatorer) medvirker censorer - herefter benævnt *eksterne prøver*. Disse prøver skal dække uddannelsens væsentligste områder, herunder de afsluttende store opgaver. Øvrige prøver bedømmes alene af en eller flere eksaminatorer udpeget af institutionen blandt eksaminationsberettigede lærere/undervisere ved institutionen - herefter benævnt *interne prøver*.

For at kunne løfte opgaven er censorerne tilknyttet *landsdækkende censorkorps*, dvs.

censorkorps omfattende uddannelser inden for samme faglige og beslægtede område, som en eller flere institutioner er godkendt til at udbyde, og hvor censorerne skal anvendes regelmæssigt. Hvert censorkorps har en formand og en eller flere næstformænd - *censorformandskabet* - der vælges af og blandt censorerne i korpset. Censorformandskabet repræsenterer censorerne i censorkorpset over for institutionerne og Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Censorkorps og censorformænd er selvstændige og uafhængige i forhold til uddannelserne. Censorformandskabet skal efter samråd med institutionerne fordele opgaverne til censur blandt censorer i censorkorpset. Ved eksamensterminens afslutning afgiver censorer en beretning om eksamensforløbet til institutionen og censorformandskabet. På baggrund af indberetningerne, afgiver censorformandskabet en årlig *beretning* til institutionerne.

Hvis censor i forbindelse med en prøve konstaterer væsentlige problemer eller mangler i institutionens varetagelse af en uddannelse, skal censor afgive indberetning herom til institutionen, med kopi til censorformandskabet.

Styrelsen for Videregående Uddannelser beskikker censorerne efter indstilling fra censorformandskabet, der rådfører sig med institutionerne inden indstillingen (universiteter), eller efter indstilling fra institutionerne eller censorformandskabet (erhvervsrettede videregående uddannelser). Censorerne beskikkes for 4 år ad gangen. For at sikre fornyelse i korpset og derudover også at få mulighed for at erstatte eventuelle censorer, der ikke fungerer optimalt, udskiftes ved hver ny beskikkelsesperiode mindst en fjerdedel af censorerne i censorkorpset.

Censorkorpset sammensættes både af personer med hovedbeskæftigelse ved en af de institutioner, der udbyder de uddannelser, der er tilknyttet censorkorpset (*institutionscensorer*), og personer med hovedbeskæftigelse uden for institutionerne på et af de ansættelsesområder, uddannelserne sigter mod (*aftagercensorer*). For at sikre uafhængigheden må institutionscensorer ikke virke som censorer ved den institution, hvor de er ansat.

I dag er der i alt 23.986 censorer fordelt på 143 censorkorps⁵. Aftagercensorer udgør mellem 35 og 100 pct. af censorerne i de enkelte censorkorps. Tabel 1 viser antallet af censorkorps, antallet af censorer og pct. andelen af aftagercensorer i gennemsnit på henholdsvis de erhvervsrettede videregående uddannelser, universitetsuddannelserne og de kunstneriske videregående uddannelser, men dette tal dækker over store forskelle på de enkelte censorkorps.

Tabel 1

Uddannelsesområde	Antal censorer	Andel af aftagercensorer i pct. ud af antal censorer	Antal censorkorps
De erhvervsrettede videregående uddannelser (erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser)	11.297	58 pct.	41
Universitetsuddannelserne (bachelor- og kandidatuddannelser samt masteruddannelser)	11.944	62 pct.	101
De videregående kunstneriske uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (arkitekt, design og konservator)	745	78 pct.	1
I alt	23.986		143

⁵ De 143 censorkorps omfatter ikke de censorkorps, som har ansvaret for akademiuddannelser og diplomuddannelser.

Institutionerne dækker udgifterne til censorformandskabets og censorernes virke inden for de taxametertilskud/bevillinger, institutionerne modtager til udbud af godkendte uddannelser. Institutionerne fordeler selv udgifterne på undervisning, prøver, kvalitetssikring m.m. Institutionerne yder efter forudgående aftale med censorformandskabet administrativ og praktisk bistand.

Uanset om en prøve bedømmes med eller uden censur har institutionen altid ansvaret for at sikre, at prøven gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler, og at den studerendes retssikkerhed er til stede i prøvesituationen. Endvidere er det institutionens ansvar at udpege eksaminationsberettigede undervisere til at gennemføre prøverne.

Der er et klage- og ankesystem. Den studerende kan klage til institutionen over såvel eksterne som interne prøver. Hvis den studerende ikke får medhold i sin klage, kan den studerende indbringe institutionens afgørelse for Styrelsen for Videregående Uddannelser for så vidt angår retlige spørgsmål, og for et eksamensankenævn, der nedsættes af institutionen, for så vidt angår bedømmelsen eller forhold, der vedrører bedømmerne.

3.2 Censorsystemets rolle i kvalitetssikringen af de videregående uddannelser

Etableringen af landsdækkende censorkorps

Da de landsdækkende censorkorps blev etableret i 1993 skete det på baggrund af en tiltagende udstrakt frihed for de videregående uddannelsesinstitutioner til at disponere over bevillinger. Man fandt, at der var behov for, at rammerne for den fortsatte kvalitetssikring af uddannelserne blev sikret af udefra kommende personer.

Censorsystemet med selvstændige og af institutionerne uafhængige censorer i landsdækkende censorkorps blev således fremhævet som samfundets kontrolinstans og som bedømmer af kvaliteten i undervisningen og af uddannelsernes relevans for aftagerne. Censorerne fik - udover medvirken i bedømmelsen ved de konkrete prøver - også til opgave at bidrage til en overordnet kvalitetssikring af uddannelserne. Endvidere påbegyndte man koordinering af evaluering af samme eller beslægtede uddannelser, primært på universitetsområdet, med oprettelsen af Evalueringscenteret i 1992.

I forhold til i dag var der på dette tidspunkt generelt færre videregående uddannelser. Flere af uddannelserne blev udbudt af en lang række mindre institutioner, og uddannelserne var underlagt en stram central indholdsmæssig styring.

Med etableringen af landsdækkende censorkorps blev det lagt til grund, at den udefrakommende censor, som havde (bred) erfaring fra flere uddannelsessteder, var en garant for, at standarden var den samme inden for faget og uddannelsen på tværs af institutioner, f.eks. i forhold til pensums indhold og omfang, således at f.eks. et syvtal var et syvtal alle steder.

Nyere udvikling

Op gennem 2000-tallet kom der inden for alle uddannelsesområder et øget fokus på output (opnået læring, kompetencer mv.). På flere uddannelsesområder betød det en bevægelse væk fra fokus på input (rammer og detaljeret indholdsstyring). Det øgede outputfokus var karakteristisk såvel nationalt i Danmark som internationalt.

Det danske eksterne kvalitetssikringssystem af de videregående uddannelser, som havde forskellig udformning og ansvarsplacering afhængig af sektor, afveg fra de europæiske standarder for ekstern kvalitetssikring, som Danmark tiltrådte i 2005, ved fraværet af regelmæssig og systematisk ekstern kvalitetssikring.

I Danmark valgte man på den baggrund i 2007 at indføre ekstern kvalitetssikring i form af uddannelsesakkreditering, hvor uddannelsernes kvalitet blev vurderet i forhold til centralt fastsatte kriterier af et uafhængigt akkrediteringsorgan efter de europæiske standarder for kvalitetssikring.

Parallelt hermed ændrede institutionslandskabet karakter som følge af en lang række fusioner på universitetsområdet og etableringen af bl.a. professionshøjskolerne, samt tiltag med henblik på at etablere rammer for udbud af erhvervsakademiuddannelser.

Samtidig blev der i 2008 indført som et krav til universiteterne, at alle universitetsuddannelser skal være tilknyttet et aftagerpanel med udefra kommende medlemmer, som har til opgave at rådgive om uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet, herunder udvikling af dels nye og eksisterende uddannelser, dels nye undervisnings- og prøveformer. Disse blev senere også indført på det kunstneriske område.

På det erhvervsrettede videregående område har det siden 2007 været et krav, at der nedsættes uddannelsesudvalg for hvert uddannelsesområde. Uddannelsesudvalget skal rådgive om de enkelte uddannelsers indhold, profil, kvalitet, kultur og relevante dele af studieordninger inden for udvalgets områder, der er institutionsspecifikke.

Institutionsakkreditering

Med akkrediteringsloven fra 2013 introduceredes institutionsakkreditering. Akkreditering af hver enkelt uddannelse ændres over en årrække til akkreditering af hele uddannelsesinstitutioners kvalitetsarbejde med de videregående uddannelser. Der bliver samtidigt givet mulighed for at udtage uddannelser med særlige kvalitetsmæssige udfordringer til en gennemgang.

Med institutionsakkreditering skal institutionerne selv tilrettelægge og organisere det system, der bedst sikrer og udvikler kvaliteten og relevansen af uddannelserne. I en institutionsakkreditering er det institutionens samlede kvalitetssystem, der vurderes ud fra centralt fastsatte kriterier for kvalitet og relevans.

Som led i institutionsakkrediteringen skal institutionerne vise, at man har en praksis, der sikrer, at uddannelserne til stadighed har et niveau, der svarer til typebeskrivelserne i den danske kvalifikationsramme. Institutionerne skal desuden selv gennemføre regelmæssige evalueringer af alle institutionens uddannelser med inddragelse af eksterne eksperter og sikre, at resultaterne herfra inddrages i den videre udvikling af uddannelsernes mål, indhold og tilrettelæggelse. Positivt institutionsakkrediterede institutioner skal derfor selv gennem bl.a. evaluering sikre, at uddannelserne har det rette niveau samt faglige indhold m.v.

Uddannelses- og forskningsministeren kan derudover udtage uddannelser eller uddannelsesudbud med særlige kvalitetsmæssige udfordringer til en gennemgang. En uddannelse eller et udbud kan udtages til en gennemgang, hvis uddannelsen eller udbuddet set i forhold til beslægtede uddannelser afviger væsentligt på centrale indikatorer. Udtagelse kan

endvidere ske efter begrundet anmodning fra Akkrediteringsrådet, arbejdsmarkedets parter, de studerende m.fl.

Som led i akkrediteringsloven varetager EVA evalueringer på det videregående område i form af tværgående evalueringer, som undersøger tværgående temaer eller udfordringer med betydning for de videregående uddannelsers kvalitet som f.eks. frafald og optag.

4. Internationale erfaringer

Den internationale udvikling inden for kvalitetssikring og -udvikling på det videregående uddannelsesområde har haft stor indflydelse på såvel danske forhold som forholdene i de lande, som vi normalt sammenligner os med.

Særligt har Bologna-processen med sit fokus på kvalitetssikring, gennemsigtighed i uddannelsessystemerne og gensidig anerkendelse af uddannelses kvalifikationer været central i bestræbelserne på at udvikle et fælles europæisk rum for videregående uddannelse.

Som led i dette har udviklingen af fælles europæiske kvalitetssikringsstandarder, Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, (ESG'erne) haft betydning for institutionernes eget arbejde med at udvikle sammenhængende kvalitetssikringssystemer, udviklingen af nationale eksterne kvalitetssikringssystemer og for akkreditering, auditeringer og evalueringer som metode til ekstern kvalitetssikring.

4.1 Udvalgets undersøgelser

Udvalget har undersøgt internationale/ andre landes censorsystemer og erfaringer med kvalitetssikring af prøver og eksaminer, herunder erfaringer med forskellige alternativer til censur. Konkret har udvalget undersøgt det nuværende prøve- og eksamenssystem i de tre lande: Nederlandene, Norge og Storbritannien.

Udvalget har derudover besøgt det britiske Quality Assurance Agency for Higher Education afdeling i London.

Udvalget har valgt at fokusere undersøgelserne på ovennævnte tre lande ud fra følgende overvejelser:

- Nederlandene er indgået i undersøgelsen, fordi udformningen af de danske rammer for præ-kvalifikation og institutionsakkreditering har været under inspiration af det nederlandske system. Udvalget har derfor vurderet, at det var relevant at undersøge, hvordan den eksterne kvalitetssikring i Nederlandene håndterede prøver og kvalitetssikringen heraf.
- Norge er indgået i undersøgelsen, fordi Norge er et af de eneste lande, der traditionelt har haft et censorsystem, der lignede det danske. Med kvalitetsreformen i 00'erne er systemet dog til en vis grad ændret. Udvalget har vurderet, at det kunne skabe perspektiv på det danske censorsystem og en mulig udvikling heraf.
- Storbritannien er indgået i undersøgelsen, fordi det britiske videregående uddannelsessystem har en dominerende position i verden, og de grundlæggende træk herved kan genfindes i en lang række engelsktalende lande.

Udvalget er bekendt med, at der i de tre lande pågår overvejelser om, hvorledes kvalitetssikringen af uddannelserne kan styrkes, som bl.a. kan få betydning for prøve- og eksamenssystemet. Da der er tale om overvejelser, er de ikke indgået i udvalgets arbejde.

4.1.1 Nederlandene

Der er 11 universiteter og 40 professionshøjskoler i Nederlandene.

Lovgivningen giver de enkelte institutioner en høj grad af autonomi, således også i forhold til reguleringen af prøver og eksaminer, hvor der er få overordnede krav. Regeringens styring begrænser sig primært til at intervenere efterfølgende, hvis det er nødvendigt for at afhjælpe uhensigtsmæssige udviklinger i systemet.

For så vidt angår rammerne for prøver og eksaminer er der alene lovkrav om, at der som afslutning på en uddannelse afholdes en eksamen. Derudover er der krav om, at hver uddannelse eller grupper af uddannelser på den enkelte institution, som led i den interne kvalitetssikring, skal have en eksamenskommission.

Det er dekanens ansvar at bemande eksamenskommissionerne, som består af 3 medlemmer, hvoraf én skal være ekstern. Det er oftest et rent institutionelt anliggende. Dvs. det eksterne medlem kommer typisk fra en anden uddannelse på institutionen.

Medlemmerne af eksamenskommissionen medvirker ikke til bedømmelse af prøver eller eksaminer. Deres opgave er bl.a. at sikre, at der bliver afholdt eksaminer i studieprogrammerne, at der føres tilsyn med eksaminatorerne, og at eksaminer og prøver har den fornødne kvalitet.

Ca. 99 pct. af eksaminerne på universiteterne er skriftlige. På professionshøjskolerne er prøveformerne mere varieret, idet ca. 70 pct. af opgaverne er såkaldte ”professionelle opgaver” af varierende kompleksitet, alt efter hvor langt man er på studiet. Opgaverne bygger på praksisorienteret problemløsninger med afsæt i konkrete problemstillinger i virksomhed og lignende. Oftest er det en eksaminator, der vurderer de studerendes eksaminer.

Eksamenskommissionen fører tilsyn med, at eksaminatorerne vurderer de studerende på en valid, pålidelig og transparent måde. Kun ved prøver, hvor der opnås en afsluttende grad og ved mundtlige prøver, er der krav om to bedømmere.

En gang om året skal eksamenskommissionen udarbejde en rapport, der beskriver dens arbejde. I denne redegøres for tilrettelæggelse og gennemførelse af eksamener, sikring af de studerendes retssikkerhed og sikring af det akademiske niveau i uddannelserne. Disse rapporter offentliggøres og sendes til ministeriet og institutionens ledelse.

Udover krav til den interne kvalitetssikring er uddannelsesinstitutionerne underlagt ekstern kvalitetssikring.

Den eksterne kvalitetssikring af uddannelser og institutioner sker gennem bl.a. akkreditering og auditering, der foretages i regi af akkrediteringsinstitutionen De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Syv akkrediterings/evalueringsoperatører (VBI'er), der er godkendt af NVAO, udfører periodiske vurderinger og evalueringer af institutioner og uddannelser m.v.

Et af hovedkriterierne ved akkrediteringen af uddannelserne og ved VBI'ernes arbejde er kvaliteten af prøverne. Hvis akkrediteringsinstitutionen finder, at uddannelsen ikke lever op til kravene til eksaminer, kan uddannelsens akkreditering falde på dette alene.

I den eksterne vurdering af uddannelseskvalitet inddrages eksamenskommissionernes redegørelse for rationalerne for tilrettelæggelse af prøve- og bedømmelsesformer i forhold til uddannelsernes mål. Derudover inddrager VBI'erne typisk et bredt udsnit af de stillede eksamensspørgsmål og besvarelser. Vurderingen suppleres desuden med drøftelser med både undervisere og studerende. Der er altså tale om en form for stikprøvekontrol af, om uddannelsernes prøver er tilrettelagt således, at de er pålidelige, modsvarer uddannelsens mål og af, om de studerende informeres tilstrækkeligt om deres opnåede resultater.

Bedømmelsen af kvaliteten af eksamenstilrettelæggelsen og -bedømmelsen sker ud fra kriterierne "tilfredsstillende" og "ikke tilfredsstillende". Hvis VBI'en melder tilbage til NVAO, at eksaminationen ikke fungerer tilfredsstillende, vil uddannelsen komme under skærpet tilsyn i minimum et år. NVAO vil i sådanne tilfælde indtræde i en rådgivende rolle i udformningen af prøver i hele perioden.

4.1.2 Norge

Norge har 8 universiteter, 8 videnskabelige højskoler, 26 akkrediterede højskoler og 16 ikke-akkrediterede højskoler. Institutionslandskabet er præget af mange små institutioner og uddannelser.

I 2003 blev der gennemført en omfattende kvalitetsreform af det videregående uddannelsessystem, der bl.a. indebærer en ændring af censursystemet og indførelse af akkreditering.

Også i Norge indebærer lovgivningen en høj grad af autonomi i forhold til de enkelte institutioner i forhold til, hvorledes de vil tilrettelægge deres prøver og eksaminer.

Der er alene et centralt fastsat krav om mindst to bedømmere, heraf en censor, ved bedømmelse af kandidat- eller ph.d.-afhandling eller tilsvarende afsluttende arbejde.

Derudover udformer den enkelte institution selv sine regulativer for eksamen og brug af censor, ligesom den selv udpeger bedømmere, hvad enten de er interne eller eksterne (censorer). Aftagerecensorer i forbindelse med afsluttende prøver er forholdsvist udbredt – dog mest på de praksisorienterede studier. F.eks. bruger man på de juridiske fakulteter ofte advokater eller dommere, medens man på arkitektuddannelserne bruger erfarne arkitekter.

Mens den konkrete udformning er forankret hos den enkelte institution, er der fornylig fra centralt hold blevet udformet vejledende retningslinjer for udformningen og anvendelse af censorer. Derudover opfordres institutionerne til at forpligte sig til en national koordinering af bedømmelse og karaktergivning.

Herudover er det centralt fastsat, at der skal være ekstern helhedsevaluering af institutionernes eksamenssystemer.

Reelt er der i Norge tale om et todelt censursystem, der indebærer, at institutionerne kan benytte dels (ekstern) censor på de enkelte prøver på uddannelsen, dels en såkaldt tilsynscensor, som vurderer udformningen og gennemførelsen af prøven.

Det er et lovgivningsmæssigt krav, at de videregående uddannelsesinstitutioner har et internt kvalitetssikringssystem.

Hovedparten af institutionerne anvender tilsyns-censorordningen. Den har karakter af en ekstern helhedsevaluering, som f.eks. kan omfatte ekstern deltagelse i opgaveformuleringen, kontrol af intern censors bedømmelser, stikprøvecensur af eller ekstern censur af prøvebesvarelser m.v.

Institutionernes kvalitetssikringssystem underkastes Nasjonalt organ for kvalitet i uddannelsen (NOKUT)'s eksterne overvågning og tilsyn i form af auditering hvert 6. år. Institutioner, som efter en vurdering ikke får godkendt deres kvalitetssikringssystem, mister en række rettigheder i forhold til oprettelsen af nye uddannelser og udbud. Det fremgår af udvalgets undersøgelser, at institutionernes eksamens- og censorordninger ikke eksplicit fremgår af auditeringskriterierne. Det fremgår endvidere, at auditeringerne viser, at helhedsvurderingerne kun i varierende grad indgår i institutionernes samlede kvalitetsarbejde.

4.1.3 Storbritannien

Der er over 100 universiteter og andre videregående uddannelsesinstitutioner i Storbritannien.

Institutionerne har en udstrakt selvstændighed og autonomi. Rammerne for eksaminer og prøver er ikke lovfæstede i Storbritannien.

The Quality Assurance Agency, QAA, udarbejder dog en række referencepunkter og vejledninger - især det britiske Kvalitet Kodeks for Videregående Uddannelse (Quality Code), som fastlægger forventningerne til akademiske standarder og akademisk kvalitet for videregående uddannelser. Kodeksets formål er at sikre kvalitet og transparens på tværs af de videregående uddannelsesinstitutioner.

Kvalitetskodekset indeholder generelle principper, som den enkelte uddannelsesinstitution selv skal operationalisere i form af institutionelle retningslinjer og regulativer.

Alle videregående uddannelsesinstitutioner, som modtager offentlig finansiering, har pligt til at følge kvalitetsstandarderne i kvalitetskodekset. Institutionerne har selv ansvaret for at definere de akademiske standarder for de uddannelser, som de kan udstede eksamensbeviser for. Som grundlag herfor og for at sikre det akademiske niveau på tværs af institutioner inden for samme fagområde anvendes de såkaldte fag benchmark-standarder.

Institutionerne overvåger og monitorerer regelmæssigt, at deres egne uddannelser lever op til de af institutionen fastsatte kvalitetsstandarder.

Hver enkelt videregående uddannelsesinstitution har etableret "boards of examiners" (eksamenskommissioner), som også kan omtales som "assessment boards" eller "assessment panels". Organiseringen af eksamenskommissionerne kan omfatte enkelte uddannelser eller en gruppe af beslægtede uddannelser på den enkelte institution. Eksamenskommissionernes opgaver og ansvarsområde fastlægges af uddannelsesinstitutionen.

De enkelte eksamenskommissioner vil normalt være ledet af en intern medarbejder, som er studieområdeleder eller fagområdeleder. Herudover vil institutionens eksaminatorer inden for fagområdet være medlemmer.

Eksamenskommissionerne har to funktioner; dels kan eksamenskommissionen på grundlag af stikprøvekontrol gennemgå udvalgte opgaver i et fag på institutionen, dels skal kommissionen indgå i en dialog med de eksterne eksaminatorer/censorer "External Examinors". Eksamenskommissionerne har dermed det interne ansvar for kvaliteten af institutionens prøver samt ansvaret for at sikre, at disse er i overensstemmelse med de nationale fag (benchmark) standarder.

De eksterne eksaminatorer er akademiske medarbejdere, som er ansat på en anden uddannelsesinstitution end den, hvor de bedømmer. Valget af den konkrete eksterne eksaminator foretages af den institution, som har ansvaret for den eller de uddannelser, som bedømmes.

Den eksterne eksaminator bedømmer ikke de studerendes konkrete opgaver, men vurderer institutionens, herunder de interne eksaminatorers og bedømmeres arbejde hermed. Det involverer typisk, at de bl.a. ser et udsnit af de studerendes opgaver og bedømmelsen heraf f.eks. baseret på stikprøver.

De eksterne eksaminatorer har således til opgave at sikre, at de akademiske standarder i forhold til udstedte grader er baseret på konsistente kriterier, og at de studerende bedømmes i forhold til de samme kriterier inden for et fagområde og niveau på tværs af de pågældende institutioner. De skal endvidere sikre, at tilrettelæggelsen af og kriterierne for eksamen og bedømmelse foregår på fair vis med fokus på de studerendes retssikkerhed. Slutteligt fungerer de eksterne eksaminatorer som "den kritiske ven", der bidrager til den fortsatte udvikling af de videregående uddannelser inden for et givet fagområde. De eksterne eksaminatorers rapporter er offentligt tilgængelige.

The Quality Assurance Agency, QAA, gennemfører desuden audits på alle videregående uddannelsesinstitutioner hvert sjette år, herunder ses på, hvordan institutionerne efterlever kvalitetskodekset.

4.2 Udvalgets overvejelser

Der er grundlæggende nogle fællestræk mellem de udvalgte lande og Danmark. I alle landene har institutionerne således selv ansvaret for kvaliteten af undervisning og uddannelse, herunder ansvaret for periodiske gennemgange af uddannelser. De institutionelle kvalitetssikringssystemer underkastes en ekstern vurdering i form af akkreditering eller auditering af en ekstern myndighed.

Der er dog også væsentlige forskelle. Generelt kan det konstateres, at det danske censorsystem med ekstern censur og landsdækkende censorkorps ikke har direkte paralleller i de udvalgte lande, ligesom omfanget af ekstern tilstedeværelse ved den enkelte bedømmelse er væsentlig anderledes.

Den centrale regulering af omfanget af bedømmelse og omfanget af prøver berører i de udvalgte lande hovedsageligt alene den endelige og gradsgivende eksamen. Institutionerne har dermed en stor fleksibilitet og et stort ansvar i forhold til tilrettelæggelse af prøverne og anvendelse af bedømmere. Herunder er det også institutionerne, der fastsætter krav til eventuelle bedømmers kompetencer og kvalifikationer.

Norge er det land, hvis system er mest sammenligneligt med det danske, idet der kan anvendes censur ved andre prøver end på den afsluttende prøve. Der er dog kun krav om censur ved bedømmelse af kandidatopgaven eller tilsvarende afsluttende arbejde, og censorerne til den konkrete prøve udpeges af den enkelte uddannelsesinstitution. I Storbritannien og Nederlandene er der alene intern bedømmelse af de studerende ved de konkrete prøver, og der er ofte kun én bedømmer.

Udvalget har indtryk af, at institutionerne i Storbritannien og Nederlandene i deres interne kvalitetssikringssystemer arbejder med sikringen af kvaliteten af prøver. Den norske tilsynscensurordning har ligeledes fokus på sammenhæng mellem prøver og uddannelserne. De institutionelt forankrede eksamenskommissioner og boards of examiners i henholdsvis Nederlandene og Storbritannien varetager dele af den interne kvalitetssikring af uddannelserne, herunder af prøverne, bl.a. ved hjælp af stikprøvekontrol.

Den mindre centrale regulering betyder, at fokus på den eksterne sikring af kvaliteten i de udvalgte lande i høj grad også er på sammenhængen mellem prøver og uddannelser, afspejling og afprøvning af læringsudbytte og udformningen af prøver på den enkelte institution m.v. Dette tillægges større vægt end bedømmelse af den enkelte studerendes præstation, som er centralt i det danske system. Der er således i de tre lande primært et systemperspektiv frem for individperspektiv. Udvalget finder, at man med fordel kan lade sig inspirere heraf i Danmark.

Det er udvalgets indtryk, at - i modsætning til de danske landsdækkende censorkorps - kan det på grund af den decentrale styring og organisering af prøverne i de tre lande være vanskeligt at sikre et ensartet nationalt fagligt niveau/standard.

Samtidig kan man i Storbritannien se, at der opereres med eksplicit formulerede fag benchmark-standarder, og at external examiners som udgangspunkt er fagfæller fra andre institutioner. Udvalget finder, at external examiners indeholder perspektiver i forhold til den faglige udvikling af prøver og uddannelser.

Landene adskiller sig desuden fra Danmark ved forskellige traditioner inden for prøveformer. Nederlandene og Storbritannien har typisk skriftlige prøver, mens Norge angiveligt skulle have flere forskellige prøveformer meget lig de danske. Det er udvalgets opfattelse, at den danske tradition med en variation af prøveformer, herunder både mundtlige og skriftlige prøver, og muligheden for ekstern medvirken til den individuelle præstation bør bevares.

Det skal endvidere fremhæves, at alle landene både har fokus på sikring af de studerendes retssikkerhed i forbindelse med de konkrete prøver, og ud fra systemperspektivet, hvor prøven som led i det samlede uddannelsesforløb underkastes forskellige former for interne og eksterne vurderinger. I Nederlandene og Storbritannien er der desuden klagesystemer, som efter udvalgets opfattelse dog virker noget tunge og ikke særlig brugervenlige, hvortil kommer, at det ikke er muligt at klage over karakteren. Udvalget finder det norske klagesystem, hvor de studerende er sikret gennem feedback, og hvor der er mulighed for at klage over både karakteren og rammerne i forbindelse med eksamenssituationen, for et bedre system.

5. Censorsystemets bidrag til kvalitetssikring og -udvikling

5.1 Censorsystemets nuværende bidrag til kvalitetssikring

Censorer og censorformænd har i dag en række opgaver, der - udover medvirken ved eksterne prøver - skal bidrage til institutionernes arbejde med sikring og udvikling af uddannelsernes kvalitet og relevans.

Censorformandskaberne afgiver på baggrund af censorernes indberetninger efter hver eksamenstermin en årlig beretning til institutionerne. På universitetsuddannelserne og de kunstneriske videregående uddannelser vedrører indberetningerne prøvernes form og indhold, og på de erhvervsrettede videregående uddannelser vedrører indberetningerne tillige uddannelsernes kvalitet og hensigtsmæssighed i forhold til arbejdsmarkedet og i forhold til videre uddannelsesforløb. Censorformandskaberne for de erhvervsrettede videregående uddannelser skal også sende beretningen til Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Ved udarbejdelse af studieordninger og væsentlige ændringer heraf skal institutionerne indhente udtalelser fra censorformandskaberne.

Endvidere skal censorformandskaberne medvirke til en løbende dialog ved at afholde censormøder med censorerne i censorkorpset og kontaktmøder mellem institutionerne og censorerne.

5.2 Udvalgets undersøgelser

5.2.1 Høring af institutionerne vedrørende censorsystemets bidrag til kvalitetssikringen

Udvikling af eksamens- og prøvesystemer

I EVA's høring af uddannelsesinstitutionerne giver næsten alle institutioner udtryk for, at censorernes direkte feedback til eksaminator i forbindelse med prøvesituationen er et væsentligt bidrag til udviklingen af prøve- og eksamenssystemer. Endvidere fremhæves det af institutionerne, at uddannelserne regelmæssigt forholder sig til evalueringer/indberetninger fra censorerne.

Mange af de institutioner, der har tilknyttet landsdækkende censorkorps, angiver, at de har fokus på at anvende de årlige censorformandskabsberetninger som input til udviklingen af prøve- og eksamenssystemer (i det omfang, formandskaberne udarbejder beretningerne). Det kan bl.a. dreje sig om, at studieledere/uddannelsesledere skal forholde sig til censorformandskabsberetningerne, eller at beretningerne drøftes i studienævn o.l.

Systematisk opfølgning på censorformandskabsberetningerne er et led i mange institutioners kvalitetssikringssystem. Institutionerne har udarbejdet procedurer for, hvordan den overordnede ledelse og de enkelte uddannelser skal forholde sig til beretningerne. Mange institutioner inddrager også censorformandskaberne, når uddannelsernes studieordninger revideres.

På tværs af sektorer angiver mange institutioner, at de inddrager censorerne i den konkrete planlægning af undervisning og eksamen med henblik på at indhente inspiration udefra og sikre et passende niveau. Mange institutioner angiver desuden, at de trækker på censorerne, når de søger mere overordnede input til udviklingen af undervisnings- og prøveformerne på de enkelte uddannelser. Her inddrages censorerne f.eks. i rådgivende udvalg, i aftagerpaneler og som eksperter i tilknytning til uddannelsesevalueringer.

Flere institutioner fremhæver regelmæssige møder mellem uddannelser og censorer/ censorformandskaber som en måde at bringe censorernes erfaringer i spil i forbindelse med udviklingen af prøveformer. For nogle professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelsers vedkommende finder møderne sted på nationalt plan i regi af tværinstitutionelle uddannelsesnetværk o.l.

Bidrag til kvalitetssikring af uddannelserne

Samlet set peger høringssvarene på, at institutionerne i høj grad gør brug af de samme kanaler til at bringe censorernes input i spil med hensyn til generel kvalitetssikring/-udvikling, som når de inddrager censorerfaringer i udviklingen af prøveformer. EVA peger på, at dette indikerer, at arbejdet med udvikling af prøveformer ofte er tæt koblet til den generelle kvalitetsudvikling af uddannelserne.

- Erhvervsakademierne

Erhvervsakademierne er bekendtgørelsesmæssigt forpligtet til at gøre brug af censorernes erfaringer i kvalitetssikringen af uddannelserne. EVA's høring af institutionerne viser bl.a., at et erhvervsakademi fremhæver, at videndelingen mellem institutioner og erhvervslivet bidrager til at sikre uddannelsernes kvalitet og relevans, mens et andet erhvervsakademi nævner, at aftagercensorers bedømmelser er en direkte måling af, hvorvidt de studerende har de rette kompetencer, som er aktuelle i erhvervslivet. Et tredje erhvervsakademi peger dog på, at det kan være vanskeligt at anvende censorformandskabs-beretninger i kvalitetsarbejdet, da tilbagemeldingerne ofte er meget lidt systematiske og derfor svært anvendelige for de enkelte institutioner og de nationale uddannelsesnetværk.

- Professionshøjskolerne

Professionshøjskolerne er, i lighed med erhvervsakademierne, forpligtet til at gøre brug af censorernes erfaringer i kvalitetssikringen af uddannelserne. Flere professionshøjskoler fremhæver, at censorsystemet enten bidrager eller har et potentiale til at bidrage til uddannelsernes kvalitet, og at det enkelte censorformandskabs beretning er et brugbart nationalt overblik over, hvordan det står til med kvaliteten af udbuddene af en given uddannelse. Flere institutioner oplever dog svingende kvalitet/anvendelighed af beretningerne som en udfordring i kvalitetsarbejdet. En enkelt professionshøjskole vurderer, at censorsystemet mest spiller en rolle i forbindelse med udviklingen af prøveformer, mens en anden professionshøjskole understreger, at systemet er meget ressourcekrævende i forhold til den ekstra værdi som kvalitetssikringsmekanisme, det tilfører uddannelserne.

- Universiteter

Der er i lighed med de øvrige institutioner variation i universiteternes vurderinger af censorsystemets bidrag til uddannelsernes kvalitet. Selvom universiteterne ikke er forpligtede til at inddrage censorernes erfaringer i den generelle kvalitetssikring, peger flere universiteter alligevel på, at systemet i sin nuværende form har værdi for institutionernes kvalitetsarbejde. Flere understreger dog samtidig, at der er betydelige udfordringer i praksis, idet det bl.a. kan variere fra censorkorps til censorkorps, hvor anvendelige inputtene er for institutionerne. Et enkelt universitet påpeger, at censorsystemets bidrag til kvalitetssikring af uddannelserne generelt er begrænset, og at andre kvalitetssikringsmekanismer har større betydning.

- Det kunstneriske område

På det kunstneriske område fremhæver én institution, at systemet medvirker indirekte til kvalitetsudvikling gennem de uformelle samtaler, der foregår mellem censorer og eksaminatorer, mens en anden understreger, at censorerne er gode sparringspartnere med hensyn til uddannelsernes niveau og prøveformernes relevans, hvilket er vigtige input i kvalitetsarbejdet.

- Det maritime område

Flere maritime uddannelsesinstitutioner vurderer, at censorsystemet bidrager til uddannelsernes kvalitet. Her fremhæves både en direkte og en indirekte effekt af samarbejdet med de eksterne censorer: Dels bidrager censorerne med sparring og viden, der kan anvendes direkte i undervisningen, dels har censorernes bidrag til udviklingen af prøveformer indirekte betydning for undervisningen. En institution vurderer, at aftagercensorer af og til kommer med konstruktiv feedback, der anvendes til udviklingen af uddannelserne, men at det ofte ikke er nogen afgørende feedback, der ikke kan indhentes ad anden vej.

Institutionernes ønske til et fremtidigt censorsystem

EVA har bedt institutionerne om at beskrive deres eventuelle ønsker og forslag vedrørende udformningen af fremtidens censorsystem. Flere institutioner peger på, censorernes bidrag til kvalitetssikringen af uddannelserne og prøve- og eksamenssystemet blot er et af mange bidrag til kvalitetssikringen, og at det med fordel kan samtænkes med institutionsakkreditering, herunder at censorformandskabets bidrag skal være en indlejret del af institutionens kvalitetspolitikker og praksis.

I forhold til censorernes konkrete bidrag til kvalitetsarbejdet peger mange institutioner på, at det er nødvendigt, at årsberetningerne forbedres, herunder med større stringens og ensretning af rapporternes indhold og form. Andre institutioner peger på, at der kan være et potentiale til at udvide den rådgivende funktion, f.eks. gennem årlige nationale beretninger, eller gennem inddragelse af censorerne i konkret udvikling af fag eller prøver.

På udvalgets møder med institutionsrepræsentanterne har udvalget også fået det indtryk, at institutionerne i praksis oplever, at censorsystemets bidrag til sikring af uddannelsernes kvalitet er af meget svingende kvalitet. Det er således forbundet med store udfordringer at anvende f.eks. årsberetningerne i det løbende kvalitetsarbejde.

5.2.2 Spørgeskemaundersøgelse af censorformændene

EVA har også for censorudvalget gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt alle censorkorpsets formænd på universiteterne, professionshøjskolerne, erhvervsakademierne og de kunstneriske uddannelsesinstitutioner.

Hvad angår de årlige beretninger til uddannelsesinstitutionerne, vurderer mere end halvdelen af censorformændene, at uddannelsesinstitutionerne anvender censorformandskabets årsberetning (56 pct. svarer "I nogen grad" eller "I høj grad"). En fjerdedel mener kun, at dette gør sig gældende i mindre grad, mens 3 pct. vurderer, at uddannelsesinstitutionerne slet ikke anvender censorformandskabets årsberetning. 1 pct., svarende til én censorformand, angiver, at han/hun ikke indsender årsberetning. Endelig er der 16 pct., der ikke har viden om, hvorvidt uddannelsesinstitutionerne anvender censorformandskabets årsberetning.

Hvad angår den løbende dialog med censorerne og mellem institutionerne og censorerne, har lidt over halvdelen af censorformændene afholdt møder med alle uddannelsesinstitutioner enten enkeltvis (22 pct.) eller samlet (32 pct.). 29 pct. har afholdt enkeltstående møder med nogle af uddannelsesinstitutionerne, mens 16 pct. har haft kontakt, men ikke holdt møde. Endelig har 2 pct., svarende til to censorformænd, ikke haft kontakt til institutionerne i de seneste to år.

Undersøgelsen viser ikke, hvad indholdet af dialogen eller årsberetningerne er, ligesom undersøgelsen ikke berører, hvorvidt censorformændene høres vedrørende ændringer af studieordningerne.

5.2.3 Udvalgets møder med og input fra interessenter

Akkrediteringsinstitutionen oplyste på et møde med udvalget den 11. januar 2016, at man i forbindelse med de første institutionsakkrediteringer i 2015 og 2016, som hovedsageligt omfattede universiteter, har konstateret, at institutionerne ikke synes at tillægge censorkorpsets beretninger en rolle som relevant dokumentation for kvalitetssikringsarbejdet.

Akkrediteringsinstitutionen bemærker, at dette bl.a. skyldes, at beretningerne sjældent har en karakter, der gør dem anvendelige i kvalitetsarbejdet. Eksempelvis indeholder årsberetningerne sjældent niveaudiskussioner, men forholder sig oftere til mere praktiske og tilrettelæggelsesmæssige udfordringer.

Den manglende anvendelighed af årsberetningerne understøttes af den dialog, som udvalget har haft med institutionerne den 10. maj 2016, og nogle af de input, som andre interessenter har afgivet.

Udvalget har endvidere modtaget en række bidrag fra interessenter vedrørende censorsystemets bidrag til kvalitetssikringen.

Censorformandskabet for ingeniøruddannelserne vurderer, at den nuværende ordning generelt fungerer tilfredsstillende. Såvel censorernes løbende indberetninger som den årlige sammenfatning heraf i form af censorårsrapporten danner et solidt og brugbart grundlag for såvel uddannelsesinstitutionernes som ministeriets videre arbejde.

Akademikerne peger på, at der er behov for bedre at udnytte og få værdi af det eksterne

censorsystem i uddannelsernes kvalitetssikring. Det forhold, at institutionsakkreditering har afløst uddannelsesakkreditering, taler for, at censorsystemet tildeles en stærkere rolle i uddannelsernes kvalitetssikring. Akademikerne peger desuden på, at skal censorsystemet tildeles en tydeligere rolle i uddannelsernes kvalitetssikring, kræves der en sammentænkning af censorsystemet med akkrediteringssystemet, således at dobbeltarbejde undgås, ligesom institutionerne skærmes for at skulle tilfredsstille to forskellige kvalitetssikringsystemer.

De studerende peger på, at det bør være en fast del af proceduren, at censorerne inddrages i kvalitetssikring og udvikling af studieordninger. Der peges endvidere på, at overgangen til institutionsakkreditering betyder, at censorernes bidrag er et væsentligt element i kvalitetssikringen af den enkelte uddannelse. Det fremhæves dog også, at der er potentiale til at løfte censorernes kvalifikationer og de årlige beretningers indhold.

DI peger på, at censorsystemet spiller en vigtig rolle i forhold til at vurdere de studerendes præstationer og dermed selve kvaliteten og relevansen af de videregående uddannelser. Derfor finder DI det vigtigt, at censorsystemet er velfungerende, og at der er et stort potentiale i at udvikle og styrke ordningen. DI mener grundlæggende, at censorsystemet bør anvendes meget mere aktivt i forhold til at sikre kvalitet og relevans på tværs af de videregående uddannelser. DI finder det beklageligt, at censorernes rolle på universitetsområdet alene er begrænset til at omfatte prøve- og eksamenssystemet.

FTF peger i et indlæg i Uddannelse den 21. april 2016 på, at den øgede mulighed for lokal udformning af nationale uddannelser på det erhvervsrettede område gør det ekstra vigtigt, at eksterne censorer er med til at sikre, at det faglige niveau og slutkompetencerne er ensartede og sammenlignelige for den enkelte uddannelse, uafhængig af uddannelsessted. FTF peger på, at der er behov for, at det nuværende afrapporteringssystem styrkes, så det reelt kan anvendes til kvalitetsudvikling.

5.3 Udvalgets overvejelser

Generelt viser udvalgets undersøgelser, at institutionerne giver udtryk for, at censorsystemet bidrager til kvalitetssikring og udvikling af uddannelserne og prøve- og eksamenssystemet. Bidrag og dialog omfatter dels censors og eksaminators dialog i forbindelse med den enkelte prøve, dels censorformandskabernes mere generelle rådgivning og dialog om uddannelserne eller prøve- og eksamenssystemet.

Billedet er dog langt fra entydigt. Selv om der peges på en lang række fordele ved censorsystemet i forhold til kvalitetssikring, herunder ensartet niveau og karaktergivning, videndeling mellem erhverv og institutionerne, institutionerne imellem m.v., er der mange variationer mellem de enkelte sektorer, og mellem de enkelte institutioner i hver sektor.

Det er således udvalgets opfattelse, at der er et stykke fra den ideelle forestilling om censorsystemet til den faktiske virkelighed. Det fremgår af input fra interessenterne, at potentialet i censorsystemets bidrag til kvalitetssikringen er stort, men delvist uforløst.

De gennemførte undersøgelser og de udsagn, udvalget har mødt, viser en tendens til, at de formelle kommunikationskanaler, som er fastlagt i de centrale regler, ikke altid kvantitativt eller kvalitetsmæssigt lever op til forventningerne eller bliver anvendt i institutionernes

kvalitetsarbejde. Svarene fra censorformandskaberne vedrørende årsberetningerne viser, at censorformandskaberne i varierende omfang har viden om, hvorvidt der følges op på beretningerne. Møderne mellem censorformandskaber og institutionerne gennemføres og anvendes også meget forskelligt. Akkrediteringsinstitutionen og interessenter peger desuden på behovet for at løfte kvaliteten af årsberetningerne.

Det er udvalgets opfattelse, at de nuværende centrale regler for dialog og rådgivning ikke er tidssvarende, men at de med fordel kan moderniseres, og censorformandskabernes årsberetninger kan styrkes og anvendes i en anden form, der bedre kan indgå i institutionens cyklus for deres kvalitetsarbejde. Endvidere finder udvalget, at rammerne for dialog og bidrag ikke skal fastsættes centralt af ministeriet, men fastsættes af institutionerne bl.a. på baggrund af en dialog med censorkorpsene.

Udvalget finder det positivt, at så mange institutioner og interessenter ser censormet som bidragsyder til kvalitetssikringen. De aktuelle rammer for kvalitetssikring betyder imidlertid, at censormet ikke er og heller ikke på sigt skal være den primære garant for kvaliteten og relevansen af de videregående uddannelser. Censornes bidrag til kvalitetssikringen bør derfor i langt højere grad kobles til institutionernes interne kvalitetsarbejde, således at der er mulighed for at udnytte input og i en form, som passer bedst til den pågældende institution.

6. Landsdækkende censorkorps – fordele og ulemper

6.1 Det gældende censørsystem

Det danske uddannelsessystem har et prøve- og eksamenssystem med censur fra folkeskolens afgangsprøve og til og med de videregående uddannelser.

På universitetsuddannelserne og de erhvervsrettede videregående uddannelser blev der i 1993 indført beskikkede landsdækkende censorkorps. Udvalgsrapporten, som lå til grund for revisionen i 1993, anførte som begrundelse for at gøre censorkorpsene landsdækkende, at *"en ensartet og retfærdig behandling af de studerende kræver, at censorerne som minimum fungerer ved mere end én institution."*

Censorkorps for henholdsvis universitetsuddannelserne, de erhvervsrettede videregående uddannelser og de kunstneriske videregående uddannelser omfatter uddannelser inden for samme faglige eller beslægtede område, som en eller flere institutioner er godkendt til at udbyde.

De maritime videregående uddannelser har ikke landsdækkende censorkorps.

På de erhvervsrettede videregående uddannelser er der 41 censorkorps, jf. tabel 2. De store professionsbacheloruddannelser med mange censorer, som f.eks. læreruddannelsen, pædagoguddannelsen og sygeplejerskeuddannelsen, har typisk et censorkorps. Men mange erhvervsakademiuddannelser, professionsbacheloruddannelser, akademiuddannelser og diplomuddannelser indgår i et censorkorps med samme formand, der dækker flere uddannelser.

De fleste erhvervsrettede videregående uddannelser udbydes af flere institutioner og har flere geografiske udbudssteder inden for den enkelte institution. Der er dog enkelte undtagelser, for eksempel er uddannelserne 'dansk tegnsprog og tolkning' og 'professionsbachelor i animation' hver dækket af ét censorkorps, og uddannelsen ligger på én uddannelsesinstitution.

På universitetsområdet er der 101 censorkorps, jf. tabel 2. De fleste censorkorps findes på det humanistiske område, hvor der er i alt 61 censorkorps. Det samfundsvidenskabelige område har med 16 censorkorps næst flest censorkorps.

Tabel 2**Antal censorkorps fordelt på hovedområder**

Hovedområde	Antal censorkorps
De videregående maritime uddannelser(1)	0
De videregående kunstneriske uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område	1
De erhvervsrettede videregående uddannelser	41
Universitetsuddannelser	101
I alt	143

(1) De videregående maritime uddannelser har ikke landsdækkende censorkorps.

An.: Tabellen indeholder ikke data for voksen- og efteruddannelser inden for de erhvervsrettede videregående uddannelser, men for nogle censorkorps vil censorerne ligeledes være censorer på voksen- og efteruddannelser (f.eks. meritpædagog og meritlærer).

An.: Opdelingen følger Bekendtgørelse om adgang til erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, 2016.

Kilde: Tværgående censorårsberetning 2015. Styrelsen for Videregående Uddannelser, januar 2016.

44 af de 101 censorkorps for universitetsuddannelserne er alene knyttet til ét universitet – typisk Københavns Universitet eller Aarhus Universitet, jf. tabel 3.

Tabel 3**Den institutionelle tilknytning for censorkorps, der kun dækker én institution**

Universitet	Antal korps
Københavns Universitet	18
Aarhus Universitet	10
Syddansk Universitet	6
Aalborg Universitet	5
Roskilde Universitet	5
I alt	44

Kilde: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/videregaende-uddannelse/universiteter/censorer> september 2016.

6.2 Udvalgets undersøgelser

I EVA's høring af uddannelsesinstitutionerne giver institutionerne udtryk for, at de landsdækkende censorkorps kan bidrage til kvalitetssikringen og relevansen af uddannelserne.

Institutionerne nævner på tværs af institutionstyper som styrker ved landsdækkende censorkorps, at censorkorps kan bidrage til at sikre et nationalt og ensartet karakterniveau og fagligt niveau, uvildighed samt videnuudveksling både mellem undervisere og mellem undervisere og aftagere. Institutionerne nævner på tværs af institutionstyper som svagheder ved landsdækkende censorkorps, lange transporttider, der medfører øgede udgifter til censur, censorernes kompetencer og variation i administration.

Derudover fremhæver særligt universiteterne følgende udfordringer ved de landsdækkende censorkorps:

- Den fulde udnyttelse af det landsdækkende censorkorps er ikke altid til stede. Lokale censorer anvendes ofte ved de enkelte prøver.
- Uddannelser, der er unikke for ét universitet, har normalt ikke mulighed for at få et samlet censorkorps.
- Ikke alle censorer vil påtage sig opgaver af kort varighed langt væk fra deres bopæl.
- Det fordrer ikke til tværgående læring.

På udvalgets møde med institutionerne den 10. maj 2016 gav institutionerne dog udtryk for en mere kritisk holdning. Universitetsrektorerne fremhævede således, at ansvaret for uddannelsernes faglige niveau er et ledelsesansvar, som er forankret på institutionerne, at det er blevet lettere kun at være én bedømmer pga. 7-trins-skalaens krav om målbeskrivelser, samt at censorordningen i dag er en meget dyr videndeling.

I forbindelse med EVA's workshop med de studerende gav flere studerende udtryk for, *'at ekstern censur kan være med til at sikre et ensartet fagligt niveau på tværs af lignende uddannelser, samt at eksamen også er en faglig udviklingssituation for den studerende, som en ekstern censor kan bidrage positivt til.'*

Derudover har de studerende sendt et fælles indspil til udvalget, hvor de i forhold til de landsdækkende censorkorps tilkendegiver: *'De eksterne censorer fungerer som garant for en fælles standard på tværs af institutioner og uddannelser. En svækkelse af de eksterne censorer kan således så tvivl om, hvorvidt de gældende uddannelser fortsat har de krævede faglige standarder. Særligt for udbud under en fælles bekendtgørelse gælder, at ekstern censur kan påpege uhensigtsmæssigheder i udfoldelsen af bekendtgørelser på de enkelte udbud. For udbud med lokale studieordninger burde censorordningen optimalt udbrede Best practical på lignende uddannelser.'*

Akademikerne foreslår i indspil til nyt censursystem, at *'der på ad hoc basis skal kunne nedsættes eksternt tværgående censorpanel, der på tværs af institutioner skal have til opgave at vurdere det faglige niveau på sammenlignelige uddannelser udbudt på forskellige institutioner, fortjener en nærmere udfoldelse.'*

Anette Dørge, Per B. Christensen, Jørgen Søndergaard peger på en lignende model i en kronik⁶ og har følgende overvejelser om de landsdækkende censorkorps: *'I dag udnyttes de landsdækkende censorkorps slet ikke tilstrækkeligt i forhold til at foretage tværgående niveauvurderinger af samme eller beslægtede uddannelser. Censorinstitutionen burde være en garant for, at enhver uddannelse har omtrent samme faglige niveau, uanset hvor den udbydes i landet. Den garanti findes ikke i dag, fordi censorkorpsene reelt ikke er landsdækkende. I en EVA-undersøgelse fra 2013⁷ fremgår det, at der alene på universitetsområdet findes 104 censorkorps, men halvdelen af dem er kun tilknyttet et enkelt universitet. Dermed mistes potentialet for den tværgående læring og kalibrering af niveau.'*

⁶ 'Censorsystemet skal laves grundigt om' i Weekendavisen 10. juni 2016

⁷ Anette Dørge har efterfølgende præciseret at der henvises til Kvalitetsudvalgets rapport *Høje Mål* side 114.

Derfor bør det være sådan, at censorerne fremover skal foretage sammenligninger af kvaliteten på tværs. Det kunne de gøre ved at foretage en samlet vurdering af det faglige indhold, eksamenskrav og bedømmelsespraksis på sammenlignelige uddannelser. Altså vurderer, hvad der reelt kræves for at opnå en god karakter på forskellige, men sammenlignelige uddannelser. Det vil kræve en konsolidering i form af færre, men reelt landsdækkende censorkorps, der tilsammen dækker alle fagområder. Disse nye censorkorps ville have færre medlemmer end i dag, og det burde også være muligt at inddrage udenlandske eksperter, hvor dette giver mening. En sådan ændring ville derudover mindske risikoen for inhabilitet, hvilket især på små fagområder er et udbredt problem i Danmark.'

6.3 Udvalgets overvejelser

Den generelle opfattelse af landsdækkende censorkorps er ofte baseret på den måde, prøve- og eksamenssystemet fungerer på i ungdomsuddannelserne, hvor f.eks. de skriftlige opgaver til studentereksamenen dels er ens i hele landet, dels afholdes samtidig i hele landet. Hvortil kommer, at samtlige besvarelser kun bedømmes af censorer, der inden den endelige bedømmelse kan mødes på et fælles censormøde.

På de videregående uddannelser er prøverne ikke landsdækkende. De udarbejdes af den enkelte institution og gennemføres på grundlag af målbeskrivelsen i studieordningen for den enkelte uddannelse. På de erhvervsrettede videregående uddannelser er studieordningerne i varierende grad fælles for uddannelserne. Det samme er ikke tilfældet for universitetsuddannelserne.

Der er derfor efter udvalgets opfattelse et dilemma i, at udprøvningsen sker på grundlag af målbeskrivelsen i den enkelte uddannelses studieordning, og på den anden side samfundets berettigede forventning om, at censursystemet skal være med til at sikre, at der ikke er niveauforskelle på sammenlignelige uddannelser.

Udvalget har noteret sig, at institutionerne og flere interessenter fremhæver det normsættende og sikring af niveau som en styrke ved den landsdækkende censorordning, selvom data typisk ikke aggregeres, så de systematisk kan bidrage til at sikre nationalt ensartet niveau.

Formålet med etablering af de landsdækkende censorkorps var, at den udefrakommende censor, som havde (bred) erfaring fra flere uddannelsessteder, var en garant for, at standarden (normen) var den samme inden for faget på tværs af institutioner.

Udvalget ønsker at fastholde de landsdækkende censorkorps, da det er et positivt bidrag, at en udefrakommende faglig person deltager i bedømmelsen som en "erfaren fagmand" eller "kritisk ven". Det er dog også udvalgets opfattelse, at det vil stille krav til de landsdækkende censorkorps, som de i dag ikke altid imødekommer. De beskikkede censorer skal således censurere på flere institutioner, hvorved de får mulighed for at opbygge en viden, som indebærer, at de reelt udfylder rollen i forhold til den landsdækkende funktion. Det vil efter udvalgets opfattelse bl.a. nødvendiggøre en reduktion i antallet af censorkorps – særligt på universitetsområdet, således at det enkelte censorkorps har en større faglig bredde, og en reduktion i antallet af censorer.

Samtidig er det væsentligt at bemærke, at sikringen af uddannelsernes faglige niveau er omfattet af institutionernes ledelsesansvar. I forbindelse med institutionsakkrediteringen belyses den enkelte institutionens politik, strategi, procedurer og processer blandt andet i forhold til

uddannelsernes faglige niveau. Det vil derfor efter udvalgets opfattelse være naturligt, at input fra censorer og censorformand indgår i institutionernes arbejde hermed.

Efter udvalgets vurdering kan en censors komparative viden fra bedømmelser ved flere institutioner tilbyde perspektiver på uddannelsernes kvalitet og niveau. Det kræver dog, at institutionerne har adgang til denne viden og kan inddrage den i arbejdet med uddannelserne. Institutionerne bør derfor overveje, hvor censorernes viden bedst kan bidrage i institutionens kvalitetsarbejde.

Det er udvalgets opfattelse, at den centrale sontring, der i dag er mellem kvalitetssikring af uddannelserne og kvalitetssikring af prøve- og eksamenssystemet, er kunstig ikke mindst i lyset af udviklingen, hvor prøverne i stigende grad tænkes ind i et læringsperspektiv. Det bør være op til institutionerne på hvilken måde, censorerne inddrages i kvalitetsarbejdet.

Det er i øvrigt udvalgets opfattelse, at en professionalisering af censorformandskaberne, herunder formandskabernes rolle i forhold til at sikre "Good governance" i varetagelsen af censuropgaven, kan indebære, at censorformandskaber af egen drift efter aftale med institutionerne eller i dialog med disse kan iværksætte undersøgelse af "tværgående censur," hvor funktion og niveauet af udprøvningen ved sammenlignelige fag og uddannelser undersøges.

Et af de store censorkorps – De Erhvervsøkonomiske Censorkorps – har således af egen drift forsøgsvist arbejdet med at understøtte en dialog censorerne i mellem for at undersøge, om normen på tværs af institutionerne er ensartet.

7. Censorsystemets omfang og ressourceforbrug

7.1 Gældende regler om omfang af censur

Kravet til omfanget af censur er centralt fastsat. For universitetsuddannelser, erhvervsrettede videregående uddannelser og til dels de kunstneriske uddannelser er kravet, at mindst en tredjedel af uddannelsens samlede ECTS-point skal bedømmes med censur (eksterne prøver). Det vil sige, at bedømmelsen foretages af en eller flere eksaminatorer fra institutionen og en eller flere censorer, der er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Prøver med censur skal dække uddannelsens væsentligste områder, herunder de afsluttende større opgaver.

Inden for den centralt fastsatte ramme fastsætter universiteterne i uddannelsens studieordning antallet af moduler i ECTS-point, der indgår i uddannelsen, og om modulerne afsluttes med en eller flere prøver, herunder hvilke prøver der bedømmes med censur. På de erhvervsrettede videregående uddannelser er der centralt fastsatte krav til, hvilke prøver der skal være med eller uden censur, og dette er for de enkelte fag opgjort i ECTS-point fastsat i bekendtgørelsen for de enkelte uddannelser. Dette gælder for eksempel på lærer- og pædagoguddannelserne.

Kravet for de videregående maritime uddannelser er, at der på uddannelserne afholdes "*mindst én eksamen og mindst én ekstern prøve, der dækker væsentlige dele og især de dele, som har sikkerhedsmæssig betydning*". Indtil 2015 har brugen af censur til dels været incitamentstyret på de maritime uddannelsesinstitutioner, da antallet af eksterne prøver med aftagercensorer indgik i et kvalitetsindeks, som udløste en del af institutionernes taxameterudbetaling.

7.2 Udvalgets undersøgelse af omfanget af censur og ressourceforbrug

7.2.1 Undersøgelse af omfang af censur

EVA har gennemført en undersøgelse for udvalget af, hvordan andelen af ECTS-point på de udbudte uddannelser fordeler sig for følgende former for bedømmelse:

- Bedømmelse med censur (omtales ofte som ekstern censur, eksterne prøver eller eksamen med en beskikket censor).
- Bedømmelse uden censur (omtales ofte som intern censur eller interne prøver, hvor der deltager en eller flere bedømmere fra institutionen).
- Bedømmelse uden eksamination (f.eks. godkendelse af et kursusforløb på baggrund af afleverede opgaver eller tilstedeværelse).

Tabel 4

Andel af ECTS-point bedømt med censur, uden censur og uden eksamination, fordelt på uddannelses typer

	Bedømmelse med censur	Bedømmelse uden censur	Bedømmelse uden eksamination	I alt
	Procent	Procent	Procent	Procent
Erhvervsakademiuddannelser (N = 123)	53	46	1	100
Professionsbacheloror (N = 232)	50	45	5	100
Akademiske Bacheloror (N= 339)	43	52	5	100
Akademiske Kandidatuddannelser (N = 527)	54	44	2	100
Kunstneriske Bacheloror (N = 5)	40	43	17	100
Kunstneriske Kandidatuddannelser (N = 5)	35	55	10	100
Voksen- og efteruddannelser				
Akademiuddannelser (N = 130)	68	32	0	100
Diplomuddannelser (N = 123)	53	46	0	100
Masteruddannelser (N = 96)	65	33	3	100
Anden efter- og videreuddannelse (N = 9)	61	26	13	100

Kilde: EVA 2016: Data om censur og bedømmelse, tabelrapport med data fra de videregående uddannelsesinstitutioner tabel 1, side 8.

Note: Tallene angivet i de tre første kolonner summerer visse steder ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

N = antal uddannelser

Uddannelsesinstitutionerne har i vid udstrækning været i stand til at indberette data om omfanget af censur i de enkelte uddannelser ud fra den ønskede opdeling mellem bedømmelse med censur, bedømmelse uden censur og bedømmelse uden eksamination. Flere institutioner har dog oplyst, at det har været en udfordring at angive den præcise fordeling mellem de tre typer af bedømmelse. Overordnet viser tabel 4, at brugen af censorer generelt er mere udbredt, end minimumskravet om en tredjedel censur foreskriver. Ca. halvdelen af uddannelsernes ECTS-point dokumenteres ved eksterne prøver. Resten af uddannelsernes ECTS-point dokumenteres ved interne prøver, eller i et meget begrænset omfang foregår bedømmelsen uden eksamination, f.eks. når det drejer sig om klinisk undervisning.

Universiteterne benytter i højere grad censorer på kandidatuddannelserne (54 pct.) fremfor på bacheloruddannelserne (43 pct.). Det modsatte gør sig gældende på de kunstneriske uddannelser. De kunstneriske uddannelser skiller sig tillige ud ved at have en større andel af bedømmelse uden en egentlig eksamination (mellem 10 og 17 pct. af bedømmelserne). Det skyldes formentlig en undervisningsform, der lægger vægt på en høj grad af tilstedeværelse.

Der er relativt store forskelle i anvendelsen af censorer - også inden for sammenlignelige uddannelser. Som eksempler kan nævnes:

- At for institutioner med akademiske bacheloruddannelser varierer andelen af ECTS-point, der dokumenteres ved eksterne prøver fra 35 pct. på Copenhagen Business School (CBS) til 93 pct. på IT-Universitetet (ITU).
- At der også på institutioner med landsdækkende uddannelser som erhvervsakademierne, er stor variation i forhold til brugen af eksterne prøver spændende fra 46 til 75 ECTS-point, på f.eks. uddannelser på 120 ECTS-point.
- At der på de kunstneriske uddannelsesinstitutioner er relativ stor variation i andelen af ECTS-point, der dokumenteres ved eksterne prøver. Arkitektskolen i Aarhus bruger slet ikke

bedømmelse uden eksamination, medens de øvrige kunstneriske uddannelser bedømmer mellem 6 og 27 pct. af bachelorerne og kandidaterne uden eksamination.

- At de maritime uddannelsesinstitutioner benytter eksterne prøver i uddannelserne, der ligger pænt over en tredjedel af uddannelsens ECTS-point.

Udover det faktuelle omfang af censur har udvalget modtaget forskellige tilkendegivelser i forhold til omfanget af censur, bl.a. har EVA bedt uddannelsesinstitutionerne om at give en overordnet vurdering af, om det eksisterende censorsystem fungerer hensigtsmæssigt. I forhold til omfanget af censur har nogle institutioner på tværs af sektorerne tilkendegivet et ønske om status quo, mens andre institutioner har fremført ønsker og forslag vedrørende omfanget af censur i fremtidens censorsystem, herunder:

- Der bør i langt højere grad kunne gøres brug af interne prøver på de store institutioner, og det kan overvejes, om eksterne prøver udelukkende skal bruges i forbindelse med de store afgangsaftager.
- Behold reglen om, at de væsentlige områder skal bedømmes ved eksterne prøver, men fjern faste talkrav i den forbindelse.
- Der skal være friere rammer for obligatorisk censur, f.eks. kun 25 pct. af de samlede ECTS-point (særligt i forbindelse med specialer og bachelorprojekter).
- Der skal være mindre censur, men den skal have høj kvalitet.
- Uddannelsesinstitutionen beslutter selv graden af eksterne prøver.

Andre interessenter har også udtrykt synspunkter i forhold til omfanget af censur. De studerende har således tilkendegivet, at minimumskravene kan forekomme en smule rigide og tilfældige, og peger på, at der bør være et større strategisk fokus på brugen af censorer. Akademikerne peger på, at minimumskravet til omfanget af censur bør fastholdes. Argumentet er, at i tider med vigende finanslovsbevillinger til uddannelserne, er der stærk tilskyndelse på institutionerne til at fastlægge omfanget af censur ud fra økonomiske hensyn og i mindre grad faglige hensyn.

7.2.2 Undersøgelse af ressourceforbrug til bedømmelse

EVA har også undersøgt de videregående uddannelsesinstitutioners ressourceforbrug i forbindelse med bedømmelse med censur og uden censur for udvalget. Hvad angår bedømmelse uden censur, er institutionerne blevet bedt om at angive et skøn.

Institutionernes ressourceforbrug til bedømmelse er en integreret del af uddannelserne, og der er forskellige måder at vurdere ressourceforbruget på. Udvalget har valgt en metode, som koncentrerer sig om ressourceforbruget til bedømmelse med og uden censur. Ressourceforbruget til eksaminator indgår ikke i institutionernes opgørelser. Det skyldes, at det er vanskeligt for institutionerne at opgøre forbruget til denne aktivitet.

Uddannelsesinstitutionerne har i vid udstrækning været i stand til at trække data om ressourceforbruget til censur fra deres økonomisystemer, mens kun enkelte institutioner har kunnet trække tal for udgifterne til bedømmelse uden censur i deres økonomisystemer. Institutionerne har i stedet kommet med et estimat. Tallene er derfor behæftet med væsentlig usikkerhed.

Ressourceforbruget til eksaminator indgår ikke i institutionernes opgørelser af

ressourceforbruget i forbindelse med bedømmelse uden censur, da det er anslået, at forbrug til denne aktivitet er det samme uanset bedømmelsesformen (med eller uden censur), og at det vil være vanskeligt og ressourcekrævende for institutionerne at opgøre ressourceforbruget til denne aktivitet.

Tabel 5
Ressourceforbrug til bedømmelse med og uden censur, fordelt på institutionstype, 2015

	Bedømmelse med censur	Bedømmelse uden censur	I alt	Andel af ressourceforbrug anvendt på bedømmelse med censur (pct.)
	(t. kr.)	(t. kr.)	(t. kr.)	
Erhvervsakademier	37.101	11.656	48.757	76%
Professionshøjskoler	68.114	43.562	111.676	61%
Maritime institutioner	3.575	750	4.325	83%
Universiteter	219.131	121.185	340.316	64%
Kunstneriske institutioner	1.957	708	2.665	73%
I alt	329.877	177.861	507.739	65%

Kilde: EVA 2016: Data om censur og bedømmelse, tabelrapport med data fra de videregående uddannelsesinstitutioner tabel 46, side 29.

Note: Data er behæftet med usikkerhed.

Institutionernes ressourceforbrug til bedømmelse med og uden censur er gengivet i tabel 5. De samlede udgifter er opgjort til knap 508 mio. kr. I 2015 udgjorde institutionernes samlede omkostning til uddannelse og undervisning 13,2 mia. kr., hvilket svarer til, at ressourceforbrug til bedømmelse udgør 3,8 pct. Udgiften til bedømmelse med censur er opgjort til 330 mio. kr. Bedømmelse med censur udgør 65 pct. af det samlede ressourceforbrug til bedømmelse. Ressourceforbruget til censur udgør 2,5 pct. af de samlede omkostninger til uddannelse og undervisning.

Fordelingen af ressourcer anvendt til henholdsvis bedømmelse med og uden censur varierer på tværs af institutionstyperne. Ressourceforbruget til bedømmelse med censur udgør den største andel ved de maritime institutioner (83 pct.) og den laveste andel ved professionshøjskolerne (61 pct.).

Men også inden for sammenlignelige institutioner er der variation i ressourceforbruget af censorer. Som eksempler kan nævnes:

- At erhvervsakademiernes andel af ressourceforbruget, der anvendes til beskikkede censorer, varierer fra 55 pct. til 87 pct.
- At professionshøjskolernes andel af ressourceforbruget, der anvendes til beskikkede censorer, varierer fra 45 pct. til 80 pct.

EVA har bedt uddannelsesinstitutionerne om at give en overordnet vurdering af, om det eksisterende censursystem fungerer hensigtsmæssigt. Institutioner på tværs af sektorerne har bl.a. haft følgende tilkendegivelser om ressourceforbruget:

- I det omfang institutionerne er kritiske over for det nuværende censursystem, er den

- gennemgående svaghed, de peger på, at det er omkostningsfuldt og uflexibelt, f.eks. på grund af lange transporttider.
- Andre institutioner nævner, at der er minimal besparelse ved mindre censur, da lønudgifterne til censorer og interne medbedømmere er nogenlunde ens.
- Der bør være større fokus på omkostningerne ved censorsystemet i forhold til den forventede effekt.
- Bedømmelse/censur er en stor økonomisk byrde for skolen, uanset om det er med interne medbedømmere eller censorer. Der går mange arbejdstimer til en eksamenstermin, som skal honoreres enten særskilt eller som en del af arbejdstiden.
- Brugen af censorer har en betydning rent økonomisk, og denne merudgift står ikke mål med den begrænsede merværdi, brugen af censur bidrager med, herunder til kvalitetsudvikling og -sikring samt de studerendes retssikkerhed.

Udover institutionerne har andre interesser, herunder særligt censorkorpset for erhvervsøkonomi og sprog, haft synspunktet i forhold til ressourceforbruget til censur. Censorkorpset for erhvervsøkonomi og sprog tilkendegiver bl.a., at intern bedømmelse ikke er billigere end bedømmelse med censur. Omkostningen ved en universitetslærertime indeholder også et overhead, derfor vurderer censorkorpset for erhvervsøkonomi og sprog, at en universitetslærer pr. time er betydelig mere omkostningstung end en censor.

7.3 Udvalgets overvejelser

Udvalget kan konstatere, at omfanget af censur ligger over det centralt fastsatte krav på mindst en tredjedel af en uddannelses ECTS-points. Udvalget kan samtidig konstatere, at institutionernes og uddannelsernes brug af censur er forskellig, uden at dette i sig selv indikerer, at det har nogen negativ indflydelse på kvalitetssikring eller retssikkerhed. Udvalget har ikke nærmere undersøgt, hvilke overvejelser der ligger bag institutionernes valg af bedømmelsesform.

Udvalget ser en værdi i, at rammene understøtter fleksibilitet, da uddannelserne er forskellige og dermed har forskellige behov for at bruge censorsystemet som et integreret del i udviklingen af den enkelte uddannelse. Det er derfor vigtigt, at der ikke lægges for stramme centrale bindinger på udprøvningen, så institutionerne og uddannelserne selv kan vurdere, hvilke bedømmelsesformer der bedst muligt kan understøtte de studerendes læring.

Denne fleksibilitet gælder også i forhold til professionshøjskolerne og professionsuddannelserne, hvor der er behov for flere frihedsgrader i forhold til den stramme styring af prøver i de nuværende centralt fastsatte krav for bl.a. læreruddannelsen og pædagoguddannelsen.

Udvalget er således af den opfattelse, at der ikke fremover er overbevisende argumenter for at fastholde centralt fastsatte krav om, at alle institutioner skal sikre, at mindst en tredjedel af en uddannelses ECTS-point skal dokumenteres ved eksterne prøver. Tredjedelskravet bør derfor ophæves, således at institutionerne selv på ud fra faglige, didaktiske og økonomiske hensyn beslutter i hvilket omfang, de på de enkelte uddannelser vil anvende eksterne prøver. Udvalget finder heller ikke, at det giver mening at have centrale regler om andelen af aftagercensorer i de enkelte censorkorps, da valget bør afhænge af, hvilke censorkvalifikationer der er relevante i forhold til den enkelte prøve.

De studerende har udtrykt en vis bekymring ved at ophæve de nuværende regler, idet de frygter, at der vil blive skåret i graden af eksterne prøver udelukkende af økonomiske grunde med fare for, at det går ud over kvalitet og retssikkerhed. Udvalget er enig med de studerende i, at færre centralt fastsatte regler ikke må føre til, at der gås på kompromis med kvalitetssikringen eller retssikkerheden. Det er en grundforudsætning, at alle bedømmelser – uanset der er tale om eksterne eller interne bedømmelser – hviler på et fundament af kvalitet og retssikkerhed.

Udvalgets undersøgelser tyder på, at omverdenen har stor tillid til censorsystemet. De input, udvalget har fået, tyder også på, at der er tillid til de kompetencer, som dimittenderne har. Det er vigtigt for aftagerne og samfundet, at der fortsat er høj tillid til, at dimittendernes faglighed når op på det forventede niveau ved afslutningen af uddannelsen.

Udvalget finder det derfor velbegrunder, at der fortsat stilles krav om eksterne bedømmelser ved de afsluttende store opgaver, da disse prøver har en tværgående karakter og tester, om det overordnede mål og niveau for uddannelsen er opnået.

Samlet skal uddannelsesinstitutionerne have et mere strategisk fokus på brugen af censorer, herunder vurdere hvilken prøve- og bedømmelsesform der bedst understøtter de studerendes læring, og hvordan uddannelsesbevillingerne anvendes mest hensigtsmæssigt. Institutionerne kan nyttiggøre fleksibiliteten ved at omlægge ressourcer med henblik på at øge læringen og kvaliteten af uddannelserne.

Der kan være forskellig opfattelse af, om de knap 330 mio.kr., som i dag anvendes på censur, er givet godt ud. Det er udvalgets opfattelse, at prøver og bedømmelser er en vigtig del af den studerendes læring, men det er også udvalgets opfattelse, at de økonomiske ressourcer, der i dag anvendes på censur, samlet set kan bruges bedre ud fra læringsperspektiv. Det indebærer også, at der efter udvalgets opfattelse ikke er besparelsespotentialer i at ophæve tredjedelskravet om eksterne prøver.

8. Censorsystemets rolle i forhold til de studerende og deres retssikkerhed

8.1 De gældende regler

Censorsystemet er etableret som et system af eksterne og af uddannelsen uafhængige fagpersoner, censorer, der har til opgave at kvalitetssikre en del af uddannelsens prøver og hermed bidrage til at understøtte de studerendes retssikkerhed ved bedømmelsen af disse prøver.

Censorer medvirker - sammen med eksaminationsberettigede undervisere - ved afholdelsen af uddannelsens eksterne prøver og skal i tilknytning hertil påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med gældende regler, og at de studerende får en ensartet og retfærdig behandling og deres præstationer en pålidelig bedømmelse, der er i overensstemmelse med reglerne om karaktergivning og andre regler.

For at kunne løfte opgaven skal censorerne jævnligt og på universitetsuddannelserne tillige mindst hvert andet år tildeles censoropgaver. Hvis censorkorpset dækker flere institutioner, skal censorerne så vidt muligt tildeles censoropgaver ved mere end én institution i beskikkelsesperioden for at sikre, at standarden er den samme inden for faget og uddannelsen på tværs af institutioner. Ved fordelingen af censoropgaver skal der tages hensyn til eventuelle særlige forudsætninger med hensyn til censors fagkyndighed i forbindelse med de enkelte prøver for at sikre, at der er den nødvendige faglige sammenhæng mellem censuropgavens indhold og censors kompetencer.

For at sikre censorkorpsets og censorformandskabernes selvstændige og uafhængige rolle i forhold til uddannelserne er det Styrelsen for Videregående Uddannelser, der beskikker censorerne efter indstilling fra censorformandskabet. Censorformandskaberne rådfører sig med institutionerne inden indstillingen. Fordeling af censorer på de enkelte prøver foretages af censorformandskabet efter samråd med institutionerne. Censorerne må ikke være ansat eller inden for de seneste 2 år have været ansat ved den institution, hvor de skal virke som censorer. På universitetsuddannelserne skal det i videst muligt omfang undgås, at eksaminatorer varetager censuropgaver for hinanden (gensidig censur). På de erhvervsrettede videregående uddannelser skal det sikres, at de samme bedømmere ikke sammen medvirker ved censur inden for en periode på 2 år ud over én eksamenstermin, ét semester eller ét halvår (gentagen og gensidig censur).

De centralt fastsatte regler anvender ordlyden "påse" i forbindelse med prøveafholdelsen, mens det i karakterbekendtgørelsen er fastsat, hvorledes bedømmelsen (karaktergivningen) skal gives, når der både medvirker en eksaminator og en censor ved en prøve. Ud fra den

begrebsanvendelse, der anvendes i bekendtgørelserne, er det forudsat, at det er eksaminator, som forestår eksaminationen af den studerende. Det indebærer, at det er eksaminators rolle at stille spørgsmålene til den studerende, mens censor har til opgave at "påse", at prøverne gennemføres på korrekt vis. Derimod gives bedømmelsen (karakterfastsættelsen) efter en drøftelse mellem eksaminator og censor. I det omfang censor finder, at prøverne ikke gennemføres i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i eksamensbekendtgørelsen, skal censor afgive beretning herom til institutionen og censorformandskabet. En censor kan derfor ikke som led i censorens opgavevaretagelse vælge at overhøre (udspørge) den enkelte studerende på vegne af eksaminator, medmindre eksaminator er indforstået med, at censor deltager aktivt under eksaminationen.

Det eksisterende danske censorsystem bidrager hovedsagelig til at sikre individuel retssikkerhed i prøvesituationen i modsætning til overordnet at skabe retssikkerhed for de studerende ved at kvalitetssikre prøve- og eksamenssystemet som sådant.

Ved afholdelse af uddannelsens interne prøver medvirker alene eksaminationsberettigede undervisere, der også har til opgave at sikre, at grundlaget for prøven er i overensstemmelse med gældende regler, og at den studerende under prøveforløbet og den efterfølgende bedømmelse får en fair og retfærdig behandling. Det er institutionens ledelse, der beslutter, hvilke undervisere der er eksaminationsberettigede, herunder kravene til at blive eksaminationsberettiget.

Mundtlige prøver - uanset om der medvirker en censor eller ej - er offentlige, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Under voteringen ved mundtlige prøver må kun eksaminator og eventuel censor være til stede, men institutionen kan bestemme, at kommende eksaminatorer må overvære en votering.

Som supplement til censorsystemet er der et klage- og ankesystem. Den studerende kan klage til institutionen over en prøve for så vidt angår: 1) retlige spørgsmål, 2) eksaminationsgrundlaget (spørgsmål, opgaver og lignende), 3) prøveforløbet og 4) bedømmelsen. Hvis den studerende ikke får medhold i sin klage, kan den studerende indbringe institutionens afgørelse for Styrelsen for Videregående Uddannelser for så vidt angår retlige spørgsmål, og for et eksamensankenævn, der nedsættes af institutionen, for så vidt angår bedømmelsen eller forhold, der vedrører bedømmerne.

Ankenævnet består af to beskikkede censorer, en eksaminationsberettiget underviser og en studerende inden for fagområdet. Censorformanden udpeger de to censorer. Censorformanden udpeger en af censorerne som formand for nævnet. Censorformanden kan udpege sig selv som censor eller som formand. Institutionen udpeger underviseren og den studerende. Ankenævnets afgørelse kan gå ud på:

- Tilbud om ny bedømmelse (ombedømmelse) ved nye bedømmere, dog ikke ved mundtlige prøver,
- Tilbud om ny prøve (omprøve) ved nye bedømmere, eller
- At klageren ikke får medhold i klagen.

Ved ombedømmelse og omprøve udpeges nye eksaminatorer af institutionen og eventuelle censorer af censorformanden. Bedømmelsen ved ombedømmelse og omprøve kan resultere i en lavere karakter, hvilket har været gældende for klager over prøver, hvor prøven afholdes efter den 1. september 2010.

8.2 Udvalgets undersøgelser ved det gældende censursystem

Censorudvalget har ønsket at afdække censursystemets rolle i forhold til de studerende og deres retssikkerhed ved at bede EVA om at afholde en workshop med studerende om eksamensbedømmelse og retssikkerhed, jf. [EVA's "Referat af workshop med studerende og Censorudvalget 15. februar 2016"](#) (pdf)

Udvalget har endvidere bedt EVA om at gennemføre en høring vedrørende censursystemet blandt de videregående uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet, herunder censursystemets rolle med hensyn til studerendes retssikkerhed og ønsker og forslag til et fremtidigt censursystem med uddybning af forslagernes forventede betydning for de studerendes retssikkerhed, jf. ["Vurderinger af censursystemet. Tværgående opsamling på de videregående uddannelsesinstitutioners høringssvar af censursystemet 2016", pkt. 4 og 5](#) (pdf)

Endvidere har udvalget afholdt møder med repræsentanter for studerende og med repræsentanter for institutionernes rektorkollegier, hvor censursystemets rolle i forhold til de studerende og deres retssikkerhed også er indgået.

Da klagesystemet også har relation til de studerendes retssikkerhed, har udvalget valgt at bede Styrelsen for Videregående Uddannelser om at foretage en stikprøveundersøgelse af omfanget af klagesager til institutionerne og til eksamensankenævnet på udvalgte uddannelser, jf. [Stikprøveundersøgelse af klager over prøver eller anden bedømmelse på udvalgte uddannelser](#) (pdf)

8.2.1 Workshop med de studerende

Workshoppen var designet til at give udvalget indsigt i de studerendes perspektiver på dels eksamen og censur generelt, dels hvilke forhold ved eksamen og bedømmelse der har betydning for de studerendes oplevelse af retssikkerhed. Det bemærkes, at der kun er tale om en udvalgt gruppe studerendes perspektiver på eksamen og bedømmelse.

Overvejende set udtrykte de studerende stor tillid til, at bedømmelserne af opgaver sker på en fair måde, der afspejler kvaliteten af deres arbejde.

Størstedelen af de studerende finder, at det er væsentligt at få en bedømmer, der har faglig indsigt, og oplever typisk ikke, at bedømmelsen er mere fair ved prøver, hvori der deltager en censor, end ved prøver, hvori der ikke deltager en censor. Flere studerende pegede på, at en intern bedømmer (lærer/underviser) særligt på de store uddannelsesinstitutioner kan være lige så god som en censor. Samtidig blev det fremhævet, at censurs kendskab til fagområdet/emnet, studieordningen og arbejdsformen på den enkelte uddannelse er alfa og omega. En censor med manglende kendskab kan potentielt trække eksamen i en forkert retning og skabe utryghed i den enkelte eksamenssituation.

Generelt var der dog ikke opbakning til en mindre andel af censur end i dag. De studerende understregede samtidig vigtigheden af at skelne mellem forskellige uddannelsers behov. Flere fandt, at der på en erhvervsrettet uddannelse, som f.eks. professionsbacheloruddannelser, kan være særlige behov for en relativt høj grad af censur, særligt censorer med aftagerbaggrund. Derudover fandt de det også vigtigt at skelne mellem bachelor- og kandidatuddannelser, idet det er særligt vigtigt med en høj grad af censur på kandidatuddannelser.

8.2.2 Høring vedrørende censursystemets rolle med hensyn til studerendes retssikkerhed blandt de videregående uddannelsesinstitutioner

- Erhvervsakademierne

Blandt erhvervsakademierne fremhæver de fleste institutioner, at censursystemet er vigtigt for de studerendes retssikkerhed. Det fremhæves, at det er afgørende for de studerendes retssikkerhed, at der fortsat er en eller flere prøver, hvor der er tilknyttet censur, herunder særligt i forbindelse med de afsluttende eksamensprojekter/bacheloropgaver. Det fremhæves videre, at for underviseren har den ekstra bedømmer ligeledes en betydning for dennes retssikkerhed, da der ved klagesager er en person ud over underviseren, der kan redegøre for, at prøvesituationen foregik på korrekt vis. Et erhvervsakademi vurderer dog, at censursystemet kun i begrænset omfang spiller en rolle for retssikkerheden, idet eksamensklager fordeler sig ligeligt på prøver med og uden censur.

Ønsker og forslag vedrørende fremtidens censursystem med betydning for de studerendes retssikkerhed: Et erhvervsakademi anfører, at det typisk har en medbedømmer på ved interne prøver, hvorfor en udvidelse eller indskrænkning af brugen af censur ikke har de store konsekvenser for de studerendes retssikkerhed. Et andet erhvervsakademi foreslår et fleksibelt system, hvor det er op til institutionen selv at vurdere, hvornår man ønsker at anvende eksterne og interne prøver; erhvervsakademiet har ikke prøver, hvor én eksaminator alene bedømmer den studerendes præstation, udelukkende af hensyn til den studerendes retssikkerhed. Et tredje erhvervsakademi anfører, at merudgiften ved brugen af censur ikke står mål med den begrænsede merværdi, brugen af censur bidrager med, herunder til sikring af de studerendes retssikkerhed.

- Professionshøjskolerne

Også blandt professionshøjskolerne vurderer flertallet af institutionerne, at censursystemet spiller en rolle med hensyn til at sikre retssikkerheden for de studerende. Det fremhæves bl.a., at censur sikrer, at den studerende bedømmes uafhængigt af den personlige relation til underviserne, og at reglerne for klagemulighed også er med til at sikre de studerendes retssikkerhed. En professionshøjskole bemærker, at institutionen ikke oplever flere klager ved interne prøver end ved eksterne prøver, og censursystemets rolle med hensyn til de studerendes retssikkerhed er derfor ikke nødvendigvis lige så udtalt eller direkte, som man måske måtte have indtryk af. Hvad angår interne prøver bemærker en anden professionshøjskole, at institutionen er meget opmærksom på at sikre de studerendes retssikkerhed i forbindelse med de interne prøver; eksempelvis har man en praksis, hvor der ved interne mundtlige prøver så vidt muligt er to eksaminatorer til stede (en intern eksaminator og en intern bedømmer).

Ønsker og forslag vedrørende fremtidens censursystem med betydning for de studerendes retssikkerhed: En professionshøjskole foreslår, at der kunne arbejdes med forskellige former for stikprøver, f.eks. kunne der foretages gennemgang af eksempler på besvarelser med forskellige karakterer, hvor man vurderer kvaliteten af den afgivne bedømmelse i relation til rammer og kriterier (læringsmål) for prøven, og at der i årlige rul udvælges prøver, der skal omfattes af censur. En anden professionshøjskole foreslår, at institutionens håndtering af eksamener og sikring af de studerendes retssikkerhed skal indgå i bedømmelsen af institutionen, f.eks. i forbindelse med institutionsakkrediteringen.

- Universiteter

Flere universiteter fremhæver ligeledes, at censorsystemet spiller en rolle for de studerendes retssikkerhed. Et universitet vurderer, at anvendelse af censur giver de studerende en oplevelse af høj retssikkerhed, og denne oplevelse er i følge universitetet psykologisk vigtig for de studerende og medvirker til at give eksamen legitimitet. Et andet universitet fremhæver, at gældende regler (både bekendtgørelser og universitetets interne regler) for interne prøver er udformet således, at de studerendes retssikkerhed også sikres under disse prøver.

Flere universiteter fremhæver, at det særligt er ved mundtlige prøver, at spørgsmålet om retssikkerhed kommer i spil. Nogle universiteter fremhæver særligt, at de tilstræber, at der ved mundtlige prøver er to bedømmere, for at sikre retssikkerheden. Et universitet fremhæver, at det ved brug af flere interne bedømmere fra samme universitet i praksis kan være udfordrende at kritisere eller underkende en eksaminator, som samtidig er kollega og i nogle tilfælde organisatorisk kan være eksaminators over- eller underordnede.

Nogle universiteter finder, at retssikkerheden i forbindelse med skriftlige prøver er særligt forbundet med de omfattende muligheder for at klage. Et par universiteter vurderer, at det er de studerendes klageadgang, der er den primære faktor med hensyn til de studerendes retssikkerhed. Et universitet bemærker i relation til klagesystemet, at censorerne også spiller en rolle med hensyn til de studerendes retssikkerhed i forbindelse med ankesager.

Ønsker og forslag vedrørende fremtidens censorsystem med betydning for de studerendes retssikkerhed: Et universitet foreslår øget brug af interne prøver. En ændring af det nuværende censorsystem kunne eventuelt kombineres med, at en vis andel af de opnåede ECTS-point fremover bedømmes med flere eksaminatorer (interne prøver). En model med interne prøver på f.eks. minimum en tredjedel af de opnåede ECTS-point vil være mindre økonomisk ressourcekrævende for universiteterne end den nuværende model med eksterne prøver, omend det bør påpeges, at universiteterne fortsat vil have betydelig udgift forbundet hermed. Flere eksaminatorer (interne prøver) vil administrativt være lidt lettere med hensyn til planlægning og afholdelse af eksamen. De studerendes retssikkerhed vil fortsat være høj, da eksaminatorerne skal have den fornødne indsigt i fagets niveau og krav samt have en god faglig indsigt i selve fagområdet.

- Kunstneriske uddannelsesinstitutioner

Hvad angår de kunstneriske uddannelsesinstitutioner, vurderer en institution, at censorsystemet ikke spiller en afgørende rolle; brugen af censorer øger bevidstheden om, at formalia skal være i orden, men afgørende for den studerendes retssikkerhed er fortsat den lokale administration. En anden institution vurderer, at censorsystemet bidrager til at sikre en ensartet bedømmelse af de studerende, men at de studerendes retssikkerhed ikke nødvendigvis vil være truet, hvis censorsystemet ændres, og kravet om andelen af prøver med censur eksempelvis nedsættes.

- Maritime uddannelsesinstitutioner

Blandt de maritime uddannelsesinstitutioner fremhæver en institution, at eksterne prøver giver tillid til systemet. To andre institutioner fremhæver, at censorsystemet efter deres mening ikke spiller en afgørende rolle for de studerendes retssikkerhed. En fjerde institution vurderer ikke, at den studerendes retssikkerhed er et fokuspunkt i forbindelse med eksamen, og det gør sig gældende, hvad enten der er tale om interne eller eksterne prøver.

8.2.3 Udvalgets møder med interessenter

På censorudvalgets møde med repræsentanter for studerende blev det bl.a. fremhævet, at bachelorprojekt og kandidatspeciale altid bør bedømmes med censur. Der bør på den enkelte institution udarbejdes en strategi for, hvilke prøver der herudover mest hensigtsmæssigt også bør bedømmes med censur. De studerende savnede i øvrigt nærmere orientering og vejledning fra institutionerne om de klagemuligheder over en eksamen, som gælder for den enkelte uddannelse.

På censorudvalgets møde med repræsentanter fra institutionernes rektorkollegier blev det bl.a. fremhævet, at censorsystemet er et godt system, men systemet er kun et element i kvalitetssikringen, og det kniber indimellem med at kunne rekruttere de bedste censorer. Det er blevet lettere kun at være én bedømmer på grund af den nye karakterskalas (7-trins-skalaen) krav om målbeskrivelser. Klagesystemet skal til gengæld have en mere fremtrædende rolle i forbindelse med at sikre de studerendes retssikkerhed, og dette system omfatter alle prøver, dvs. både interne prøver og eksterne prøver. Det blev også fremhævet, at forbuddet mod gensidig censur ikke er hensigtsmæssigt, hvis man ønsker kvalitet i censorordningen.

8.2.4 Stikprøveundersøgelse af klagesager, herunder eksamensankenævnsager

Udvalget har fået foretaget en stikprøveundersøgelse, der viser, at der er forskel på, hvor mange studerende der er indskrevet på de enkelte uddannelser, samt at dette kan variere fra institution til institution. En del af forklaringen på forskelle mellem tallene, skyldes således, at nogle uddannelser har væsentligt flere studerende end andre. Ligeledes kan der være forskel på, hvor mange prøver der afholdes på de enkelte uddannelser.

Summeres der på tværs af stikprøven i 2015, har 24 pct. af de studerende, der har klaget til institutionen over deres eksamen, fået medhold i deres klage. Der ses ikke nævneværdige afvigelser i forhold til 2013 og 2014. Blandt de studerende, der ikke har fået medhold i deres klage, har 8 pct. valgt at indbringe institutionens afgørelse for et ankenævn. I 2013 og 2014 var den tilsvarende andel henholdsvis 7 pct. og 6 pct. Af de 8 pct. får lidt over halvdelen ikke medhold i deres klage til ankenævnet.

Godt 43 pct. af de klager, der i 2015 er indbragt for ankenævnet, er indbragt på baggrund af prøver bedømt med censur. I 2014 var den tilsvarende andel 37 pct., mens den i 2013 var 50 pct.

Som en del af undersøgelsen er institutionerne bl.a. også blevet spurgt om, hvorvidt de vurderer, at en eventuel manglende begrundelse/feedback har haft betydning for, om den studerende indgiver en klage. Resultatet af undersøgelsen vedrørende dette forhold er ikke éntydigt. I en overvægt af besvarelserne vurderes det, at begrundelse/feedback fører til færre klager fra de studerende, men der er også institutioner, der vurderer, at begrundelse/feedback kan bidrage til flere klager eller ændre klageres art.

8.3 Udvalgets overvejelser

De studerendes retssikkerhed fremhæves ofte som en af de vigtige begrundelser for censorsystemet, idet censor kommer udefra og derfor er uafhængig af uddannelsen i modsætning til de prøvesituationer, hvor bedømmelsen alene foretages af en eller flere lærere/undervisere (eksaminatorer) ved uddannelsen.

På udvalgets møder med repræsentanter fra institutionerne og fra de studerende har udvalget mødt et højt niveau af tillid til, at det danske uddannelsessystem giver fair og retvisende bedømmelser af de studerende – også i de situationer, hvor bedømmelsen alene foretages af en eller flere eksaminatorer, der underviser på uddannelsen. Institutionerne og de studerende har givet udtryk for, at især aftagere censorer ikke altid har det fornødne kendskab til uddannelsen, læringsmål, studieordning mv. Nogle aftagere censorer har også for lidt forankring i teori og praksis. Disse synspunkter kommer også til udtryk i EVA's høring vedrørende censorsystemet blandt de videregående uddannelsesinstitutioner.

De studerende har derfor peget på, at censors positive rolle til sikring af den studerendes retssikkerhed må ses i lyset af, om censor konkret har kompetencer på det område, censuren vedrører.

Udvalget er enig i, at det er meget væsentligt, at de censorer, der udpeges til at være medbedømmer ved en mundtlig prøve eller ved en skriftlig opgavebesvarelse, har de nødvendige faglige kvalifikationer til at kunne varetage opgaven. Udvalget er derfor af den opfattelse, at matchningen mellem censuropgavens indhold og censors kompetencer skal forbedres, især for så vidt angår aftagere censorers kompetencer.

Det er censorformandskabet, der skal fordele de konkrete censuropgaver blandt censorerne efter samråd med den pågældende institution. Hvis censorsystemets uafhængighed af uddannelsen skal bevares, er det udvalgets opfattelse, at fordelingen af censuropgaver fortsat må varetages af censorformandskabet og ikke af uddannelsen eller den pågældende eksaminator. Dialogen mellem censorformandskabet og de uddannelsesansvarlige for de pågældende prøver må imidlertid - også for at sikre de studerendes retssikkerhed - forbedres, således at den nødvendige faglige sammenhæng mellem censuropgavens indhold og censors kompetencer altid har højeste prioritet ved fordeling af censuropgaver. Gensidig censur, dvs. hvor to personer skiftevis optræder som eksaminator og censor for hinanden, skal så vidt muligt undgås af hensyn til den studerendes retssikkerhed. Udvalget finder derimod ikke behov for at fastholde et fuldstændigt forbud mod gentagen censur, dvs. hvor eksaminator hyppigt bedømmer flere prøver med den samme censor, idet et sådant forbud kan forhindre matchningen mellem censuropgavens indhold og censors kompetencer. Det må være censorformandens opgave at afbalancere disse to hensyn.

Det er udvalgets vurdering, at spørgsmålet om de studerendes retssikkerhed i prøvesituationen til en vis grad normsættes af tilstedeværelsen af et censorsystem, der medvirker ved den individuelle karaktergivning og således sætter rammer for de roller, som underviser/eksaminator og studerende har i forhold til hinanden. Denne normsætning vil også være relevant i de situationer, hvor den studerende og underviser i løbet af undervisningsperioden har fået etableret et venskabslignende forhold, og i situationer hvor den studerende har begået eller begår eksamenssnyd eller udviser forstyrrende adfærd ved eksamen. Denne opgave for censorsystemet kan efter udvalgets opfattelse fortsat varetages, også selv om det centralt fastsatte krav om, at mindst en tredjedel af en uddannelses ECTS-point skal bedømmes med censur ophæves.

Flere institutioner fremhæver, at de er meget opmærksomme på at sikre de studerendes retssikkerhed i forbindelse med de interne prøver. Nogle institutioner fremhæver, at det særligt er ved mundtlige prøver, at spørgsmålet om retssikkerhed kommer i spil, bl.a. fordi der ikke foreligger noget efterfølgende dokumentation. Derfor har flere institutioner typisk en intern

medbedømmer på ved prøver, hvori der ikke medvirker en censor, for bedre at kunne sikre den studerendes retssikkerhed.

På baggrund af institutionernes tilbagemelding er det udvalgets opfattelse, at institutionerne er meget opmærksomme på, at den studerendes retssikkerhed er til stede i prøvesituationen, uanset om prøven bedømmes med eller uden censur. Udvalget finder det også væsentligt at fremhæve, at den enkelte institutions ledelse har til opgave at udpege eksaminatorerne blandt underviserne på institutionen, og i tilknytning hertil skal institutionen sikre den løbende uddannelse, der er nødvendig for, at disse undervisere fortsat kan varetage opgaverne som eksaminatorer.

De studerendes retssikkerhed skal også ses i sammenhæng med, at de studerende har mulighed for at klage over eksamen, herunder den konkrete bedømmelse. Flere institutioner fremhæver, at retssikkerheden i forbindelse med de skriftlige prøver er særligt forbundet med muligheden for at klage. Enkelte institutioner vurderer, at det er de studerendes klageadgang, der er den primære faktor med hensyn til de studerendes retssikkerhed.

Udvalget er enig i, at der er forskel i klagebehandlingen ved mundtlige og skriftlige prøver. Ved mundtlige prøver kan der alene tilbydes en ny prøve (omprøve), mens der ved skriftlige prøver også kan tilbydes en ombedømmelse. Dette kunne på den ene side tale for, at der var flere bedømmere (f.eks. enten to undervisere/eksaminatorer eller en underviser/eksaminator og en censor) ved mundtlige prøver end ved skriftlige prøver, men på den anden side kan der være prøver i en uddannelse, hvor flere bedømmere vil kunne sikre en mere korrekt bedømmelse, uanset om der er tale om en mundtlig eller skriftlig prøve. F.eks. finder udvalget, at det fortsat er relevant, at der altid medvirker censor ved de afsluttende store opgaver, idet bedømmelsen heraf er væsentlig for uddannelsen, den studerende og kommende arbejdsgivere. Udvalget bemærker i øvrigt, at de mundtlige prøver normalt er offentlige, hvilke også kan bidrage til at sikre de studerendes retssikkerhed ved disse prøver.

Det er udvalgets vurdering, at de eksisterende klagemuligheder bidrager til at sikre de studerendes retssikkerhed på en hensigtsmæssig måde, og derfor skal disse muligheder opretholdes. Samtidig får institutionerne en vigtig information om eventuelle fejl eller mangler i eksamenssituationen, således at de i den konkrete situation, men også fremadrettet, kan få rettet op herpå.

Udvalget har overvejet, om klagemuligheden til ankenævnet kunne afskaffes. I følge stikprøveundersøgelsen er det meget få klager, der indbringes for et ankenævn, og det er meget få ankenævnsklager, hvor der gives medhold. Dette kunne være et argument for at afskaffe denne klagemulighed. Det kan imidlertid også være et argument for at bevare denne klagemulighed, idet den kan være medvirkende til at skærpe såvel bedømmelsen af en prøve som kvaliteten af institutionens afgørelse over bedømmelsen. I den forbindelse har udvalget i øvrigt bemærket, at den studerende indbringer en klage til ankenævnet, uanset om prøven er bedømt med eller uden censur, og fordelingen af klager mellem de to bedømmelsesformer er nogenlunde ens.

Udvalget har endvidere overvejet, om sammensætningen af ankenævnene kan forenkles, således at kun én censor indgår i nævnet sammen med en eksaminationsberettiget underviser inden for fagområdet. Efter udvalgets opfattelse må det være tilstrækkeligt til at kunne foretage en faglig korrekt vurdering af sagen, og samtidig forventes det, at ankenævnet hurtigere vil kunne

nedsættes, når der alene skal udpeges to personer. I tilfælde af uenighed mellem de to personer ved afgørelsen af en anke, bør det være censoren, som har den udslagsgivende stemme. Tilsvarende sidder der i dag kun to fagpersoner i meritankenævnet på universitetsområdet. Det er udvalgets opfattelse, at feedback i dag indgår på alle de videregående uddannelser i en eller anden form både i den løbende undervisning (på opgaver og arbejdsindsats) og efter eksamen (på eksamenspræstationen og den studerendes faglige præstation). Omfanget af feedback til den enkelte studerende kan få indflydelse på den studerendes præstationer, faglige motivation og engagement. Feedback kan muligvis også bidrage til at reducere antallet af klagesager, men stikprøveundersøgelsen giver ikke et entydigt svar herpå.

Feedback er ofte tæt knyttet til den enkelte undervisers/eksaminators praksis. Den vil variere fra underviser til underviser og fra fagområde til fagområde, og det vil derfor være meget vanskeligt at sætte en norm for, hvornår en feedback er god eller tilstrækkelig, da modtagelsen af feedback i sagens natur er subjektiv. Feedback efter eksamen kan enten gives individuelt ved individuelle prøver eller i grupper ved gruppeprøver umiddelbart efter bedømmelsen (ved mundtlig eksamen) eller i forbindelse med et fælles møde efter eksamen, hvor eksamensopgave og præstation diskuteres og evalueres.

Udvalget finder det relevant, at de enkelte institutioner fastlægger en målsætning for, i hvilket omfang begrundelse eller feedback efter eksamen skal finde sted, og hvordan det mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges.

9. Rekruttering til censorsystemet

9.1 De gældende regler

Kravene til censorkorpsenes sammensætning er centralt fastsatte. Det fremgår bl.a. heraf:

- At det samlede korps dækker de fag eller fagelementer eller centrale fag, som indgår i uddannelsen(erne), og de ansættelsesområder, som uddannelsen(erne) sigter mod.
- At der skal indgå aftagercensorer i censorkorpsene. På de erhvervsrettede videregående uddannelser er det et krav, at mindst en tredjedel af censorerne i censorkorpset skal være aftagercensorer.

Kravene til den enkelte censors kompetencer er også centralt fastsat. Særligt gælder det for universitetsuddannelserne, at censor skal have ”en relevant forskningsbaseret uddannelse på kandidatniveau” og ”indgående og aktuelt kendskab til fagområdets videnskabelige discipliner, herunder fagets teori og metoder.” På de øvrige videregående uddannelsesområder forventes censor at have en uddannelsesmæssig baggrund på mindst samme niveau, som den prøve censor skal være censor ved, og censor skal bl.a. have ”indgående og aktuelt kendskab til uddannelseselementets forudsætninger og metoder.”

På universitetsområdet og de videregående kunstneriske uddannelser er det fastsat, at censorformandskabet skal rådføre sig med institutionerne inden indstillingen af censorer til beskikkelse af Styrelsen for Videregående Uddannelser. En tilsvarende bestemmelse findes ikke på området for de erhvervsrettede videregående uddannelser, hvor uddannelsesinstitutionerne eller censorformandskabet kan indstille censorer til beskikkelse.

Censorformanden skal efter samråd med uddannelsesinstitutionerne fordele opgaverne til censur blandt censorerne i censorkorpset. Ved fordelingen skal det sikres, at der ikke sker gensidig censur, dvs. at eksaminatorer varetager censuropgaver for hinanden. På de erhvervsrettede videregående uddannelser må der heller ikke være gentagen censur, dvs. at de samme bedømmere må ikke sammen medvirke ved censur inden for en periode på 2 år ud over en én eksamenstermin, ét semester eller ét halvår.

9.2 Udvalgets undersøgelser

Censorudvalget har i forbindelse med undersøgelser om rekrutteringen til censorsystemet haft fokus på:

- Sammensætningen af censorkorpsene. Dvs. andelen af censorer, der har deres hovedbeskæftigelse på en af de uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen, og andelen af censorer, der har deres hovedbeskæftigelse uden for de udbydende uddannelsesinstitutioner - de såkaldte aftagercensorer.

- Censorerens kompetencer. Dvs. om de beskikkede censorer opfylder de nødvendige faglige kriterier for at kunne varetage censoropgaven.
- Allokering af censorer til de konkrete prøver. Dvs. om den udpegede censor har den rigtige specifikke kompetence til at kunne være medbedømmer ved den pågældende prøve. Den såkaldte "matchproblematik".

9.2.1 Sammensætning af censorkorpserne

Et censorkorps kan omfatte flere uddannelser og uddannelser på mere end ét niveau. Der er dog på grund af de centralt fastsatte krav til censorernes kvalifikationer kun to kombinationsmuligheder:

- Erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Eksempelvis omfatter censorkorpserne på det designfaglige område, det IT-faglige område, det økonomiske merkantile område og det tekniske område begge uddannelsesniveauer.
- Bacheloruddannelser, kandidatuddannelser og masteruddannelser. Alle censorkorps omfatter begge uddannelsesniveauer, og det er et krav, at en masteruddannelse normalt skal tilknyttes et censorkorps for en kandidatuddannelse.

Udvalget er bekendt med, at der er censorer, som er beskikkede censorer både på de erhvervsrettede videregående uddannelser og på universitetsuddannelserne, men udvalget har ikke kendskab til antallet eller fordelingen af disse censorer på uddannelser. Udvalget er også bekendt med, at flere censorer er medlemmer af mere end ét censorkorps. Udvalget har dog ikke et indtryk af, hvorvidt det kan være forbundet med fordele eller ulemper ved, at censorer fungerer som censorer på både de erhvervsrettede videregående uddannelser og på universitetsuddannelserne.

Det fremgår af EVA's høring af institutionerne, at generelt er uddannelsesinstitutionerne positive over for brug af censorer fra det aftagende arbejdsmarked. Blandt *styrker*, som fremhæves, kan nævnes, at systemet fremmer, at praksis inddrages i eksamenssituationen og uddannelserne generelt, at det sikrer udbredelse af kendskab til uddannelsen blandt aftagere, at det bidrager til undervisernes netværk i erhvervslivet, og at aftagercensorerne bringer indsigt i, hvilke kompetencer der efterspørges ind i uddannelserne. Der fremhæves dog også *svagheder* forbundet med brug af aftagercensorer, bl.a. fremhæves det, at aftagercensorer ikke altid har det fornødne kendskab til uddannelsen, herunder læringsmål, studieordning, og en opdateret teoretisk viden om faget mv., men også at nogle aftagercensorer ikke har aktuelt kendskab til aftagernes situation og behov.

I EVA's spørgeskemaundersøgelse af censorformændene om rekruttering af censorer mener 49 pct. af censorformændene, at aftagercensorer er lige anvendelige i forbindelse med alle prøver, uanset form eller indhold. 46 pct. af censorformændene mener, at aftagercensorer er særligt anvendelige i forbindelse med afsluttende eksamensprojekter på erhvervsakademierne, professionsbacheloropgaver, bachelorprojekter og kandidatspecialer, og 31 pct. af censorformændene mener, at de er særligt anvendelige i forbindelse med afgangprojekter på diplom- og masteruddannelser. 24 pct. af censorformændene vurderer, at aftagercensorer er særligt anvendelige i forbindelse med mundtlige prøver (ekskl. afsluttende store opgaver), og 13 pct. af censorformændene vurderer, at de er særligt anvendelige i forbindelse med skriftlige prøver (ekskl. afsluttende store opgaver).

De studerende har på mødet med censorudvalget den 10. maj 2016 og deres efterfølgende interessentbidrag efterlyst et mere strategisk fokus på brugen af censorer, herunder aftagercensorer. De studerende påpeger i forlængelse heraf, at der bør være en større faglig og strategisk vurdering af brugen af aftagercensorer på institutionerne. Aftagercensorerens praktiske erfaringer bør f.eks. bruges på prøver, hvor erfaringerne giver mening i forhold til det faglige indhold. Der kan også være et særligt behov for opkvalificering ved brug af aftagercensorer.

Akademikerne har i sit bidrag ligeledes givet udtryk for, at kravene til censorerne skal skærpes, og at der kun skal bruges aftagercensur, hvor det er relevant. Det er således Akademikernes opfattelse, at færdighedscensur typisk vil kræve fagfællecensur. Men samtidig er der fag og projektforløb, hvor aftagercensur kommer til sin ret og tilfører værdi til den studerendes læring, fordi den mundtlige eksamen kan fokusere på nytten af det, den studerende har lært og arbejdet med. Formålet er her at vurdere, hvorvidt den studerende er i stand til at omsætte det lærte til praksis. Der ligger her et udviklingspotentiale i nye pædagogiske metoder ved at benytte aftagercensorer. Ud over at aftagercensorer kan styrke relevansdelen af fagene, dér hvor det er meningsfuldt, f.eks. ved projektarbejder, kan en mere begrundet brug af aftagercensur også bidrage til at kvalificere et øget samarbejde mellem aftagere og uddannelser. Hvor det er praktisk muligt og giver faglig mening, bør institutionerne derfor benytte aftagercensorer netop for at styrke samspillet mellem uddannelsen og arbejdsmarkedet og de kompetencer, der efterspørges.

DI har i sit bidrag foreslået, at brugen af censur, herunder aftagercensorer, målrettes i forhold til at sikre og løfte kvaliteten og relevansen af uddannelserne. Det kan f.eks. overvejes at lade visse mindre prøver være undtaget fra censur med henblik på at prioritere ressourcer til øget og mere systematisk censur omkring kernefag eller fag, som er konstituerende for uddannelsen. Endvidere har DI foreslået, at udpegningen af censorer, herunder aftagercensorer, systematiseres, så censorernes uafhængighed styrkes.

9.2.2 Censorerens kompetencer

I EVA's spørgeskemaundersøgelse til censorformændene om rekruttering af censorer oplyser censorformændene bl.a., at den mest benyttede metode til at finde nye censorer er indstillinger fra institutionerne (77 pct.), at censorformændenes afdækning af censorernes kompetencer som hovedregel baseres på CV'er (72 pct.), som er indsendt af censorerne, og at størstedelen af censorformændene ikke gennemfører opkvalificering af nye censorer (71 pct.). Størstedelen af censorformændene har heller ikke planer herom (67 pct.).

Censorerne beskikkes for fire år ad gangen. Ved hver ny beskikkelsesperiode skal mindst en fjerdedel af korpset udskiftes. Censorformændene har som de primære årsager til, at censorer ikke blev genbeskikket i forbindelse med sidste nye beskikkelsesperiode, oplyst, at en censor selv melder fra på grund af pensionering, nyt job, flytning eller lignende (83 pct.), og dernæst at en censor ikke har medvirket ved prøver inden for den senest afsluttede beskikkelsesperiode (48 pct.).

I EVA's høring af institutionerne om deres vurdering af det nuværende censorsystem er institutionerne blevet spurgt om deres ønsker og forslag i forhold til fremtidens censorsystem, herunder "Krav til censorernes kompetencer", "Beskikkelse af censorer" og "Løbende evalueringer af censorer, herunder klager over censorer".

Hvad angår ”Krav til censorernes kompetencer”, påpeger institutionerne bl.a., at der bør ske en mere systematisk udvælgelse af censorer på baggrund af deres faglige, pædagogiske og personlige kompetencer, og at der bør gennemføres kompetenceudvikling af censorerne, herunder introkurser for nybeskikkede censorer med obligatorisk deltagelse og brush-up kurser for etablerede censorer.

Hvad angår ”Beskikkelse af censorer”, påpeger institutionerne bl.a., at der bør være en bedre kvalitetskontrol med, hvem der bliver optaget i censorkorpset, at der bør være en bedre screening af censorernes kompetencer, og at censorer med gentagne klager fra uddannelsesinstitutionerne bør afbeskikkes fra censorkorpset. Københavns Universitet foreslår derudover, at universiteterne får ansvaret for censorordningen, således at ansvaret for beskikkelse og afbeskikkelse af censorer flyttes fra Styrelsen for Videregående Uddannelser. Denne problemstilling er særskilt behandlet i kapitel 10 om ”Censorsystemets organisering”.

Hvad angår ”Løbende evalueringer af censorer, herunder klager over censorer” påpeger institutionerne bl.a., at der bør være en løbende kvalitetssikring af censorerne – også i perioderne imellem beskikkelserne, herunder en mere løbende og systematisk dialog med uddannelsesinstitutionerne om de enkelte censorers egnethed, og at der ved gentagne klager fra en uddannelsesinstitution over censorers manglende kompetencer m.m. bør være en opfølgning ved f.eks. censorformandskabet eller censorsekretariatet.

De studerende i EVA-workshoppen har påpeget betydningen af, at censorerne har stærke faglige og pædagogiske kompetencer, men vigtigheden af censorernes kendskab til fagområdet /emnet, studieordningen og arbejdsformen beror på typen af uddannelsen, prøvesituationen og censors funktion i eksamenslokalet.

Repræsentanter for de studerende har på mødet med censorudvalget den 10. maj 2016 og i det efterfølgende brev til udvalget peget på, at censorernes kontakt til ledere og/eller ledernetværk for de enkelte uddannelser bør formaliseres således, at censorerne får bedre viden om udvikling af de enkelte uddannelser og udbud. Der kan også være et særligt behov for opkvalificering ved brug af aftagercensorer, og at uddannelsesinstitutionerne i højere grad bør udvikle politikker for opkvalificering af, hvad de betegner som ”interne censorer”.

Akademikerne har i sit bidrag til udvalget givet udtryk for, at kravene til censorer og ikke mindst aftagercensorer skal skærpes, således at de løbende holder sig ajour med uddannelsens læringsmål og faglige indhold. Ligeledes bør det for nye censorer være obligatorisk at deltage i intro-kurser, der tydeliggør de krav og forventninger, der stilles til censorrollen. I det omfang censorsystemet tildeles en større rolle i kvalitetssikringssystemet, f.eks. ved øget brug af tværgående censorpaneler, er det evident med højere krav til rekrutteringen af censorer, og at disse krav følges op med særlig uddannelsesforløb for censorerne, således at de lever op til de nye kvalitetskrav.

9.2.3 Allokering af censorer til de konkrete prøver

I EVA's spørgeskemaundersøgelse til censorformændene om rekruttering af censorer oplyser censorformændene bl.a., at det varierer, hvor stor en procentdel af censorerne der har medvirket ved prøver inden for den sidste beskikkelsesperiode, jf. tabel 6. Ud af 121 censorformænd

angiver 21 censorformænd, at mellem 91 og 100 pct. af censorerne har medvirket ved prøver. 15 censorformænd angiver, at det er mellem 81 og 90 pct. 18 censorformænd angiver, at det er mellem 75 og 80 pct. 24 censorformænd angiver, at det er mellem 25 og 74 pct. af censorerne, der har medvirket ved prøver inden for den sidste beskikkelsesperiode. Tre censorformænd angiver, at mellem 0 og 24 pct. af censorerne har medvirket ved prøver inden for den sidste beskikkelsesperiode. 40 censorformænd angiver, at de ikke ved, hvor stor en procentdel af censorerne i deres censorkorps der har medvirket ved prøver inden for den sidste beskikkelsesperiode. Samlet synes tallene at indikere, at censorkorpsene ikke altid bruger deres censorer optimalt.

Tabel 6
Hvor stor en procentdel af censorerne dit censorkorps har ca. afholdt eksamener inden for den sidste beskikkelsesperiode?

Procentdel af censorerne	Antal censorformænd	Andel censorformænd i procent
0-24 pct.	3	2
25-74 pct.	24	20
75-80 pct.	18	15
81-90 pct.	15	12
91-100 pct.	21	17
Ved ikke	40	33
Total	121	100

Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med tabel 7, der for universitetsuddannelserne bl.a. viser, at halvdelen af censorkorpsene har mellem 1 – 50 censorer, og heraf 25 pct. af censorkorpsene mellem 1 og 20 censorer.

Tabel 7
Antal censorer i de enkelte censorkorps fordelt på universitetsuddannelsernes hovedområder

Hovedområde	Antallet af censorer i det enkelte censorkorps					Antal censorkorps i alt
	01-okt	nov-20	21-50	51-100	100+	
Det humanistiske område	12	10	21	11	7	61
Det teologiske område	0	1	0	0	0	1
Det naturvidenskabelige område	0	0	0	2	9	11
Det samfundsvidenskabelige område	0	1	4	4	7	16
Det sundhedsvidenskabelige område	0	0	0	2	3	5
Det teknisk-videnskabelige område	0	0	1	1	5	7
I alt	13	12	26	20	31	101

Der er derfor en potentiel risiko for, at nogle censorer bruges meget, mens andre ikke anvendes, jf. også censorformændenes begrundelser for at indstille censorer til afbeskikkelse.

I forbindelse med EVA's høring af institutionerne om deres vurdering af det nuværende censorsystem har institutionerne oplyst om deres ønsker og forslag i forhold til fremtidens censorsystem, herunder allokering. Institutionerne har i den forbindelse påpeget behovet for at vægte den rigtige censormatch højere end f.eks. hensynet til at undgå gentagen censur.

DI har i sit bidrag foreslået, at allokeringen af censorer, herunder aftagercensorer, systematiseres, så censorernes uafhængighed styrkes.

9.3 Udvalgets overvejelser

9.3.1 Sammensætningen af censorkorpserne

Det er udvalgets opfattelse, at både sammensætningen af og størrelse af et censorkorps bør baseres på, hvilke og hvor mange prøver i uddannelsen/uddannelserne der er eksterne prøver. Uddannelsesinstitutionerne bør i forlængelse heraf have et strategisk fokus på anvendelsen af censur, herunder aftagercensur, som indebærer, at uddannelsesinstitutionerne i forhold til bedømmelsen af de enkelte prøver i uddannelsen bør tage op til konkret vurdering, hvilke prøver der skal være interne, og hvilke prøver der skal være eksterne, som led i deres kvalitetssikring.

Udvalget finder, at anvendelse af aftagercensur tilfører det danske eksamenssystem vigtige kvaliteter, og for nogle uddannelser vedkommende (f.eks. arkitektuddannelsen) er helt central. Anvendelsen af aftagercensur bør imidlertid afspejle behovet i den enkelte uddannelse. Uddannelsernes forskellighed tilsiger derfor også, at det nuværende centralt fastsatte krav om, at en tredjedel af censorerne i censorkorpserne på de erhvervsrettede videregående uddannelser skal være aftagercensorer bør bortfalde, idet antallet af aftagercensorer må bero på omfanget af og karakteren af de eksterne prøver.

Udvalget vurderer, at det er hensigtsmæssigt, at afvejningen af valg af bedømmelsesform - intern eller ekstern - bør forankres hos uddannelsesinstitutionerne, da de har de faglige forudsætninger for at fortage denne afvejning, og det muliggør en dynamisk tilpasning i forhold til centralt fastsatte regler. Udvalget er i den forbindelse opmærksomt på, at en række af professionsbacheloruddannelserne, som f.eks. læreruddannelsen og pædagoguddannelse, er underlagt centralt fastsatte krav til, hvilke prøver der skal være eksterne. Disse uddannelser har derfor ikke dette handlerum. Udvalget anbefaler, at de nuværende centralt fastsatte krav til en bestemt bedømmelsesform og i øvrigt også prøveform på disse uddannelser bortfalder.

9.3.2 Censorernes kompetencer

Udvalget har ikke grundlag for at rejse generel tvivl om de nuværende censorers kompetencer og kvalifikationer, men udvalget vurderer, at det vil styrke censorsystemet, hvis screeningen af den enkelte censors kompetencer og kvalifikationer bliver bedre. Det gælder de faglige kompetencer, men også personlige kompetencer som f.eks. censors evne til at samarbejde med bl.a. eksaminator.

Udvalget vurderer også, at institutionerne med deres kendskab til uddannelserne har de bedste forudsætninger for at foretage denne screening og vurdering i forhold til de enkelte uddannelser og fag, jf. også at institutionerne allerede i dag inddrages på universitetsområdet.

Screeningen af censorernes kompetencer bør efter udvalgets opfattelse naturligvis ske inden beskikkelsen, men også i forbindelse med en genbeskikkelse. Det sidste for at sikre, at en censors faglige kompetencer fortsat er relevante, herunder at censor fortsat har en aktuel viden om uddannelsen og dens anvendelsesmuligheder.

Samtidig er det udvalgets opfattelse, at antallet af censorkorps og antallet af fast beskikkede censorer skal være af en sådan størrelse, at censorerne anvendes regelmæssigt og dermed vedligeholder deres kompetencer.

Udvalget vurderer herudover, at der kan være behov for oplæring og løbende opdatering i forhold til rollen og opgaverne som censor/bedømmer. Det kan f.eks. være i form af et kvalificeret online kursus, idet omfanget af et sådant kursus skal være realistisk i forhold til den tid, censorerne kan afse hertil. Hertil kommer, at det er en præmis for udvalgets arbejde, at modellerne for et fremtidigt censorsystem som minimum skal være udgiftsneutrale og om muligt påpege potentialer for frigørelse af ressourcer.

9.3.3 Allokering af censorer til de konkrete prøver

Det er udvalgets opfattelse, at de krav, som det vil være relevant at stille til censorernes faglige kompetencer i et censorsystem, med ét centralt fastsat krav om censur – censur i forbindelse med de afsluttende store opgaver, skal fokusere på en større faglig bredde fremfor en specialistkompetence. Et sådant censorsystem indebærer mulighed for en bedre match mellem censor og den konkrete prøve.

Det bør dog kombineres med en mere fleksibel mulighed for at supplere med ad-hoc beskikkelser af censorer målrettet en konkret udprøvning, således at den rigtige match altid sikres, hvor det er relevant. Det kan eksempelvis være i relation til små ”niche” prægede uddannelser eller fag, som stiller helt specielle krav til censors faglighed og viden. Anvendelsen af ad-hoc censorer skal dog afbalanceres i forhold til, hvorvidt censorkorpsene skal være landsdækkende.

Det er således også udvalgets opfattelse, at vægningen af de faglige hensyn med henblik på den rigtige censormatch skal prioriteres i forhold til hensynet om at undgå gentagen censur. Derimod bør gensidig censur undgås.

10. Censorsystemets organisering

10.1 De gældende regler

Censorsystemet er i dag forankret hos både Uddannelses- og Forskningsministeriet og hos institutionerne. Censorerne beskikkes for en 4-årig periode af Uddannelses- og Forskningsministeriet, Styrelsen for Videregående Uddannelser, efter indstilling fra censorformandskabet, og på de erhvervsrettede videregående uddannelser tillige efter indstilling af uddannelsesinstitutionen.

På det maritime område udpeger institutionens ledelse censorer i forbindelse med planlægningen af de enkelte prøver.

Censorerne indgår som udgangspunkt i landsdækkende censorkorps. For hvert censorkorps vælges af og blandt censorerne et formandskab bestående af en censorformand og en eller flere næstformænd. På de erhvervsrettede videregående uddannelser skal mindst en af censorerne i censorformandskabet være aftagercensor. Censorformandskabet fordeler efter samråd med institutionerne opgaverne til censur blandt censorer i censorkorpset, og repræsenterer censorerne i censorkorpset over for uddannelsesinstitutionerne og Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Censorformandskabet betjenes af et sekretariat, der etableres af de institutioner, hvis uddannelser er omfattet af censorformandskabets virke. Udgifterne til sekretariatet, censorformandskabet og censorerne afholdes af institutionerne, og institutionerne har derfor også tilsynspligten med økonomien.

Tilsynet med censorordningen er omfattet af Styrelsen for Videregående Uddannelsers almindelige tilsyn med institutionerne. Styrelsen er desuden klageinstans, når en studerende klager over institutionens afgørelse for så vidt angår retlige spørgsmål.

10.2 Udvalgets undersøgelser

I EVA's høring vedrørende censorsystemet blandt de videregående uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet har flere institutioner foreslået en række ændringer i forhold til den gældende organisering af censorsystemet. Blandt forslagene kan følgende nævnes:

- Ansvar for beskikkelse og afbeskikkelse af censorer flyttes fra Styrelsen for Videregående Uddannelser til institutionerne under forudsætning af, at der medfølger de fornødne ressourcer til, at institutionerne kan varetage opgaven. At institutionerne får ansvaret for censorsystemet inden for de af styrelsen fastsatte regler på området, vil give institutionerne mulighed for øget organisatorisk forankring af censorsystemet. Institutionerne kan f.eks. stille øgede krav til

sensorformandsberetningerne og sikre, at censorformændene giver input til nye studieordninger, som de får i høring, og sikre øgede krav og øget kvalitetssikring ved rekruttering til censorkorpset samt fastlægge procedure for normering og aflønning af både censorer og censorformænd.

- Fremtidens censorkorps skal være mere dynamisk, så nye censorer kan beskikkes betydeligt oftere end hvert fjerde år.
- Der skal sikres en bedre kvalitetskontrol med, hvem der bliver optaget i censorkorpset, og de respektive censorkorps' egen kvalitetssikring skal optimeres.
- Mulighederne med en fælles administration med hensyn til håndtering af fordeling af censorer til alle prøver, bortset fra det afsluttende projekt, bør afdækkes, herunder økonomien i forbindelse med en sådan håndtering.
- Der bør etableres ensartede og standardiserede vilkår for censorarbejdet (rette-/ forberedelsestid, censurtakst, kørselstakst m.v.), hvilket vil bidrage til større gennemsigtighed, ensartede vilkår samt mere effektiv administration.
- Det er uklart, hvad et censorformandskab koster, og hvem der sætter prisen, samt hvilke arbejdsopgaver der konkret henhører under et censorformandskab. Der er her et udviklingspotentiale med hensyn til at få opstillet generelle retningslinjer for, hvad der forventes af et censorformandskab, herunder hvad de økonomiske rammer er.
- En fælles IT-løsning/database for alle censorkorps styret af Styrelsen for Videregående Uddannelser kunne lette arbejdet for institutionerne og censorkorpsenes formandskaber, når der skal findes censorer.

10.3 Udvalgets overvejelser

I dag beskikkes censorerne af Styrelsen for Videregående Uddannelser, uden at styrelsen har faglige forudsætninger for at vurdere, om de opfylder de faglige krav for at være censorer i de respektive censorkorps. Styrelsen kan derfor kun påse ganske få formelle forhold i forbindelse med beskikkelsen. Censorordningen er altså i dag forankret i den myndighed, der fastsætter reglerne for uddannelserne, og den myndighed der tillige er tilsynsmyndighed for institutionerne, herunder prøve- og eksamenssituationen.

I dag vælges censorkorpsenes censorformænd og eventuelt en eller flere næstformænd af og blandt censorerne i hvert enkelt censorkorps. Der er således ikke centralt fastsatte standarder for faglige kompetencer, som censorformanden/næstformændene skal have.

I dag skal censorkorpsenes censorformænd fordele de konkrete censuropgaver blandt censorerne i korpset efter samråd med institutionerne.

I dag skal censorkorpsenes censorformænd på universitetsuddannelserne og de kunstneriske videregående uddannelser rådgive institutionerne om prøvernes form og indhold. På de erhvervsrettede videregående uddannelser skal censorkorpsenes censorformænd rådgive institutionerne og Styrelsen for Videregående Uddannelser om såvel prøvernes form og indhold som uddannelsernes kvalitet og relevans for arbejdsmarkedet. På det maritime område skal de enkelte censorer give institutionen en tilbagemelding på prøveforløbet og forslag til eventuelle forbedringer. Der er således ikke ens opgavevaretagelse for censorerne på de forskellige uddannelsesområder.

Udvalget finder i sine overvejelser om en fremtidig organisering af censorsystemet, at følgende forhold bør indgå:

- At institutionsstrukturen har ændret sig markant de sidste 20 år, således at vi i dag har færre, større og selvejende uddannelsesinstitutioner med et klart forankret ledelsesansvar for uddannelsernes faglighed og kvalitet.
- At der i dag er interne og eksterne kvalitetssikringssystemer, såsom prækvalificering af alle nye uddannelser og uddannelsesudbud, institutionsakkreditering, som forudsætter en evaluering af egne uddannelser i den 6-årige periode, som institutionsakkrediteringen dækker, samt aftagerpaneler på universiteterne og de kunstneriske uddannelsesinstitutioner og uddannelsesudvalg på de erhvervsrettede videregående uddannelser.
- At der ikke er særlig faglige grunde til, at censorernes opgavevaretagelse i dag er uens på de forskellige uddannelsesområder.
- At der kan være tvivl om, hvem der har instruktionsbeføjelsen over for censorformændene og de enkelte censorer - om det er styrelsen eller de berørte uddannelsesinstitutioner.
- At det kan give særlige udfordringer, at der ikke er sammenfald mellem den myndighed, der afholder alle udgifter til censorordningen, herunder udgifterne til censorformandskabet og sekretariatet, og den myndighed der beskikker censorerne.

Det er udvalgets opfattelse:

- At den myndighed, der beskikker og afbeskikker censorerne, også skal have faglige forudsætninger for at vurdere, om de opfylder de faglige krav for at være censorer.
- At censorformændene ikke skal vælges, men beskikkes/ansættes på baggrund af deres faglige kompetencer.
- At censorformændene skal sikres en selvstændighed i deres virke som censorformænd over for institutioner og myndigheder.
- At der skal være færre og større/bredere censorkorps - også med henblik på at reducere antallet af censorkorps, der kun er tilknyttet én institution.
- At der skal være færre censorer og mere kvalificerede censorer, herunder bedre faglig match mellem den enkelte censor og den konkrete prøvesituation, også som følge af udvalgets forslag om, at tredjedelsreglen skal ophæves, således at der fremover kun er centralt krav om, at der skal medvirke censorer ved bedømmelsen af de afsluttende store opgaver.
- At institutionerne skal have en større autonomi i forbindelse med anvendelse af censorkorps og censorerne i korpset, og i tilknytning hertil skal den enkelte institution udarbejde en politik herfor.
- At censorkorps efter konkret aftale med de berørte institutioner kan varetage en mere tværgående kvalitetssikringsfunktion, hvori også indgår uddannelsernes niveau på tværs af institutioner.
- At det skal være klart, hvem der har det administrative ledelsesansvar over for censorformændene og de enkelte censorer.
- At det skal være mere klart, hvad et censorformandskab koster, hvem der sætter prisen, samt hvilke arbejdsopgaver der konkret henhører under et censorformandskab, og at der derfor skal opstilles generelle retningslinjer for, hvad der forventes af et censorformandskab, herunder hvad de økonomiske rammer er.

10.4 Mulige modeller for en fremtidig organisering af censorsystemet

I forlængelse af udvalgets overvejelser har udvalget drøftet følgende fire modeller for en fremtidig organisering af censorsystemet:

1. Censorsystemet forankres hos institutionerne.
2. Censorsystemet forankres hos Uddannelses- og Forskningsministeriet.
3. Kombination mellem 1) og 2).

4. Censorsystemet forankres hos Danmarks Akkrediteringsinstitution.

I alle modeller forudsættes det, at antallet af censorkorps reduceres, og at alle censorkorps dækker uddannelser, der udbydes af mere end en institution.

10.4.1 Censorsystemet forankres hos institutionerne

- Censorsystemet forankres hos institutionerne som led i den løbende interne kvalitetssikring af uddannelserne og vil derfor også kunne indgå i institutionsakkrediteringer.
- Censorformanden og eventuelt næstformand udpeges i fællesskab af de institutioner, hvis uddannelser er omfattet af censorkorpset, på baggrund af faglige kriterier, som institutionerne fastsætter. Samme kreds har afskedigelseskompetencen.
- Censorformanden ansættes i sit virke som censorformand ved en af institutionerne efter retningslinjer fastsat af institutionerne. Rektor - eller den person, som rektor på sin institution har delegeret denne opgave til - har ledelses- og personaleansvaret for de censorformænd, der er tilknyttet den pågældende institution, samt ansvaret for censorkorpsets økonomi.
- Censorformanden er i sit virke som censorformand selvstændig i forhold til institutionerne.
- De berørte institutioner fastsætter i fællesskab regler om, hvorledes censorkorpset skal sammensættes, herunder eventuelt krav til andel af aftagere censorer.
- Beskikkelse og afbeskikkelse af censorerne foretages af censorformanden efter indstilling fra de berørte institutioner. Censorformanden allokere ligeledes censorer til den enkelte prøvesituation efter retningslinjer fastsat af de berørte institutioner.
- De berørte institutioner aftaler indbyrdes, hvem der varetager sekretariatsfunktionen for det enkelte censorkorps.
- De berørte institutioner aftaler de nærmere rammer for censorernes afrapportering om eksamensforløbet, de nærmere rammer for censorformandskabets årlige beretning på baggrund af censorernes afrapportering og eventuel rådgivning samt ad-hoc-opgaver.
- Tilsyn med censorordningen føres af ministeriet som led i ministeriets almindelige tilsyn med institutionerne.
- De studerende kan fortsat klage over eksamen til ministeriet, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Fordele: Censorsystemet forankres fuldt ud hos institutionerne som led i deres løbende interne kvalitetssikring af uddannelserne, herunder som led i institutionsakkrediteringen, der forudsætter en regelmæssig evaluering af egne uddannelser i den 6-årige periode, som institutionsakkrediteringen dækker. Udpegningen af censorformanden og beskikkelser af censorer foretages af institutionerne, som har de relevante faglige forudsætninger for at vurdere, om både censorformænd og censorerne har de nødvendige faglige kompetencer til at varetage opgaven. Institutionerne får det administrative ledelsesansvar over for censorformænd og via disse over for censorerne, samtidig med at institutionerne også har ansvaret for censorordningens økonomi. Hermed får institutionerne bedre mulighed for at kunne koordinere udgifterne til censorformandskaber og censorsekretariater. Institutionernes ledelse, der har ansvaret for uddannelsernes kvalitet, herunder prøve- og eksamenssystemet, får mulighed for at fastlægge rammerne for censorernes og censorformændenes indberetninger samt rådgivning og ad-hoc-opgaver. Institutionerne får dermed mulighed for at fastlægge forskellige rammer, der matcher de enkelte uddannelsers behov.

Ulemper: Modellen forudsætter, at institutionerne skal blive indbyrdes enige om, hvem der skal have tilknyttet censorformandskabet, og hvem der skal varetage sekretariatsfunktionen for censorkorpset. Det er en afgørende forudsætning, at den institution, der har

beskikkelsesopgaven, kan løfte opgaven. Der vil ikke længere være den samme uafhængighed af uddannelsesinstitutionerne.

10.4.2 Censorsystemet forankres i Uddannelses- og Forskningsministeriet

- Censorsystemet forankres i Uddannelses- og Forskningsministeriet med henblik på at koble systemet nærmere ministeriets tilsyn med uddannelsesinstitutionernes varetagelse af kvalitetssikringen af uddannelserne.
- Censorformanden og eventuelt næstformand ansættes af ministeriet efter indstilling fra de institutioner, hvis uddannelser er omfattet af censorkorpset, på baggrund af faglige kriterier, som ministeriet fastsætter efter aftale med institutionerne.
- Ministeriet varetager sekretariatsfunktionen for censorkorpset. Censorformanden tilknyttes i sit virke som censorformand ministeriet, der har det overordnede ansvar for censorordningen, herunder censorordningens økonomi.
- Beskikkelse og afbeskikkelse af censorerne foretages af censorformanden efter indstilling fra institutionerne. Censorformanden allokere ligeledes censorer til den enkelte prøvesituation efter samråd med institutionerne.
- Ministeriet fastlægger efter drøftelse med institutionerne de nærmere rammer for censorernes afrapportering om eksamensforløbet og rammer for censorformandskabets årlige beretning på baggrund af censorernes afrapportering. Beretningen sendes til ministeriet og til institutionerne. Ministeriet skal sikre, at institutionerne følger op på beretningen inden for en af ministeriet fastsat frist.
- Institutionerne kan bestille ad-hoc-opgaver hos censorkorpset efter aftale med censorformanden.
- De studerende kan fortsat klage over eksamen til ministeriet, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Fordele: Det kan muligvis blive mere prestigefyldt at være censorformand, hvis man ansættes af ministeren. Ministeriet får et indblik i, hvorledes det overordnet forholder sig med uddannelsernes kvalitet og faglighed og kan inden for visse rammer have bedre mulighed for at rejse en tilsynssag.

Ulemper: Der bliver ikke skabt den fornødne faglige sammenhæng og synergieffekt til den kvalitetssikring, som foregår på institutionerne og i Akkrediteringsinstitutionen. Ministeriet skal for at varetage opgaven etablere et relativt stort fagligt og administrativt beredskab til at forestå udpegning af censorformænd og censorbeskikkelser. Endvidere skal der opbygges ny kapacitet i ministeriet til behandling af/opfølgning på censorernes og censorformandskabernes indberetninger samt til sekretariatsbetjening af censorformandskaberne. Der kan også ved denne model være risiko for, at censorordningen ikke vil nyde samme legitimitet ude på institutionerne, idet ordningen i højere grad vil blive opfattet som øget tilsyn med og kontrol af institutionen og ikke af den konkrete prøvesituation.

10.4.3 Censorsystemet forankres både i Uddannelses- og Forskningsministeriet og hos institutionerne

- Censorsystemet forankres både i Uddannelses- og Forskningsministeriet og hos institutionerne med henblik på at koble censorsystemet nærmere ministeriets overordnede sikring af uddannelsernes kvalitet og ministeriets tilsyn i tilknytning hertil.

- Censorformanden og eventuelt næstformand ansættes af ministeriet efter indstilling fra de institutioner, hvis uddannelser er omfattet af censorkorpset, på baggrund af faglige kriterier, som ministeriet fastsætter efter aftale med institutionerne.
- Institutionerne varetager sekretariatsfunktionen for censorkorpset og afholder udgifterne hertil. Censorformanden tilknyttes i sit virke som censorformand ministeriet.
- Beskikkelse og afbeskikkelse af censorerne foretages af censorformanden på vegne af ministeriet efter indstilling fra institutionerne. Censorformanden allokere censorer til den enkelte prøvesituation efter samråd med institutionerne.
- Institutionerne fastlægger de nærmere rammer for censorernes afrapportering om eksamensforløbet og rammer for censorformandskabets årlige beretning på baggrund af censorernes afrapportering. Beretningen sendes til institutionerne, og censorformanden skal på ministeriets vegne sikre, at institutionerne følger op på beretningen inden for en af censorformanden fastsat frist.
- Institutionerne kan bestille ad-hoc-opgaver hos censorkorpset efter aftale med censorformanden.
- De studerende kan fortsat klage over eksamen til ministeriet, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Fordele: Det kan muligvis blive mere prestigefyldt at være censorformand, hvis man ansættes af ministeriet frem for af institutionerne. Ministeriet får via censorformandskaberne større kontrol med censordet og dets bidrag til kvalitetssikringen af uddannelserne samt institutionernes anvendelse heraf.

Ulemper: Det er en udfordring, at ministeriet ansætter censorformandskabet samtidig med, at institutionerne varetager sekretariatsfunktionen og de dermed forbundne udgifter. Der kan også ved denne model være risiko for, at censorordningen ikke vil nyde samme legitimitet ude på institutionerne, idet ordningen i højere grad vil blive opfattet som øget tilsyn med og kontrol af institutionen og ikke af den konkrete prøvesituation.

10.4.4 Censorsystemet forankres i Danmarks Akkrediteringsinstitution

- Censorsystemet forankres i Danmarks Akkrediteringsinstitution både som led i en styrkelse af kvalitetssikring af censordet og med henblik på at koble censordet nærmere til institutionsakkrediteringen.
- Censorformanden og eventuelt næstformand ansættes af Akkrediteringsinstitutionen efter indstilling fra de institutioner, hvis uddannelser er omfattet af censorkorpset, på baggrund af faglige kriterier, som Akkrediteringsinstitution fastsætter efter aftale med institutionerne.
- Akkrediteringsinstitutionen varetager sekretariatsfunktionen for censorkorpset. Censorformanden tilknyttes i sit virke som censorformand Akkrediteringsinstitutionen, der har det overordnede ansvar for censorordningen, herunder censorordningens økonomi.
- Beskikkelse og afbeskikkelse af censorerne foretages af censorformanden på vegne af Akkrediteringsinstitutionen efter indstilling fra institutionerne. Censorformanden allokere ligeledes censorer til den enkelte prøvesituation.
- Akkrediteringsinstitutionen fastlægger efter drøftelse med institutionerne de nærmere rammer for censorernes afrapportering om eksamensforløbet og rammer for censorformandskabets årlige beretning på baggrund af censorernes afrapportering. Beretningen sendes til Akkrediteringsinstitutionen og til institutionerne. Akkrediteringsinstitutionen skal sikre, at institutionerne følger op på beretningen inden for en af akkrediteringsinstitutionen fastsat frist.
- Akkrediteringsinstitutionen kan bestille ad-hoc-opgaver hos censorkorpset efter aftale med censorformanden.

- Akkrediteringsinstitutionen inddrager ministeriet, når det vurderes, at ministeriets tilsyn med institutionerne skal bringes i anvendelse.
- De studerende kan fortsat klage over eksamen til ministeriet, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Fordele: Akkrediteringsinstitutionen har i forvejen til opgave at sikre kvaliteten af de videregående uddannelser, og varetagelsen af censorsystemet kan bidrage til dels uafhængigheden af institutionerne, dels en sammenhæng mellem de forskellige kvalitetsopgaver, der er i uddannelsessystemet. Endvidere vil censorsystemets tilknytning til Akkrediteringsinstitutionen kunne bidrage til en synergieffekt, idet der herved kan opsamles viden om uddannelsernes kvalitet - også med henblik på af egen drift at kunne tage en uddannelse op til særlig gennemgang eller undersøge om kriterierne fortsat er opfyldt i løbet af en institutionsakkrediterings- eller en uddannelsesakkrediteringsperiode.

Ulemper: Forudsætter, at opgaven får en sådan karakter, at der herved skabes den nødvendige faglige sammenhæng og supplement til Akkrediteringsinstitutionens nuværende opgavevaretagelse, herunder institutionsakkrediteringerne. Ved en forankring hos Akkrediteringsinstitutionen kan der dog være risiko for, at censorordningen ikke vil nyde samme legitimitet ude på institutionerne, idet ordningen i højere grad vil blive opfattet som kontrol af institutionen og ikke af den konkrete prøvesituation. Hertil kommer, at Akkrediteringsinstitutionen har til opgave at kvalitetssikre på systemniveau, mens censorsystemets primære opgave er at kvalitetssikre på individniveau.

10.5 Udvalgets indstilling

Som det fremgår, gør udvalget opmærksomt på, at der er fordele og ulemper ved alle fire modeller.

Hvis censorernes kompetencer fremover skal have mulighed for at spille en mere aktiv rolle i institutionernes kvalitetssikring af uddannelser, peger udvalget imidlertid på, at censorsystemet forankres hos institutionerne, dvs. model 1.

Udvalget finder dog anledning til at gøre opmærksom på, at der med denne model ikke længere vil være den samme uafhængighed af uddannelsesinstitutionerne. Derfor forudsætter modellen, at der ved ansættelse af censorformændene sikres faglig uafhængighed af den daglige ledelse på den institution, hvor den enkelte censorformand ansættes. Som eksempel på en sådan uafhængighed af ledelsen henvises til den nye studenterambassadør ved Københavns Universitet.

11. Appendiks

Indhold:

Kommissorium

Censorudvalgets undersøgelser

Bidrag fra interessenter

Ordliste

11.1 Kommissorium for analyse- og udvalgsarbejdet for et nyt censorsystem

Baggrund

Det er regeringens opfattelse, at de videregående uddannelser skal give de studerende viden og kompetencer, som de kan tage med sig og bruge i fremtidige job og livet i øvrigt.

Den tidligere regering nedsatte et udvalg med henblik på et analyse- og udvalgsarbejde, som omfatter censorsystemet for alle de videregående uddannelser.

Det centrale spørgsmål er, om det nuværende censorsystem med ekstern censur bidrager tilstrækkeligt til sikring af kvalitet og de studerendes retssikkerhed, herunder om institutionerne gør brug af den information, der kan uddrages af censorformandskabernes og censorernes beretninger, og om institutionerne i øvrigt inddrager censorformandskaberne i kvalitetssikring af uddannelserne og uddannelsernes prøve- og eksamenssystem. Dertil kommer, at censorsystemet i dag skal ses i sammenhæng med den kvalitetssikring m.m., som varetages gennem andre styringstiltag.

På den baggrund har regeringen besluttet, at videreføre analyse- og udvalgsarbejdet, som omfatter alle de videregående uddannelser.

Formål

Formålet med analyse- og udvalgsarbejdet er en systematisk gennemgang af censorområdet set i forhold til prøve- og eksamenssystemet med henblik på en modernisering, således at udbytte og ressourceforbrug modsvarer hinanden, og uden at det sker på bekostning af de studerendes retssikkerhed.

En modernisering af censorområdet skal ses i forhold til de øvrige centrale styringsredskaber, herunder særligt akkrediteringssystemet samt et kommende fælles tilsynssystem og have blik for, at uddannelsernes kvalitet også sikres på anden vis.

Udvalgsarbejdet skal inddrage opdaterede internationale erfaringer med kvalitetssikring og de studerendes retssikkerhed i forhold til prøve- og eksamensformer og deres sammenhæng med uddannelsernes tilrettelæggelse og faglige niveau.

Udvalget skal på baggrund af analyse- og udvalgsarbejdet opstille modeller for et fremtidigt censorsystem, og overveje om det vil være relevant at ensarte censorsystemet på tværs af de videregående uddannelser.

Modellerne skal som minimum være udgiftsneutrale og om muligt påpege potentialer for frigørelse af ressourcer.

Udvalgets opgaver

Udvalget skal afdække:

- Censorsystemets bidrag til kvalitetssikring og udvikling af prøve- og eksamenssystemet, herunder institutionens vurdering heraf.
- Rekruttering til censorsystemet, herunder også på tværs af niveauer i det videregående uddannelsessystem.
- Omfanget af ekstern censur, herunder aftagercensur på de forskellige videregående uddannelser.

- Censorsystemets rolle i forhold til de studerendes retssikkerhed ved aflæggelse af prøver og eksaminer.
- Fordele og ulemper ved landsdækkende censorkorps.
- Samspillet med censorsystemet på ungdomsuddannelserne.
- Snitfladen mellem det centrale og decentrale niveaus opgaver og roller.
- Internationale/ andre landes censorordninger og erfaringer med kvalitetssikring af prøver og eksaminer, herunder erfaringer med forskellige alternativer til censur.

Organisering

Udvalget består af en formand og 6-7 medlemmer, og sekretariatsbetjenes af Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Udvalgets medlemmer udpeges således, at de dækker forskellige kompetencer og forskellige uddannelsesområder og -niveauer inden for de videregående uddannelser. Udvalgets medlemmer skal besidde følgende kompetencer:

1. Viden om samspillet mellem eksamen og undervisning.
2. Viden om udvikling af eksamensformer.
3. Viden om censorfunktionen f.eks. en censorformand, der dækker flere uddannelsesområder og aftagersynspunkter.
4. Viden om kvalitetssikring på såvel uddannelsesniveau som institutionsniveau.
5. En faglig ekspert med bred erfaring fra uddannelsessektoren og det private erhvervsliv.

Udvalget skal sikre inddragelse af interessenter, bl.a. ved hjælp af løbende møder.

Tids- og procesplan

Analyse- og udvalgsarbejdet forventes at være afsluttet i august 2016⁸. Udvalget forventes i denne periode at holde 6-8 møder.

⁸ Uddannelses- og forskningsministeren forlængede medio 2016 Censorudvalgets arbejde til medio november 2016.

11.2 Censorudvalgets undersøgelser

Undersøgelser udarbejdet af Danmarks Evalueringsinstitut:

1. [Data om censur og bedømmelse - Tabelrapport med data fra de videregående uddannelsesinstitutioner](#) (pdf)
2. [Vurderinger af censorsystemet – Tværgående opsamling på de videregående uddannelsesinstitutioners høringssvar](#) (pdf)
3. [Rekruttering af nye censorer – Tabelrapport fra spørgeskemaundersøgelse blandt censorformænd](#) (pdf)
4. [Referat af workshop med studerende og censorudvalget 15. februar 2016 om eksamensbedømmelse og retssikkerhed](#) (pdf)

Landerapporter udarbejdet af Teknologisk Institut:

5. [Nederlandene – Internationale erfaringer med censorordninger eller alternativer til dette](#) (pdf)
6. [Norge – Internationale erfaringer med censorordninger eller alternativer til dette](#) (pdf)
7. [Storbritannien – Internationale erfaringer med censorordninger eller alternativer til dette](#) (pdf)

Oversigt og undersøgelse udarbejdet af Styrelsen for Videregående Uddannelser

8. [Tabelnotat – Oversigt over censorkorps og uddannelser](#) (pdf)
9. [Ankenævn - Stikprøveundersøgelse af klager over prøver eller anden bedømmelse på udvalgte uddannelser](#) (pdf)

11.3 Bidrag fra interessenter

Ifølge kommissoriet har Udvalget skulle sikre inddragelse af interessenter. Følgende interessenter har indsendt bidrag til censorudvalget og disse er løbende blevet offentliggjort på udvalgets hjemmeside [her](#)

10. [Danmarks Akkrediteringsinstitution](#) (pdf)
11. [Akademikerne](#) (pdf)
12. Censorformandskabet for erhvervskommunikation og -sprog:
[Bidrag #1](#) (pdf)
[Bidrag #2](#) (pdf)

13. [Censorkorpset for folkesundhedsvidenskabelige og relaterede uddannelser](#) (pdf)
14. [Dansk Industri](#) (pdf)
15. [Danske Universiteter](#) (pdf)
16. Dansk Universitetspædagogisk Netværk (DUN) interessegruppe: [“Eksamen og eksamensformer i forskningsbaserede uddannelser”](#) (pdf)
17. [Ingeniøruddannelsernes censorformandskab](#) (pdf)
18. Studerende – fælles indspil fra: [Lærerstuderendes Landskreds, De Arkitektstuderendes Råd på Aarhus Arkitektskole, De Studerendes Råd – Kolding Designskole, Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende, Danske Studerendes Fællesråd, Sygeplejestuderendes Landssammenslutning, Pædagogstuderendes Landssammenslutning](#) (pdf)

Deltagerliste og program for interessentmøde (5. møde)

Universiteterne kl. 10:00-11:00

Rektor (formand for rektorkollegiet for universiteterne)	Anders Bjarklev	Danmarks Tekniske Universitet
Rektor (formand for rektorenes uddannelsesudvalg)	Hanne Leth Andersen	Roskilde Universitet
Prorektor	Bjarne Graabech Sørensen	Syddansk Universitet
Prodekan	Peder Østergaard	Aarhus Universitet
Universitetsdirektør	Antonino Castrone	Aalborg Universitet
Vicedirektør for Uddannelse	Anni Søborg	Københavns Universitet
Sekretariatschef	Wilbert van der Meer	CBS
Fuldmægtig	Lena Scotte	Danske Universiteter

Kunstneriske institutioner kl. 11:15-12:15

Rektor (formand rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser)	Torben Nielsen	Arkitektskolen Aarhus
Rektor	Lene Dammand Lund	KADK
Prorektor	Lone Dalsgaard	Designskolen Kolding

Professionshøjskolerne kl. 13:00-14:00

Rektor	Camilla Wang	UC Sjælland
Prorektor	Lars Poulsen	Medie- og Journalisthøjskolen
Kvalitetschef	Birgitte Ashorn Quelle	UC VIA

Erhvervsakademierne kl. 14:15-15:15

Rektor	Anders Graa Rasmussen	Dania
Rektor	Ole Gram-Olesen	Cphbusiness
Analytiker	Ida Rode Hansen	Danske Erhvervsakademier

De studerende kl. 15:30-16:30

Designstud. (formand for De Studerendes Råd (DK))	Anne Nørholm Iversen	Designskolen Kolding (DK)
Arkitektstuderende	Eva Aaby Hansen	Arkitektskolen Aarhus
Formand for De studerende Råd / Dania	Allan Johansen	Erhvervsakademiet Dania
Markedsføringsøkonomstuderende (Bestyrelsesmedlem Cphbusiness og formand for studenterorganisationens bestyrelse)	Kirsten Delcomyn Hansen	Erhvervsakademiet Cphbusiness
Formand Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende	Anna Sofie Vedersø Larsen	Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende
Formand Lærerstuderendes Landskreds	Christian Dalby	Lærerstuderendes Landskreds
Næstformand og uddannelsespolitisk ordfører DSF	Andreas Birch Olsen	Danske Studerendes Fællesråd (DSF)
Kursus- og kampagneansvarlig DSF	Bertil Moesgaard Andersen	Danske Studerendes Fællesråd
Formand SLS	Rasmus Dedenroth	Sygeplejestuderendes Landssammenslutning (SLS)
Faglig sekretær PLS	Kira Christensen	Pædagogstuderendes Landssammenslutning (PLS)
Faglig sekretær PLS	Nikoline Sørensen	Pædagogstuderendes Landssammenslutning

Maritime institutioner kl. 16:30-17:30

Rektor	Anders Hanberg Sørensen	Århus Maskinmesterskole
Studierektor	Jan Askholm	Simac

11.4 Ordliste

Afsluttende store opgaver: Specialet i en kandidatuddannelse, bachelorprojektet i en bachelor- eller professionsbacheloruddannelse, det afsluttende eksamensprojekt i en erhvervsakademiuddannelse og afgangsprojekterne i en akademi-, diplom- eller masteruddannelse.

Aftagercensorer: Personer, der er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser, og som har deres hovedbeskæftigelse uden for de uddannelsesinstitutioner, der udbyder videregående uddannelser på et af de ansættelsesområder, uddannelserne sigter mod. På de erhvervsrettede videregående uddannelser er der krav om, at mindst en tredjedel af censorerne i censorcorpset skal være aftagercensorer.

Aftagerpanel: Alle bachelor-, kandidat- og masteruddannelser ved et universitet skal tilknyttes et aftagerpanel, der nedsættes af universitetet. Aftagerpanelet er sammensat af udefra kommende medlemmer, der tilsammen skal have erfaring med og indsigt i uddannelsesområdet og de ansættelsesområder, som uddannelserne giver adgang til. Panelets overordnede opgaver er at indgå i en dialog med universitetet om uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet og at bidrage til udviklingen af nye og eksisterende uddannelser samt ved udvikling af nye undervisnings- og prøveformer. Der er kun aftagerpaneler tilknyttet universiteterne.

Bedømmelse: Der sondres mellem tre former for bedømmelse: "Bedømmelse uden censur", dvs. bedømmelsen foretages af en eller flere undervisere (eksaminatorer) udpeget af institutionen blandt underviserne på institutionen, "Bedømmelse med censur", dvs. bedømmelsen foretages af en eller flere eksaminatorer og af en eller flere censorer, der er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser, og "Bedømmelse uden eksamination", dvs. bedømmelse af en studerendes undervisningsdeltagelse, som foretages af underviseren ved den pågældende undervisning.

Bedømmelse med censur: Ved de eksterne prøver deltager en eller flere undervisere (eksaminatorer), som er udpeget af institutionen, og en eller flere censorer, som er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Bedømmelse uden censur: Ved de interne prøver deltager en eller flere undervisere (eksaminatorer), som er udpeget af institutionen.

Bedømmelse uden eksamination: Der bedømmes uden eksamination, dvs. der bedømmes alene ved krav om deltagelse i undervisningen, og bedømmelsen foretages af underviseren ved den pågældende undervisning.

Bedømmelsesformer: Se "bedømmelse".

Bedømmer: se "censor" og "eksaminator".

Beretning: Censor rådgiver om prøvesystemet og afgiver *beretning* om eksamensforløbet til uddannelsesinstitutionen og censorformandskabet (universitetsuddannelserne og de kunstneriske videregående uddannelser). Censor rådgiver om prøvesystemet og uddannelsernes kvalitet og relevans i forhold til arbejdsmarkedet og afgiver beretning herom til uddannelsesinstitutionen og censorformandskabet (de erhvervsrettede videregående uddannelser). På baggrund af censorernes beretninger afgiver censorformandskabet en *årlig beretning* til uddannelsesinstitutionerne. For så vidt angår de erhvervsrettede videregående uddannelser sender censorformandskabet også den årlige beretning til Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Censor: Person som er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser, og som medvirker ved de eksterne prøver. En censor kan have sin hovedbeskæftigelse inden for

uddannelsesinstitutionerne (institutionscensorer) eller uden for uddannelsesinstitutionerne (aftagercensorer).

Censorer med aftagerbaggrund: Se "aftagercensorer".

Censorformand: Alle censorkorps skal have et formandskab bestående af en censorformand og en eller flere næstformænd.

Censorformandskab: Alle censorer er tilknyttet et landsdækkende censorkorps inden for samme faglige eller beslægtede område af uddannelser. For hvert censorkorps vælges af og blandt censorerne et formandskab bestående af en censorformand og en eller flere næstformænd. Når der skal vælges et censorformandskab til en ny uddannelse, er det uddannelsesinstitutionen, der skal afholde formandskabsvalget. Ved igangværende censorkorps er det censorkorpset og det afgående censorformandskab, der afholder formandskabsvalget. Censorformandskabet repræsenterer censorerne i censorkorpset over for uddannelsesinstitutionerne og Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Censorkorps: Censorkorps for universitetsuddannelserne, de erhvervsrettede videregående uddannelser og de kunstneriske videregående uddannelser skal i udgangspunktet være landsdækkende, hvilket vil sige, at samme og beslægtede uddannelser skal være tilknyttet samme censorkorps, uanset ved hvilken institution uddannelsen udbydes. De maritime uddannelser har ikke censorkorps, hvilket skyldes, at censorer beskikkes og allokeres af den enkelte uddannelsesinstitution.

Censornæstformand: Alle censorkorps skal have et formandskab bestående af en censorformand og en eller flere næstformænd.

Censorrapport: Et andet ord for den beretning, som censor ved eksamensterminens afslutning afgiver om eksamensforløbet til uddannelsesinstitutionen og censorformandskabet.

Censorsekretariat: Censorformandskaberne betjenes af censorsekretariater. Sekretariaterne etableres af de institutioner, hvis uddannelser er omfattet af censorformandskabets virke. Censorsekretariatet fungerer i praksis ofte som det koordinerende bindeled mellem censorformandskab, censorer og uddannelsesinstitutioner.

Censur: Et andet ord for "bedømmelse med medvirken af censor, der er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser".

ECTS-point: De enkelte uddannelsers samlede normering er fastsat i antal ECTS-point (European Credit Transfer System). 60 ECTS-point svarer til 1 års heltidsstudier.

Eksamen: Se "prøver".

Eksamensbekendtgørelser: Omfatter 1) Bekendtgørelse om eksamen og censur ved universitetsuddannelser (uddannelsesbekendtgørelsen) - Bek nr. 1062 af 30/6 2016, 2) Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser - Bek nr. 2016 af 30/6 2016, 3) Bekendtgørelse om eksamen og censur ved de videregående kunstneriske uddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriet - Bek nr. 1526 af 16/12 2013, som ændret ved Bek nr. 652 af 16/6 2014 og ved Bek nr. 1072 af 30/6 2016, og 4) Bekendtgørelse om eksamens- og prøveafholdelse samt bedømmelse af deltagere ved de maritime uddannelser - Bek nr. 1289 af 14/12 2009, som bl.a. ændret ved Bek nr. 1454 af 16/12 2013 og Bek nr. 1049 af 30/6 2016.

Eksaminator: Lærer/underviser, som er udpeget af institutionen til at gennemføre en prøve.

Ekstern censur: Et andet ord for "eksterne prøver".

Ekstern bedømmelse: Et andet ord for "eksterne prøver".

Eksterne prøver: Prøver hvor bedømmelsen foretages af en eller flere undervisere (eksaminatorer) og af en eller flere censorer, der er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser. Mindst en tredjedel af en uddannelse opgjort i ECTS-point skal for den

enkelte studerende i dag dokumenteres ved eksterne prøver, herunder specialet i kandidatuddannelsen, bachelorprojektet i en bachelor- eller kandidatuddannelse, eller det afsluttende eksamensprojekt i en erhvervsakademiuddannelse samt de afsluttende projekter i master-, diplom- og akademiuddannelser.

Erhvervsrettede videregående uddannelser: Dækker over erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser samt akademi- og diplomuddannelser.

Feedback: Institutionen kan give den studerende feedback i den løbende undervisning (på opgaver og arbejdsindsats; = "formativ feedback") og efter eksamen (på eksamenspræstationen og den studerendes faglige præstation; = "summativ feedback").

Gensidig censur: Betyder, at eksaminatorer varetager censuropgaver for hinanden.

Gentagen censur: Betyder, at eksaminator hyppigt bedømmer flere prøver med den samme censor.

Institutionscensorer: Personer, der er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser, og som har deres hovedbeskæftigelse på en uddannelsesinstitution.

Intern bedømmelse: Et andet ord for "interne prøver".

Intern censur: Et andet ord for "interne prøver".

Interne prøver: Betyder, at prøven udelukkende bedømmes af en eller flere lærere/undervisere udpeget af uddannelsesinstitutionen (eksaminator).

Karakterbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (karakterbekendtgørelsen) - Bek nr. 114 af 3. februar 2015.

Kvalifikationsrammen: Kvalifikationsrammen for de videregående uddannelser omfatter både det ordinære uddannelsessystem og videreuddannelsessystemet for voksne. For hver af gradstyperne giver kvalifikationsnøglen en generel beskrivelse af kravene til viden og forståelse, færdigheder og kompetencer.

Målbeskrivelser: Uddannelsesinstitutionen fastsætter i studieordningen præcise målbeskrivelser og kriterier for vurdering af målopfyldelsen for de enkelte fag, fag- eller uddannelseselementer, som afsluttes med en prøve, jf. karakterbekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Prøver: Enkelte fag, fag- eller uddannelseselementer i en uddannelse afsluttes normalt med en prøve. Den afsluttende prøve i uddannelsen giver grundlag for udstedelse af eksamensbevis.

Portfolio: En portfolio kan i uddannelsessammenhæng defineres som en systematisk samling af arbejder og andre former for dokumentation, som tilsammen giver et billede af en studerendes udvikling og læring inden for et bestemt område.

Prøveformer: En uddannelse skal indeholde en variation af prøveformer og kan f.eks. være mundtlig, skriftlig, praktisk prøve og projektorienteret forløb samt kombinationer af de forskellige prøveformer.

Typebeskrivelser: Beskrivelse af de videregående grader i Danmark, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af videregående uddannelser - Bek nr. 852 af 3/7 2015.

Uddannelsesudvalg: På det erhvervsrettede videregående område, er der krav om, at der nedsættes uddannelsesudvalg for hvert uddannelsesområde. Uddannelsesudvalgene er sammensat af eksterne parter med viden om den pågældende uddannelses arbejds- og uddannelsesområde samt af repræsentanter for medarbejdere og studerende. Uddannelsesudvalgene har til opgave bl.a. at rådgive institutionerne om uddannelsernes kvalitet og relevans og nye undervisnings- og prøveformer.

Universitetsuddannelser: Dækker over de forskningsbaserede bachelor-, kandidat- og masteruddannelser, som udbydes af universiteter.

Årlig beretning: Censorformandskaberne for de erhvervsrettede videregående uddannelser skal som led i kvalitetssikringen af uddannelserne, herunder prøve- og eksamenssystemet, afgive en årlig beretning til institutionerne. Beretningen skal også sendes til Styrelsen for Videregående Uddannelser.

På universitetsområdet har censorformandskabet kun til opgave at afgive en årlig beretning til institutionerne om uddannelsernes prøve- og eksamenssystem. Beretningen skal ikke sendes til Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Skal vi have mindre ekstern censur? Eller skal vi have bedre bedømmelser?

Ekstern censur kan med udvalgets forslag gentænkes som et langt mere fleksibelt og kvalitetsudviklende redskab.

Hanne Leth Andersen, professor i universitetspædagogik og rektor på RUC

En klog uddannelsesforsker har udtalt følgende: ”Som studerende kan man undgå dårlig undervisning, men man kan ikke undgå dårlig eksamen”. Eksamen er helt central for hvordan de studerende tilrettelægger deres arbejde og forberedelse, og for hvad de lærer. Selvom der er nye spændende tiltag flere steder, tænker vi i Danmark stadigvæk i det store hele ret traditionelt om eksamen.

En af de særlige danske traditioner er den eksterne censur som har mange funktioner: retssikkerhed, retfærdighed, dialog, kontakt med aftagerne osv. Derfor kan det umiddelbart være svært at forstå hvordan et ekspertudvalg efter mere end et års fordybet arbejdet ønsker at gøre dette klassiske redskab til kvalitetssikring i uddannelserne frit for institutionerne at anvende – ud over de store afsluttende opgaver, bachelorprojektet og specialet.

Men ved nærmere gennemlæsning opdager man at udvalget har et mere ambitiøst mål end standardisering: nemlig at flytte den klassiske eksterne censur ind i en ny og mere fleksibel uddannelsestænkning som det nok er værd at lade sig udfordre af.

Det spændende og overraskende ved rapporten er at den vil nå ud over at tænke i kvalitetssikring af eksamen til at se bedømmelse og censur som redskaber med nye udfoldelsesmuligheder der kan bruges betydeligt mindre automatisk end det er tilfældet aktuelt.

En vægtig grund til gentænkning er at ekstern censur ikke længere er det eneste redskab når det gælder sikring af kvalitet og niveau, retssikkerhed og aftagerkontakt. Når man har fået flere redskaber, er det en god idé at undersøge hvordan de hver for sig bruges bedst muligt – og om muligt undgå at bruge flere redskaber til den samme funktion.

Lad os se nærmere på de enkelte mål med ekstern censur:

Ekstern censur har været det redskab der skulle sikre et ensartet fagligt niveau mellem forskellige uddannelser og uddannelsessteder, før man krævede sammenlignelige målformuleringer. Det sker i dag ved at alle uddannelsers målbeskrivelser gennem akkreditering godkendes som svarende til de deklarerede niveau for de forskellige uddannelser. De studerende bedømmes ud fra disse målbeskrivelser, og bedømmelse sker således ikke længere alene ud fra eksperterens erfaring og personlige vurderingsevne.

Ekstern censur har været det redskab der skulle sikre en fair bedømmelse og retssikkerhed. Dette er der også bedre muligheder for i dag fordi der stilles krav om tydelig redegørelse for bedømmelseskriterier i alle

studieordninger, for alle eksamener. Ved skriftlige eksamener er det således nemt at klage over en uretfærdig karakter og påvise om der er sket en fejlbedømmelse. Ved mundtlig eksamen bør der være en medbedømmer, men der er ikke på dette område nogen særlig gevinst ved at vedkommende er ekstern.

Ekstern censur har været det redskab der skulle sikre videndeling mellem kolleger. For det grønne bord er et rigtig godt sted at mødes. Men udbyttet af denne videndeling står sjældent mål med de anvendte ressourcer. Det faglige udbytte kan blive større hvis de samme mennesker mødtes for at diskutere enkeltopgaver og opgavetyper grundigere igennem fx med forskellige uddannelsesfaglige eksperter. Den type dialog udgør et nyttigt redskab i planlægningen af uddannelsen og i den enkelte eksaminator bedømmelse.

Censors tilstedeværelse ved mundtlig eksamen har været med til at skabe en bedre dialog med omverdenen. Dette er et interessant redskab som kan bearbejdes gennem bevidst arbejde med enten aftagercensorer eller censorer fra andre universiteter.

Det særlige ved den danske tradition er mundtlig eksamen, og her er der brug for medbedømmelse og i visse tilfælde ekstern kontakt. Men vi må konstatere at sikring af niveauet og sikring af kontakt til arbejdslivet kan gøres på andre måder.

Lad os være skarpe på at bruge ressourcerne klogt. Hvor det for 20 år siden var et vigtigt formål med den eksterne censur at sikre en i øvrigt relativt mere uklar standard, er der i dag meget fokus på målformuleringer der skal passes ind efter den europæiske referenceramme og hele det system skal styres af det interne kvalitetssystem som akkrediteres. Kontakten til arbejdslivet er i censorordningen er i dag relativt tilfældig, da man ikke kan vide om man får en censor fra arbejdslivet eller fra et andet universitet.

Det udvalget vil, er at give institutionerne et redskab i hånden som de kan tilpasse meget mere til uddannelserne. Det skal være muligt at bruge aftagercensorer på visse eksamener, og akademiske censorer på andre. Det skal være muligt at vælge intern censur på visse prøver, og at undlade censur i det hele taget, på prøver hvor retssikkerheden ligger i at præstationen er skriftlig og kan omvurderes hvis der er tvivl eller hvis der klages. Den eksterne censur skal ikke være automatisk. Det handler også om nye bedømmelsesformer. Den indsigt som udvalget bringer videre er at den kan bruges endnu bedre end i dag.

Høring på IKH over censorudvalgets rapport

SN for Kultur og Identitet behandlede på sit møde den 23.2.17 censorudvalgets rapport og har følgende kommentarer:

SN er ikke enig i den grundlæggende præmis, at der vil være store besparelser at hente i en reduktion af den eksterne censur. Den besparelse, der lægges til grund, er baseret på en sammenligning mellem bedømmelse med ekstern censur og bedømmelse uden censur, hvor omkostningen alene angår eksaminator, jf. tabel s. 41. Besparelsen på knap 100 mill. på universiteterne som helhed opnås altså kun, hvis ekstern censur ikke erstattes af intern censur. Samme beregningsmetode blev anvendt i Struensee-rapporten. På kulturfagene vil ekstern censur på projekterne blive erstattet af intern censur, ligesom det vil ske over hele RUC. Hertil kommer, at omlægningen fra ekstern censur til intern censur på en række fag og uddannelser vil føre til, at en afsluttende summativ evaluering af projektrapporten erstattes af løbende formative evalueringer og prøver af projektarbejdet, som meget vel kan vise sig at kræve flere VIP- og flere administrative ressourcer end den traditionelle projektprøve.

SN er ikke enig i den grundlæggende præmis, at uddannelsesakkrediteringen og institutionsakkrediteringen varetager samme funktioner som landsdækkende fag- og uddannelsesspecifikke censorkorps, og SN er dermed ikke enig i, at akkrediteringen delvis erstatter censorsystemets kvalitetssikring. Censorsystemets kvalitetssikring er funderet i en faglig vurdering af viden, færdigheder og kompetencer, mens akkrediteringen i vid udstrækning angår kvalitet målt på kvantitative parametre for de studerendes vej gennem uddannelserne og relevans forstået som employability.

SN er derfor ikke enig i de to præmisser, som lægges til grund for de foreslåede ændringer i og reduktion af den eksterne censur.

Hertil kommer, at kulturfagene allerede har de landsdækkende censorkorps med kompetente censorer med institutionsophæng, som reformen bl.a. sigter mod at få etableret.

HumBach SN kan tilslutte sig de kommentarer som er indkommet fra Kultur-studienævnet. Derudover har HumBach SN følgende generelle kommentar:

"HumBach SN ser med bekymring på en udvikling hvor censoropgaven yderligere centraliseres i landsdækkende korps, da vi har allerede har et problem med de meget fagorienterede censorkorps som skal dække HumBachs basisdele."

SN for Kommunikationsfagene tilslutter sig SN for Kultur og Identitets kommentarer.

Kommentarer til udkast til hørings svar fra IMT vedr. Oplæg til hovedlinjer i RUCs hørings svar vedr. Censorudvalgets rapport: *Et fremtidssikret censorsystem*

d. 6. marts 2017

Der er kun indkommet kommentarer til udkast til hørings svar fra RUC fra SN for HUMTEK.

Generelt er studienævnene enige i hørings svaret. Dog hæfter SN for HUMTEK sig ved nedenstående elementer i hørings svaret. Desuden er der udbredt skepsis i uddannelsesmiljøerne i IMT i forhold til RUC's beslutning om at afskaffe ekstern censur på projekter

Vedr. anbefaling 3: Styrkelse af censorformandskaberne

Fra HUMTEK er kommet følgende tilbagemelding:

Om udpegning af censorformænd:

Mest centralt finder jeg det bekymrende at RUC er enig i forslaget om, at censorformand og eventuelt næstformænd ikke længere skal vælges af og blandt censorerne, men udpeges af institutionerne. Jeg ser ingen argumentation i udvalgets rapport, som i praksis betyder en svækkelse af censorformandskabets uafhængighed af andre end fagligt betingede interesser, og dermed med til at undergrave censorinstitutionen. Eftersom et censorkorps er et kollegialt organ, bør det fortsat være de beskikkede censorer, der udpeger formanden.

Om etablering af landsdækkende censorkorps:

Store landsdækkende censorkorps (underforstået at landsdækkende er at det er på flere universiteter). Selve argumentationen er tynd, for det forudsætter at der skal være de samme uddannelser på flere universiteter. Hvis der kun er tyrkisk som fag et sted, så er deres argument at det ikke er landsdækkende censorkorps, til trods for at det altså dækker alle uddannelser i tyrkisk, som så kun er en. Humtek, skal ikke ind under et landsdækkende censorkorps, for hvem skulle det være med? Teknoantropologi? Helst ikke, for det er ikke antropologi på Humtek, og omvendt, er det mærkeligt at det hedder teknoantropologi, hvis det ikke er antropologer der bedømmer det.

Kommentar som ikke vedrører hørings svaret, men nærmere RUC's udmøntning af anbefalingerne:

Om institutionernes ret til selv at fastsætte regler om omfanget af brug af ekstern censur (udover bacheloropgave og speciale):

Man kan være bekymret for at bortfald af det centrale krav om andelen af ekstern censur på 1/3 af en uddannelses prøve, medfører en usikkerhed om, hvorvidt der fremadrettet vil blive tildelt ressourcer nok til at sikre kvaliteten af intern bedømmelse (fx fristelsen til at kun en person bedømmer opgaver med intern censur og dermed mister den kollegiale føling med om man dømmer på lige vilkår, og dermed de studerendes retssikkerhed).

På vegne af studienævnene ved IMT, Camilla Schmidt, viceinstituttleder

Hørings svar om censorudvalgets anbefalinger vedrørende et fremtidssikret censorsystem

Vi skal starte med at takke udvalget for det grundige arbejde og dets analyse af de udfordringer som censorinstitutioner er stillet overfor i lyset af udviklingen på uddannelsesområdet med nye former til sikring af employability og kvalitet såsom aftagerpaneler, akkreditering med videre.

SN for Planlægning og geografi har erfaringer med såvel et landsdækkende og et mere institutions- og uddannelsesspecifikt censorkorps. Da en af udvalgets anbefalinger er, at sidstnævnte form for censorkorps skal nedlægges (s. 63), skal vi hermed pege på, at et censorkorps bestående af medlemmer med et intimt kendskab til uddannelsens særlige arbejdsmarked og med en god kombination af aftager- og institutionscensorer har været af helt afgørende betydning for udviklingen af uddannelsernes kvalitet og de studerende efterfølgende muligheder på arbejdsmarkedet.

Vores censorkorps har udelukkende været brugt i forbindelse med mundtlige eksaminer, hvor der er mulighed for at vurdere de studerendes kompetencer i forhold til de felter, som de studerende har orienteret deres studier i retning af. Ekstern censur på projekter i løbet af kandidatuddannelsen spiller en helt afgørende rolle i forhold til at skabe dialog med det praksisfelt, som vores uddannelse beskæftiger sig med. Eksamen med ekstern censur har derfor tit været meget afgørende for studerendes valg af fremtidig specialisering. Ligeledes har censorerne bidraget med stor genstandsspecifik indsigt i det planlægningsfelt, der arbejdes med på uddannelsen. Censorerne spiller derfor en vigtig rolle i forhold til sikring af employability og dobbelt impact af studierne. Samspelet med omverdenen gennem blandt andet censorinstitutionen blev da også opfattet som en særdeles vigtig kvalitet for uddannelsen i den netop gennemførte akkrediteringsproces. Den censorkorps har spillet en helt afgørende rolle i forhold til at kvalitetssikre relevansen af de studerendes kompetence og i forhold til at inspirere deres fremtidige studieaktiviteter. Da censuren således har været et (meget vigtig) element i de studerendes samlede uddannelsesforløb, har vi haft et stort element af ekstern censur, og vi er derfor også meget kritiske overfor tendensen til at koncentrere censuren ved afslutningen af de studerendes uddannelser.

Det antages, at fx aftagerpaneler kan spille den samme rolle i forhold til kvaliteten af uddannelserne. Vi ser aftagerpaneler som meget vigtige, men i vores aftagerpanel sidder der ca. 3 med dyb faglig indsigt i nogle af de felter, som vores uddannelserne orienterer sig imod. I vores censorkorps er der ca. 70, og erfaringerne med såvel eksaminer som uddannelseskvalitet, herunder relevansen i forhold til arbejdsmarkedet, diskuteres grundigt på årlige censormøder med et ret stort fremmøde.

Der er bestemt fordele ved censorkorps med ansvar i forhold til flere uddannelser og institutioner. Sikringen af institutionens uafhængighed er således et afgørende hensyn. Men vi er bekymrede over, at udvalget gennem påpejningen af den noget varierende værdi af censorinstitutionen ikke inddrager det forhold, at kvalificere censorer ud over at sikre kvalitet og retfærdighed også er helt afgørende i forhold til kvalitetsudviklingen, der opstår i den faglige dialog i forbindelse med eksaminer. Og så er det vores vurdering, at dette samspil bedst sikres gennem ekstern censur på tidligere faser af uddannelserne og først og fremmest, hvor der er mundtlig censur.

Denne sidste betragtning skal også ses i lyset af, at vores egen institution i samspil med censorudvalgets arbejde har lagt op til, at ekstern censur i løbet af uddannelsen lægges på uddannelseselementer med skriftlig censur, medens uddannelseselementer med mundtlig censur gøres intern. Specielt i mindre faglige miljøer øges risikoen for kollegiale censurregimer med negative konsekvenser for de studerendes oplevelse af retfærdighed.

Bedste hilsner

RUC Administration/Uddannelse og Studerende
Att.: Kenja Friis Henriksen

DATO/REFERENCE

JOURNALNUMMER

DERES REFERENCE / JOURNALNUMMER

3. marts 2017/chle

Bemærkninger fra INM til Rektors udkast til høringssvar omkring censorudvalgets rapport

Instituttet tilslutter sig bemærkningerne fra studienævnene som anført nedenfor, og har ikke yderligere bemærkninger.

Studienævnet for Naturvidenskabelige studier har på sit møde nr. 2/17 den 22. februar 2017 drøftet rektors udkast til høringssvar omkring censorudvalgets rapport og har følgende bemærkninger:

”Rektors udkast anbefaler at RUC tilslutter sig at ophæve kravet om at mindst 1/3 af uddannelsens ECTS-point er med ekstern censur. Studienævnet var enig om at de ikke kan tilslutte sig at anbefalingen om at ophæve kravet om at mindst 1/3 af uddannelsens ECTS point er med ekstern censur. Studienævnet frygter at en ophævelse af en centralt fastsat undergrænse for ekstern censur af besparelshensyn kan føre til at brugen af ekstern censur reduceres yderligere. De studerende i studienævnet finder at det vil være en svækkelse af deres uddannelse. De studerende har en følelse af at der har været en kvalitetssikring, hvis der har været ekstern censur. Derudover er studienævnet positive overfor punkt 5”

Studienævnet for Den naturvidenskabelige bacheloruddannelse har på sit møde nr. 2/17 den 28. februar 2017 drøftet rektors udkast til høringssvar omkring censorudvalgets rapport og har følgende bemærkninger:

”Studienævnet finder det problematisk at ophæve gældende centrale krav om at mindst 1/3 af en uddannelses ECTS-point dokumenteres ved eksterne prøver. Derudover blev det italesat af hensyn til den kommende institutionsakkreditering at det bør prøves af om nat bach kan få et selvstændigt censorkorps”

Med venlig hilsen

Søren Laurentius Nielsen
Viceinstituteder

ISE høringsvar- "Et fremtidssikret censorsystem"

ISE støtter udviklingen i retningen af øget decentralisering såvel som færre centralt fastsatte krav i forhold til dialog med censorformandskabet. Instituttet forholder sig dog kritisk overfor nogle af censorudvalgets anbefalinger og har dermed følgende bemærkninger.

Vedr. anbefaling 1: Færre centralt fastsatte regler om censur

ISE vurderer, at anbefalingen om at minimere kravet til ekstern censur til kun at omfatte afsluttende eksaminer er uhensigtsmæssig og vil medføre en væsentlig forringelse af studierne. ISE er blandt andet bekymret for, at færre centralt fastsatte krav vil danne grundlag for besparelser på uddannelserne, hvor ekstern censur fravælges på andre kurser eller projekter. Dette er problematisk fordi ekstern censur dels er med til at validere vores studerendes kompetencer og sikrer kvaliteten af de enkelte kurser. Begge dele er vigtig i forhold til RUC's omdømme blandt potentielle studerende og aftagere.

Vi vurderer ydermere, at mindre ekstern censur vil øge risikoen for gensidig censur på mindre fag, hvor der er et lille antal undervisere ansat.

Vedr. anbefaling 2: Forankring på uddannelsesinstitutionerne

ISE finder censorudvalgets rapport uklar i forhold til, hvordan censorkorpserne tænkes forankret på institutionerne. Dette bør afklares yderligere.

Vedr. anbefaling 3: Styrkelse af censorformandskaberne

ISE finder det vigtigt, at Sambach fortsat har sit eget censorkorps, med egen administration. Alternativet er, at institutsekretariatet for bacheloruddannelsen skal koordinere med en flere forskellige censor-formandskaber, hvilket både er logistisk udfordrende og administrativt ressourcekrævende.

Vedr. anbefaling 5: retssikkerheden for de studerende

ISE er enig i, at matchet mellem censors kompetencer og den konkrete censuropgave bør prioriteres fremfor hensynet til at undgå gentagen censur. Vi finder det herunder vigtigt, at bachelorprojekter på RUC fortsat bedømmes af censorer inden for det pågældende område, fx EØ-censorer for HA og VS.

Oplæg til hovedlinjer i RUCs høringssvar vedr. Censorudvalgets rapport: *Et fremtidssikret censorsystem*

RUC finder det positivt, at styrelsen adresserer problemerne i det nuværende censorsystem. Systemet er omkostningstungt, uklart i sit ophæng og ansvarsfordeling og utilstrækkeligt tilpasset den samlede kvalitetsdagsorden for uddannelse. RUC ser det således som en nødvendighed - både af kvalitets- og ressourcehensyn - at gå dybere ind i overvejelserne omkring hvordan censorsystemet spiller ind i det overordnede kvalitetssikringssystem. Universiteterne har i nogen tid opereret med to parallelle systemer uden tilstrækkelig koordination og synergi i mellem de to. Censorsystemet er i visse tilfælde blevet mekanisk, og målet må være igen at gøre det til et dynamisk og aktivt redskab i kvalitetssikringen af de studerendes uddannelser og niveau.

RUC finder at et velfungerende censorsystem – indtænkt i universiteternes samlede arbejde med uddannelseskvalitet - har en væsentlig rolle at spille i relation til den studerendes læring og retssikkerhed.

I relation til censorudvalgets konkrete anbefalinger har RUC følgende bemærkninger:

Anbefaling 1: Færre centralt fastsatte regler om censur

- RUC kan tilslutte sig forslag om ophævelse af det gældende centrale krav om, at mindst en tredjedel af en uddannelses ETCS-points skal dokumenteres ved eksterne prøver.
- RUC ser positivt på en begrænsning af centralt fastsatte regler, således at institutionerne udelukkende er forpligtede til at anvende censur ved bedømmelsen af de afsluttende store opgaver i uddannelserne (for universiteternes vedkommende bachelorprojekter og specialer) hvor censorer skal sikre niveau på tværs af institutionerne, mens censur på alle øvrige udprøvnings fastsættes af institutionerne selv.

- RUC har ingen bemærkninger til forslag vedr. andel aftagercensorer på de erhvervsrettede videregående uddannelser.
- Såfremt et nytænkt censorsystem inkorporeres i et samlet system for kvalitetssikring af uddannelser, følger det, at uddannelsesinstitutionernes prøve- og eksamenssystem må indgå som et centralt element i akkreditering.

Anbefaling 2: Forankring på uddannelsesinstitutionerne

- Såfremt et nytænkt censorsystem inkorporeres i et samlet system for kvalitetssikring af uddannelser, følger det, at uddannelsesinstitutionerne må udforme en politik for udprøvning og censur, der skal implementeres, så det er transparent og klart for de studerende, eksaminator og censor, hvad der kræves.
- RUC tilslutter sig forslag om ophævelse af gældende centrale krav til rammerne for dialogen mellem censorkorps/censorformandskaber og institutionerne, der fremover fastsættes af institutionerne enkeltvis eller i fællesskab efter dialog med censorkorps/censorformandskaber.
- Vedr. forslag om at administrationen af censorsystemet, herunder også beskikkelse af censorer fremover forankres på institutionerne, finder RUC, at der er behov for afklaring af en række spørgsmål i relation til samarbejde mellem institutionerne, ressourcer og uafhængighed.

Anbefaling 3: Styrkelse af censorformandskaberne

- Vedr. forslag om, at der beskikkes landsdækkende korps af censorer, sådan at der etableres væsentligt færre, større og bredere censorkorps med færre censorer, ser RUC en række logistiske udfordringer men også en mulighed for styrkelse af de studerendes retssikkerhed.
 - Såfremt administration af censorsystemet forankres på institutionerne, vil det være hensigtsmæssigt at censorformanden og eventuelt næstformænd
-

fremover udvælges af institutionerne og at censorformandskaberne får til opgave at beskikke og foretage de løbende udpegninger af censorer til de konkrete prøver og rapportering/rådgivning til institutionerne.

- RUC ser et behov for en kvalitetssikring af varetagelsen af formandskabsopgaven.

Anbefaling 4: Opkvalificering af censorerne

- RUC tilslutter sig, at de gældende centrale krav om censorernes kompetencer fastholdes, herunder at det reelt sikres, at censor i hele beskikkelsesperioden har et aktuelt kendskab til såvel uddannelsen som til arbejdsmarkedet for den enkelte uddannelse.
- RUC tilslutter sig forslag om, at censorernes kompetencer reelt vurderes, både inden censorerne beskikkes og genbeskikkes, med bemærkning om at dette kan medføre en række logistiske udfordringer.
- RUC finder det hensigtsmæssigt, at det ud fra et hensyn til det rigtige censormatch skal være muligt at ad hoc beskikke censorer, hvor det er fagligt velbegrundet.
- RUC bemærker, at ud over en indsats for at censorerne generelt kvalificeres yderligere til censoropgaven ved hjælp af en struktureret introduktion til censorhvervet, kan det også være nødvendigt at opkvalificere censorer i relation til forståelse af eksempelvis særlige faglige eller pædagogiske aspekter ved bestemte uddannelser.

Anbefaling 5: Retssikkerheden for de studerende

- RUC tilslutter sig forslag om, at censorsystemets uafhængighed i forhold til fordelingen af censoropgaver opretholdes, således at det er censorformanden, der fordeler opgaver til censor til den konkrete prøve efter faglige kriterier/retningslinjer fastsat af institutionerne.
 - RUC finder, at matchet mellem censors kompetencer og den konkrete censuropgave bør prioriteres fremfor hensynet til at undgå gentagen censur.
-

- RUC tilslutter sig forslag om, at gensidig censur fortsat skal undgås, medmindre faglige forhold i den konkrete situation nødvendiggør det.
 - RUC finder, at de eksisterende klagemuligheder bør opretholdes.
-

Revision af kvalitetspolitikken, status på uddannelseskvalitet og institutionsakkreditering og notat om kvalitetssikring mellem fag1 og fag2

Sagsfremstilling

UDDU bedes drøfte følgende:

- 1. Politik for uddannelseskvalitet på RUC med forslag til ændringer** - kvalitetspolitikken skal tages op til revision i UDDU en gang om året (jf. kvalitetspolitikken) Vedhæftet er kvalitetspolitikken med forslag til ændringer. Ændringsforslag er markeret med gul - konsekvenstilretning ift institutnavne, afdelinger, uddannelsesleder/studieleder etc. fremgår ikke. Det foreslås, at afsnittet om 'RUC's pædagogiske principper' slettes, da det beskrives i grundlagsdokumentet.

Bilag:

- Politik for uddannelseskvalitet på RUC - med forslag til ændringer
- Rammerne for kvalitetsarbejdet på RUC

- 2. Status på uddannelseskvalitetsarbejdet herunder institutionsakkreditering** - Bestyrelsen havde på deres møde i februar den årlige temadrøftelse af uddannelser: 'Strategisk temadrøftelse: Uddannelse og kvalitet, herunder status for institutionsakkreditering'. Vedhæftet er til orientering det statusmateriale som bestyrelsen modtog.

Bilag:

- Strategisk temadrøftelse: Uddannelse og kvalitet, herunder status for institutionsakkreditering
- RUC institutionsakkreditering - overordnet tids- og milepælsplan (figur)
- RUC institutionsakkreditering - overordnet tids- og milepælsplan (skema)

- 3. Kvalitetssikring mellem fag1 og fag2 - Til orientering** - kvalitetsbåndet har udarbejdet et notat om kvalitetssikring mellem fag1 og fag2, primært til brug for studienævnenes arbejde.

Bilag:

- Kvalitetssikring mellem fag1 og fag2

Indstilling

Det indstilles, at UDDU drøfter kvalitetspolitikken og tager stilling til eventuelle ændringer samt tager tids- og milepælsplan samt notat om kvalitetssikring mellem fag1 og fag2 til efterretning.

Politik for uddannelseskvalitet på RUC

1. RUC's profil og kvalitetsbegreb

En af RUC's kerneopgaver er at tilbyde forskningsbaserede uddannelser til fremtidens kandidater. Ifølge universitetets strategi for perioden 2015-2020 "Ny RUC" skal kandidater fra RUC være i stand til at bringe deres faglighed effektivt i spil sammen med andres: de skal uddannes til at være selvstændige og ansvarlige samfundsborgere; kritisk reflekterende og vidensforankrede problemløser, der kan flytte grænser og begå sig på arbejdsmarkedet både nationalt og internationalt.

Det løbende og systematiske arbejde med uddannelseskvalitet er afgørende for realiseringen af dette mål og de overordnede strategiske betragtninger har i sig selv betydning for det kvalitetsbegreb og den måde som universitetet arbejder med sikring og udvikling af kvaliteten.

Kvalitetsbegrebet spænder vidt, fra de politisk bestemte kriterier som behov, relevans, forskningsbaseret og læringsudbytte til de mere undervisningsorienterede kriterier som progression, feedback-former, undervisernes pædagogiske kompetencer, forskningstilknytning, evalueringsformer og studiemiljø. Som universitet skal vi i forbindelse med institutionsakkreditering, med udgangspunkt i dette, kunne redegøre for kvaliteten i vores uddannelser indenfor fem lovbestemte hovedkriterier¹.

Vi skal med udgangspunkt i de politisk bestemte rammer, skabe de bedst mulige betingelser for at de studerende har optimale muligheder for at tilegne sig de kompetencer, som samfundet efterspørger og har brug for.

Vi anser RUC's pædagogiske tilgang med eksemplarisk projektarbejde og problemorienteret læring for at være fremtidens uddannelsesmodel. Den ruste de studerende til fremtiden ved at lade dem prøve kræfter med realistiske problemstillinger i samarbejde med studerende med andre fagligheder, i tæt samspil med universitetets forskere og eventuelt også i dialog med virksomheder og organisationer uden for RUC. De studerende lærer at løse forskellige typer af opgaver i fællesskab gennem gensidig udveksling af kompetencer, ressourcer og ideer. Både forskning og uddannelse er funderet på et interdisciplinært og tværvidenskabeligt grundlag hvor indsigt i forskellige fagligheder og deres metoder prioriteres med det mål at skabe ny viden på tværs af kendte strukturer og bringe universitet og omverden i samspil.

Det er RUC's mål at flytte universitetsverdenen og samfundet fremad med nye og eksperimenterende former for læring, forskning og udvikling. Som universitet følger RUC ikke bare med udviklingen eller forsøger at forstå den – RUC former den også ved at skabe muligheder, ingen kan forestille

¹ 1. behov og relevans 2. vidensgrundlag 3. mål for læringsudbytte 4. tilrettelæggelse og gennemførelse 5. intern kvalitetssikring og -udvikling

le sig endnu. Universitetet medvirker til at skabe bæredygtige løsninger på fremtidens store udfordringer nationalt og globalt – inden for miljø, ulighed, demokrati, sundhed og kulturel sameksistens. RUC er et åbent, eksperimenterende og samfundsengageret universitet, der sætter dagsordener for forskning og uddannelse ved at tænke på tværs og ved at imødekomme samfundets behov for forskning, uddannelse og formidling på højeste faglige niveau.

Kvalitetssystemet som udviklingsredskab

For at kunne leve op til disse visioner og målsætninger for uddannelse er der etableret en klar og éntydig ledelsesmæssig og organisatorisk struktur, jf. RUC's vedtægt, samt en kvalitetsorganisation til understøttelse af institutledernes, viceinstitutledernes, studieledernes og studienævnenes daglige arbejde med udvikling af uddannelseskvaliteten.

Der er ligeledes fastlagt en række processer og procedurer, som udgør kernen i RUC's kvalitetssystem. Fokus i kvalitetssystemet er uddannelseskvalitet, kvalitetskultur og ledelsesansvar. Kvalitetssystemet omfatter alle universitetets videregående uddannelser: bachelor-, kandidat-, masteruddannelser (og en enkelt diplomuddannelse) og skal sikre, at uddannelserne lever op til internationale og nationale standarder for kvalitet. Kvalitetssystemet skal understøtte, udvikle og dokumentere kvaliteten i RUC's uddannelser fra ansættelse af de dygtigste medarbejdere over kompetenceudvikling til konsistent bedømmelse af de studerendes præstationer ved eksamen. Systemet skal sikre en fælles ramme for arbejdet med udvikling af kvaliteten af uddannelserne på tværs af institutter og fag. Kvalitetssystemet anvendes til vurdering og udvikling af eksisterende uddannelser, til udvikling af nye uddannelser af høj kvalitet og relevans og til nedlæggelse/afvikling af uddannelser, der ikke længere er relevante, eller som har en for svag forskningsmæssig dækning.

Kvalitetssystemet skal leve op til krav fra både eksterne og interne aktører. På RUC arbejder vi ikke med kvalitet kun for at tilfredsstille eksterne aktører og lovkrav. Tværtimod er RUC's holdning til uddannelseskvalitet, at vækstgrundlaget for øget kvalitet først og fremmest findes tæt på uddannelserne selv, hos de studerende, underviserne og lederne. Uddannelsernes samfundsrelevans er et vigtigt værdigrundlag og dermed en *conditio sine qua non* for RUC, der er et åbent, eksperimenterende og samfundsengageret universitet. Derfor udvikles kvaliteten af uddannelserne på RUC via nære relationer til og samarbejde med det omgivende samfund.

Kvalitetssystemet skal bidrage til at give såvel studerende som undervisere, vejledere og administrativt personale de bedst mulige arbejdsvilkår og til at skabe god kommunikation på universitetet.

En forudsætning for uddannelseskvalitet er en velfungerende studie- og uddannelsesadministration

En professionel og velfungerende studie- og uddannelsesadministration er en vital og integreret del af en velfungerende kvalitetskultur. For at det fagligt/pædagogiske kvalitetsarbejde kan virke i praksis, skal administrationen sørge for, at de understøttende administrative processer og procedurer som f.eks. optagelse af studerende, studie- og karrierevejledning, lokaleadministration, studie- og eksamensadministration, sagsbehandling og andre services, fungerer brugerorienteret og professionelt, dvs. med høj kvalitet i opgavevaretagelsen.

Principper for RUC's arbejde med uddannelseskvalitet

RUC's uddannelser er læringsorienterede, og centrum for RUC's uddannelser er de studerende i deres samarbejde med hinanden og med deres undervisere og vejledere. Derfor er RUC's kvalitetssystem i sit udgangspunkt fokuseret på den kvalitet, der opstår i mødet mellem velforberejede undervisere/vejledere og studerende. Det er baseret på dialog, og det fokuserer på udvikling uden at overse ansvaret for sikring og systematik.

Sikring og udvikling af kvaliteten af RUC's uddannelser skal leve op til gældende love og bekendtgørelser, herunder universitetsloven, akkrediteringsloven, uddannelsesbekendtgørelsen, masterbekendtgørelsen, eksamensbekendtgørelsen, censorbekendtgørelsen, adgangsbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om akkreditering. Arbejdet bygger desuden på European Standards and Guidelines for Quality Assurance (ESG). Se: the [Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area](#) (ESG), og retningslinjerne i Danmarks Akkrediteringsinstitutions vejledninger (<http://akkr.dk/vejledninger/>). Uddannelsernes kompetenceprofil skal leve op til de krav for læringsniveau, der er fastsat i kvalifikationsrammen, jf. Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/kvalifikationsrammer/andre/dk-videregaende>.

Kvalitetssystemet består af en række principper for arbejdet med uddannelse og undervisning, en tydelig ansvarsfordeling og en række delområder med beskrivelse af mål, proces og systematik i arbejdet med kvalitetssikring og -udvikling af RUC's uddannelser.

RUC's kvalitetsarbejde er baseret på følgende hovedprincipper:

1. **Faglighed:** Sikring og udvikling af kvalitet sker i første omgang i kraft af den faglighed, der er basis for arbejdet blandt fagligt kompetente forskere, undervisere og ansatte med tekniske og administrative opgaver.
2. **Læringsorienteret evaluering:** Kvalitetssystemet baserer sig på et evalueringssyn, der grundlæggende er orienteret mod læring. I dialogen om, hvad der skaber og understøtter læring, deltager kerneaktørerne i uddannelserne: undervisere/vejledere og studerende. Dialogen initieres af undervisere/vejledere og gennemføres inden for rammerne af universitetets evalueringspraksis, der er fastsat i kvalitetssystemet.
3. **Systematik og målbarhed:** Arbejdet med kvalitetsudvikling baserer sig på en systematisk evaluering og monitorering af uddannelser på en række parametre, nøgletal og målbare standarder, der er indikatorer for uddannelseskvalitet.
4. **Tydelig ansvarsfordeling:** Ansvar for de enkelte dele af kvalitetssikringen er placeret præcist i de forskellige dele af organisationen, så ansvarsfordelingen i forhold til de forskellige opgaver altid er tydelig.

5. **Nærhed:** Det daglige og løbende kvalitetsarbejde foregår så tæt på de faglige miljøer og uddannelserne som muligt. Det vil i praksis sige, at det foregår i det enkelte studienævn, hos den enkelte studieleder, i studienævnssekretariatet og hos institutlederen.
6. **Koordinering:** Den centrale koordinering af kvalitetsarbejdet varetages af viceinstitutlederne samt Uddannelse og Studerende (US).

Universitetet har fastsat en række fælles retningslinjer for arbejdet med uddannelseskvalitet og har udarbejdet en række skabeloner til dokumentation af dette arbejde, som gælder for hele universitetet:

- Principper for undervisnings-/vejledningsevaluering og for evaluering af kurser, vejledning, semestre og uddannelser
- Turnusplan for systematisk evaluering af uddannelser
- Skabelon for intern uddannelsesevaluering
- Skabelon for udarbejdelse af den årlige studielederrapport og skabelon for institutlederrapporten
- Årshjul og procedure for godkendelse af oprettelse af nye uddannelser og nedlæggelse/afvikling af eksisterende uddannelser
- Standard for pædagogisk og didaktisk kompetenceudvikling af underviserne
- Standard for certificering af VIP'er, der underviser på de engelsksprogede uddannelser
- Standard for systematisk og kontinuerlig kontakt med dimittender
- Standard for systematisk kontakt med aftagere og aftagerpaneler

Desuden er der udarbejdet fire grundlagsdokumenter:

- RUC's pædagogiske filosofi
- Forskningsbaseret undervisning/uddannelse
- Internationalisering
- Tværfaglighed

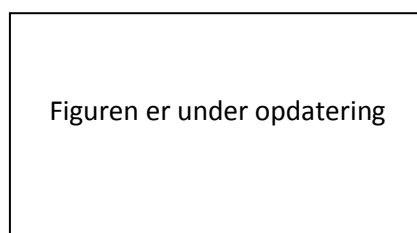
Grundlagsdokumenterne beskriver RUC's filosofi og praksis på fire centrale områder og udgør et fælles fundament for uddannelser på tværs af universitetet. Dokumenterne er sammen med kvalitetspolitikken væsentlige for undervisere på universitetet og kan herudover anvendes af eksterne interessenter og studerende der er interesseret i detaljerede beskrivelser af RUC's uddannelsesform og -filosofi.

2. Den overordnede ansvarsfordeling for kvalitetsarbejdet på uddannelsesområdet

Et velfungerende og dynamisk kvalitetssystem kræver en klar og entydig ledelsesmæssig og organisatorisk struktur. Roskilde Universitet er organiseret i fire institutter (Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab (IKH), Institut for Mennesker og Teknologi (IMT), Institut for Naturvidenskab og Miljø (INM) og Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv (ISE)) og en RUC administra-

tion. Ansvar for uddannelserne er i henhold til universitetets vedtægt placeret i institutterne, dvs. i studienævne, hos institutlederne/viceinstitutlederne og studielederne. Det overordnede ansvar for uddannelse, kvalitetssikring og kvalitet i undervisningen er forankret hos rektor. Det daglige ansvar har rektor delegeret til institutleder/viceinstitutleder, til studienævn og til studieleder, se nedenfor.

Figur

Bestyrelsen

Bestyrelsen er øverste myndighed for universitetet. Bestyrelsen varetager universitetets interesser som uddannelses- og forskningsinstitution og fastlægger retningslinjer for dets organisation, langsigtede virksomhed og udvikling.

- Bestyrelsen har en gang om året en temadrøftelse om uddannelse og kvalitet på grundlag af en redegørelse fra rektor.
- Bestyrelsen godkender principperne i kvalitetspolitikken

Rektor

- Rektor skal sikre, at der er overensstemmelse mellem universitetets overordnede strategi og udviklingen i og på tværs af de enkelte institutter, uddannelser og fag.
- Rektor har ansvar for, at der er sammenhæng mellem universitetets forsknings- og uddannelsespolitik på det overordnede niveau.
- Rektor monitorerer og følger op på institutternes implementering af kvalitetssystemet.
- Rektor udarbejder på baggrund af de årlige institutlederrapporter en årlig status for universitetets uddannelser og om de strategiske indsatser i det kommende år.
- Rektor skal informere bestyrelsen om, hvordan kvaliteten af RUC's uddannelser udvikler sig og er således bindeled mellem uddannelser og institutter på den ene side og bestyrelsen på den anden.
- Rektor er ansvarlig for, at uddannelserne og kvalitetssystemet lever op til lovgivningen.

Studienævnet

Studienævnet er ansvarlig for kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af fag, uddannelser og undervisning. Studienævnet er paritetisk sammensat af videnskabelige medarbejdere og studerende. Medlemmer af studienævn vælges demokratisk.

Studienævnet har til opgave:

- at udarbejde studieordning og kvalitetssikre kursusbeskrivelser,
- at vælge evalueringsform(-er) inden for rammerne af universitetets evalueringspolitik,
- at påse at der foregår en løbende og systematisk evaluering af uddannelses- og eksamensaktiviteter,
- at træffe valg af feedback-former
- at påse at der følges op på uddannelses- og undervisningsevalueringer
- at udarbejde handleplaner og opfølgning på disse i forbindelse med undervisnings/studiemiljøvurderingerne

- at gennemføre uddannelsesevalueringer hvert 6. år inden for rammerne af den fastsatte fælles procedure med deltagelse af eksterne eksperter i henhold til universitetets fastsatte turnusplan for uddannelsesevalueringer
- at udarbejde en procedure for en løbende og systematisk dialog med dimittender

Studieordninger og kursusbeskrivelser skal tages op til revision hvert 2. år, dog vil eventuelle opfølgninger på interne uddannelsesevalueringer ske umiddelbart efter gennemført evaluering (link til procedure for studieordningsændringer). Studieordninger og kursusbeskrivelser offentliggøres på universitetets hjemmeside. Studienævnet skal således bidrage til en vedvarende og systematisk kvalitetsudvikling af uddannelse, undervisning og studiemiljøer.

Instituttleder

- Instituttlederen har til opgave at sikre kvalitet og sammenhæng i instituttets forskning og uddannelser, og at sikre at uddannelserne/fagene på det pågældende institut udvikler sig i overensstemmelse med universitetets og instituttets strategi, bl.a. ved at tage hensyn til uddannelsernes behov i instituttets stillingspolitik, og når der konkret ansættes nye medarbejdere. Dette gælder også for krav om undervisningsportfolio ved besættelse af VIP-stillinger.
- Instituttlederen skal med inddragelse af studienævn og studieleder følge op på evaluering af uddannelse og undervisning ved at adressere de problemer og udfordringer på faget eller uddannelsen, som studielederen i studielederrapporten eller i det øvrige samarbejde peger på.
- Instituttlederen udarbejder på baggrund af de årlige studielederrapporter en årlig instituttledderrapport med en status for kvaliteten af instituttets fag/uddannelser og en handlingsplan for det kommende års indsats på uddannelsesområdet.
- Instituttlederen skal sørge for, at der er en løbende og systematisk dialog med aftagerpaneler, der dokumenteres i de årlige studielederrapporter.
- Instituttlederen skal beskrive, hvordan de studerende sikres adgang til de relevante forskere og forskningsmiljøer, og hvilken standard, der er fastsat for PLA/STÅ-ratioen og for VIP/DVIP-ratioen, hvis denne afviger fra universitetets fastsatte standard. Der skal anføres en begrundelse for afvigelsen.
- Instituttlederen er personaleansvarlig og inddrager undervisningsarbejde og faglig og pædagogisk/didaktisk kompetenceudvikling i VIP-medarbejderens årlige MUS-samtale og følger op på anvendelsen af de ressourcer, universitetet hvert år afsætter til pædagogisk kompetenceudvikling i henhold til universitetets fælles kompetenceudviklingspolitik. Kvalitetssikringen af den engelsksprogede undervisning understøttes af certificeringskurser for undervisere på de engelsksprogede uddannelser.
- Instituttlederen skal udarbejde en handlingsplan for opfølgning på den undervisningsmiljøvurdering (UMV), som universitetet hvert 3. år gennemfører blandt de studerende, og på den nationale tilfredshedsundersøgelse, som styrelsen gennemfører hvert år. Det skal fremgå,

hvordan instituttet arbejder med at understøtte de studerendes læring, studiemiljø og de fysiske rammer for dette.

- Institutlederen refererer til rektor og er således bindeled mellem det centrale og det decentrale niveau.

Viceinstitutleder

Institutledere har uddelegeret en række opgaver relateret til uddannelser og uddannelseskvalitet til viceinstitutlederne.

Studielederen

- Studielederen har til opgave at implementere studienævnets beslutninger og at sørge for, at den enkelte underviser er bekendt med universitetets pædagogiske læringsmodel og uddannelsens kvalitetsmål, herunder læringsmål og kompetenceprofil. Studielederen skal ligeledes sikre, at underviser er bekendt med den faglige og pædagogiske sammenhæng, som underviserens aktiviteter indgår i, og med universitetets retningslinjer for evaluering af undervisning og vejledning. Studielederen skal desuden sikre, at vejledere/undervisere er bekendt med de studerendes ansvar og opgaver vedr. sikring og udvikling af uddannelseskvalitet, således at vejledere/undervisere kan formidle disse pligter og muligheder til de studerende i forbindelse med vejledningen/undervisningen. Studielederen skal støtte underviserne i deres faglige og pædagogiske arbejde, evt. i samarbejde med institutlederen. Pædagogisk og didaktisk kompetenceudvikling af nye undervisere og af DVIP skal rapporteres i studielederrapporten.
- Studielederen fungerer som bindeled mellem udviklingen på det enkelte fag eller den enkelte uddannelse og den fælles uddannelsespolitiske udvikling på universitetet bl.a. ved at deltage i de regelmæssige fællesmøder mellem rektor og samtlige studieledere på universitetet.
- Studielederen sørger for, at kvalitetsarbejdet på faget/uddannelsen bliver lagt offentligt frem i form af den årlige studielederrapport. Rapporten behandles i studienævnet, hvorefter studielederen drøfter rapporten og de problemer, der eventuelt måtte være på uddannelsen/faget, med institutlederen. Studielederrapporterne indgår som et væsentligt element i de periodiske selvevalueringer.
- Studielederen indhenter oplysninger om aktuelt afviklet undervisning (undervisningsevaluering), hvor bl.a. tilrettelæggelse, rammer for undervisningen og de studerendes rolle inddrages.
- Studielederen varetager kontakten med uddannelsens censorformandskab og forholder sig i studielederrapporten til censorformandskabets årlige tilbagemeldinger.
- Endelig diskuteres erfaringerne fra de årlige studielederrapporter på et fællesmøde mellem universitetets studieledere og rektoratet, dels som kollegial sparring og erfaringsudveksling til gensidig inspiration, dels med henblik på institutionel erfaringsopsamling.

Akademisk Råd

Akademisk Råd (AR) rådgiver rektor om centrale emner, især forhold omkring forskning og uddannelse (herunder uddannelseskvalitet) og andre akademiske forhold af væsentlig betydning for universitetet. Under AR er der nedsat to faste rådgivende udvalg: Uddannelsesudvalget (UDDU) samt Økonomiudvalget (ØU).

UDDU

UDDU er RUC's uddannelsesudvalg under Akademisk Råd (AR) med rektor som formand. UDDU rådgiver AR og derigennem rektorat og bestyrelse i sager om uddannelse. UDDU har ansvar for:

- at behandle sager, som vedrører RUC's uddannelse og undervisning,
- godkendelse og kvalitetssikring af standardstudieordninger samt for at sikre at disse er i overensstemmelse med den overordnede politik og strategi på uddannelsesområdet og med myndighedskravene.
- UDDU rådgiver endvidere om udviklingen i kvalitetssikringen af uddannelserne på RUC, om principielle forhold vedrørende evalueringer af kurser, projekt- og specialevejledning og uddannelser og om centrale indikatorer for uddannelseskvalitet.

På baggrund af UDDU's behandling af sager udarbejdes en indstilling, som sendes videre til behandling i AR.

Huskoordinatorer

Bacheloruddannelserne er organiseret i en husstruktur med en studenterbestand på mellem 60 og 130 studerende. Der er tilknyttet en huskoordinator pr. hus.

Huskoordinatoren har ansvaret for:

- afviklingen af den fælles semesterevaluering og inddrager husenes studerende i denne
- at koordinerer det faglige arbejde og sikre og udvikle i samarbejde med de studerende og uddannelsens studieleder kvaliteten af undervisningen og projektvejledningen og det faglige og sociale miljø i husene

Huskoordinator refererer til studielederen, som har det overordnede ansvar for, at uddannelsen lever op til kvalitetssystemets krav.

Studiemiljøkoordinator

Studiemiljøkoordinatoren på instituttet skal sikre sammenhæng og understøtte arbejdet med studiemiljøet særligt ifm. de studerendes overgange fra et uddannelsesniveau til det næste. Det kan eksempelvis være overgangen fra at være gymnasieelev til at være universitetsstuderende (fokus på 1. året), men også overgangen fra at være bachelorstuderende til at være kandidatstuderende eller overgangen fra studier i udlandet til studier ved et dansk universitet.

Undervisere og projektvejledere

Den enkelte underviser/projekt- og specialevejleder har sammen med de studerende ansvar for at skabe aktivitet og engagement gennem undervisningsaktiviteterne. Den enkelte underviser/vejleder forventes:

- at gøre de studerende bekendt med de studerendes ansvar og opgaver med henblik på sikring og udvikling af kvalitet i uddannelsen. Gensidig forventningsafstemning, dialog, evaluering og feedback er centrale redskaber hertil.

Projekt- og specialevejledere forventes at være proaktive og igangsættende i forhold til de studerendes projekt- og specialearbejde.

Undervisere forventes at dele ideer, god praksis mm. Nye tiltag og kvalitetsprocedurer opstår ofte blandt undervisere, og det er en central strategi på RUC, at disse tiltag ikke er oppefra kommende beslutninger, men opstår og udvikles blandt undervisere og studerende. Et forum for vidensdeling og erfaringsudveksling på tværs af institutter, fag og uddannelser er de månedlige møder mellem studieledere og rektor.

Studerende – den enkelte og gruppen

Den studerendes engagement i undervisning og vejledning er centralt for kvaliteten i RUC's uddannelser, både når det manifesterer sig i aktive tilgange til læring, konstruktiv deltagelse i evaluering og stabilt studienævnsarbejde.

Den studerende har ansvar for:

- at indgå i en dialog med undervisere og medstuderende om de gensidige forventninger til uddannelsen og universitetet som helhed, og gennem deltagelse i evalueringer at følge op på, i hvilket omfang uddannelsen og undervisningen skaber læring. Den studerendes forventninger skal afstemmes med uddannelsens forventninger til den studerende.
- at tage medansvar, ikke blot for egen læring og faglige udvikling men også for samarbejde og gensidig læring i projektgruppen. En væsentlig betingelse for at tilegne sig den viden, de færdigheder og de kompetencer, der lægges op til i de forskellige uddannelser på RUC, er at kunne tilrettelægge og gennemføre sit arbejde sammen med andre studerende.
- at afstemme sin arbejdsindsats i henhold til studieordningens ECTS-angivelser, og for bachelor- og kandidatstuderende gælder det, at den studerende som udgangspunkt forventes at

være fuldtidsstuderende med en forventet gennemførelse af 60 ECTS pr. år. Masterstuderende er deltidsstuderende med en forventet gennemførelse af 30 ECTS pr. år.

- hver for sig og i fællesskab et medansvar for sammen med vejledere, undervisere og studienævn at sikre et godt og inkluderende studiemiljø og komme med forslag til udvikling af rammer for de studerendes udfoldelsesmuligheder på uddannelserne.

Uddannelseschefen

Afdelingen Uddannelse og Studerende, der ledes af uddannelseschefen, har ansvar for at:

- sikre den centrale koordinering og understøttelse af kvalitetsarbejdet i forhold til eksterne dokumentationskrav
- vedligeholde og udvikle kvalitetssystemet og fremme intern vidensdeling om ”god praksis” i forhold til det kvalitetsarbejde, der finder sted i de faglige miljøer på institutterne
- at producere statistik om uddannelserne (optag, bestand, frafald, gennemførelstid, dimitterendproduktion, beskæftigelse/ledighed) og følge op på denne i forhold til studienævn, institutter og rektorat
- føre tilsyn på rektors vegne med institutternes arbejde med opfølgning på handlingsplanerne for udvikling af uddannelseskvaliteten i form af løbende dialog og stikprøver
- forestå implementering af nye lovkrav, vedligeholdelse af fællesregler, legalitetskontrol af studieordninger og kursusbeskrivelser, herunder også af beskrivelser af læringsmål og kompetenceprofil med inddragelse af de enkelte uddannelseselementers målbeskrivelser og bedømmelseskriterier
- gennemføre kvalitetssikring af RUC’s udvekslingsaftaler i regi af universitetets internationale strategi
- udarbejde en årlig eksamensklagestatistik
- der sker en koordinering af procedurer, arbejdsgange og valg af redskaber, der sikrer god opgaveløsning på det studieadministrative område til understøttelse af uddannelseskvaliteten.

Sekretariatsleder

- Sekretariatslederen er på det enkelte institut ansvarlig for, at studieadministrationen foregår efter de udstukne rammer fra studienævnet, fra lovgivning og fra RUC’s egne regler, og at den følger de institutionelt fastsatte procedurer og retningslinjer.

- Sekretariatslederen sikrer, at institutlederens og studielederens arbejde med sikring, udvikling og dokumentation af uddannelseskvalitet har den fornødne administrative understøttelse, så opgaver og ansvar kan løftes.

Kvalitetsbåndet

Kvalitetsbåndet består af kvalitetsmedarbejdere på institutterne og i US. Båndet skal understøtte og drive implementeringen af og opfølgningen på RUC's kvalitetspolitik - herunder:

- udarbejde de nødvendige fælles retningslinjer for studienævnenes arbejde med uddannelseskvalitet
- motivere til tværgående erfarings- og inspirationsudveksling
- identificere områder, hvor der med fordel kunne være fælles skabeloner, metoder, strukturer og tidsfrister (eksempelvis STO, evalueringer/opfølgning, brug af aftagerpaneler)
- vedligeholde og justere fælles standarder og grænseværdier for udvalgte nøgletal
- være de operationelle aktører i forhold til det igangværende arbejde med institutionsakkreditering

3. Systemets komponenter og processer

Kvalitetspolitikken ligger til grund for RUC's kvalitetssystem. Kvalitetssystemet dækker alle de delområder, som uddannelserne består af og betinges af fra kvotefastsættelse i optagelsessystemet, fastsættelse af adgangskrav på kandidat- og masteruddannelserne, udformning af studieordninger, studiemiljø og eksamen, studie- og karrierevejledning, samarbejde med dimittender og eksterne partnere lokalt, nationalt og internationalt, til kvalitetssikring af undervisernes pædagogiske og didaktiske kompetencer.

Kvalitetssystemet er bygget op efter 'god praksis' - princippet. Det betyder, at systemet henter sine komponenter fra den praksis og udvikling, der finder sted på de forskellige uddannelser og fag. Med udgangspunkt i kvalitetspolitikken principper redegøres for praksis, og gode erfaringer fremhæves som en del af systemets løbende udvikling.

Stillingtagen til revision

Kvalitetspolitikken tages op til revision i UDDU én gang om året, og eventuelle ændringsforslag sendes til behandling i Akademisk Råd og videre herfra til rektor.

Kvalitetssystemet revideres løbende af US. En gang årligt tages der stilling til en samlet revision, og i samarbejde med RUC administrationens kommunikationsenhed formidles kvalitetssystemet på universitetets hjemmeside.

Seneste revision: den 1. december 2015/15. marts 2017

Figur: Rammerne for kvalitetsarbejdet på RUC

Lovgrundlag:

Akkrediteringsloven
Universitetsloven
samt
Akkrediteringsbekendtgørelsen
Uddannelsesbekendtgørelsen
Adgangsbekendtgørelserne
Masterbekendtgørelsen
Eksamensbekendtgørelsen

Strategi for
Roskilde
Universitet
2015-2020

Grundlags- dokumenter:

- RUC's pædagogiske filosofi
- Forskningsbaseret undervisning/uddannelse
- Internationalisering
- Tværfaglighed

Politik for uddannelses- kvalitet på RUC

(vedtaget af bestyrelsen i december 2011)

Studieled
errapport
er

Institutl
ederrap
porter

Rektorra
pport

Koncept for intern uddannelsesevaluering

Standards and Guidelines

for Quality Assurance in
the European Higher
Education Area

Politikker:

- DVIP-politik
- Politik for forskning/
undervisning ifm
vejledning
- Generationsskifte-
strategi for VIP
- Personaleudviklings-
politik

Nøgletal og monitorering

Nøgletalsnotat
Monitoreringssystem

Strategisk temadrøftelse: Uddannelse og kvalitet, herunder status for institutionsakkreditering - Til UDDU til orientering

Baggrund

Bestyrelsens årshjul omfatter en årligt tilbagevendende drøftelse af uddannelse og kvalitet. I år er der fokus på universitetets samlede kvalitetssikringssystem samt på status i relation til den forestående institutionsakkreditering. Formålet er, at bestyrelsen får et samlet overblik over systemet samt et indblik i nogle af de områder, der er særligt i fokus frem mod institutionsakkreditering. Materialet til drøftelse omfatter også den overordnede tidsplan for kvalitetsarbejdet frem til og i forbindelse med institutionsakkreditering.

Sagsfremstilling

i) Politik, system og dokumentation

RUC har udarbejdet en *politik for uddannelseskvalitet*. Politikken (bilag x) er godkendt af bestyrelsen og angiver hovedelementerne i kvalitetsarbejdet samt en ansvarsfordeling for arbejdet med kvalitet i uddannelserne. Kvalitetspolitikken henviser til en række grundlagsdokumenter, der beskriver RUCs tilgang til følgende emner:

- RUC's pædagogiske filosofi
- Forskningsbaseret undervisning/uddannelse
- Internationalisering
- Tværfaglighed

Grundlagsdokumenterne vedr. RUCs pædagogiske profil og forskningsbaseret er godkendt, mens dokumenter vedr. internationalisering og tværfaglighed foreligger i udkast, der planmæssigt skal godkendes primo 2017. [*de godkendte grundlagsdokumenter fremlægges på AR den 29. marts*]

Politikken udgør grundlaget for *kvalitetssystemet*, der er den praktiske ramme for arbejdet med kvalitet i uddannelse. Systemet giver konkrete men også fleksible retningslinjer for, hvordan man udvikler og gør rede for kvalitet i uddannelse, bl.a. via evalueringer, studiemiljø, eksamensformer mv. Arbejdet med uddannelseskvalitet afspejles i en række skriftlige produkter, der også dokumenterer implementeringen af systemet. Centralt står studielederrapporterne og institutlederrapporterne, der årligt redegør for kvaliteten/kvalitetsarbejdet ved bachelor-, kandidat- og masteruddannelser på RUC. Institutlederrapporterne er grundlag for en årlig rektorrapport, hvor særlige indsatsområder for de(t) kommende års kvalitetsarbejde fremgår. Samtidig er indført et overordnet nøgletalsbaseret monitoreringssystem, der giver ledelsen mulighed for at følge og reagere på uddannelsernes nøgletal for eksempelvis frafald, ledighed m.fl.

Parallelt med arbejdet med de årlige rapporter har studielederne efter en seksårig turnus ansvar for en mere omfattende intern uddannelsesevaluering, der involverer en række interne og eksterne eksperter i en kritisk gennemgang af udfordringer og potentialer for uddannelsen. Rapporterne produceres på baggrund af en række kvantitative og kvalitative data, herunder nøgletal som fastlagt i *Notat om nøgletal på Roskilde Universitet*.

Der er iværksat en proces for udarbejdelse af en kvalitetsportal med ekstern visning på ruc.dk og en intern arbejdsportal på RUCs intranet. Portalen, der er en videreudvikling af de eksisterende kvalitetssider, skal være funktionel april 2017 og vil rumme politikker, skabeloner, referater, evalueringsresultater, handlingsplaner og lignende, dvs. en stor andel af den *dokumentation*, som er en del af kvalitetssystemet. Ud over arbejdet med portalen pågår et arbejde med at sikre at det samlede dokumentationsgrundlag for institutionsakkreditering er tilgængeligt i F2 ved søgning fremadrettet - og retroaktivt hvor nødvendigt.

ii) Udvalgte elementer i kvalitetsarbejdet

I nærværende notat skitseres seks særligt væsentlige elementer i kvalitetsarbejdet. Dels for at fremhæve nogle af de områder, hvor en særlig indsats er påkrævet for at fastholde og udvikle kvaliteten i RUCs uddannelser, dels for at give bestyrelsen et indblik i hvorledes en række specifikke kvalitetstiltag har været – og fortsat er - med til at sikre og højne uddannelseskvaliteten.

Studielederrapporter

Studielederrapportskabelonen er nyligt opdateret og udsendes årligt til institutterne sammen med uddannelsens nøgletal. Studielederrapporterne udgør grundlaget for en årlig institutlederrapport med en status for kvaliteten af instituttets fag/uddannelser og en handlingsplan for det kommende års indsatser på uddannelsesområdet. For 2016 omfatter studielederrapportskabelonen også afrapportering på en række tværgående indsatser på RUC, navnlig studiemiljøvurdering, fastholdelse og employability. For 2017 vil der være yderligere krav til afrapportering vedr. samarbejde fag 1/fag 2.

Intern uddannelsesevaluering

Turnusplan og koncept for intern uddannelsesevaluering er udarbejdet og samtlige af RUCs bacheloruddannelser er igennem eller i gang med en intern uddannelsesevaluering. Den foreløbige proces har givet værdifuldt input både i forhold til udvikling af uddannelserne og selve evalueringsprocessen (eksempelvis behov for revision af skabelonerne – særligt omkring anvendelse af nøgletal).

Revideret skabelon for evaluering af kandidatuddannelser er udarbejdet og i foråret 2017 er følgende uddannelser på programmet for den interne uddannelsesevaluering:

- Kandidatuddannelsen Global Studies
- Kombinationskandidatuddannelser med Global Studies som fag 1
- Kandidatuddannelsen Environmental Risk
- Kombinationskandidatuddannelser med miljøbiologi som fag 1
- Kombinationskandidatuddannelser med Performance Design som fag 1

Bemærk, at Global Studies og Performance Design parallelt/umiddelbart herefter skal uddannelsesakkrediteres ved Akkrediteringsinstitutionen.

Viceinstitutlederfunktionen

En ny viceinstitutlederfunktion er oprettet på RUCs fire institutter i foråret 2016.

Viceinstitutlederne understøtter den strategiske udvikling af instituttets uddannelser og koordinerer instituttets samlede indsats på uddannelsesområdet. Viceinstitutlederne samarbejder med øvrige viceinstitutledere og andre enheder på RUC om at højne kvaliteten i uddannelserne og koordinerer instituttets arbejde i forhold til akkreditering i samarbejde med US og studielederne. Viceinstitutlederne indgår sammen med kvalitetsmedarbejdere fra institutterne og fra RUKS-enheden/Uddannelse og studerende i et nyetableret kvalitetsbånd, der har fokus på fælles retningslinjer og processer i kvalitetsarbejdet.

Hele uddannelser: Kvalitetssikring fag 1/fag 2

RUC skal sikre kvaliteten af alle sine uddannelser, herunder mere end 200 kombi-kandidatuddannelser. Hovedelementerne i RUCs kvalitetssystem har hidtil været fagbaserede. Studielederne har således afrapporteret vedr. kvaliteten af de respektive fagmoduler og kandidatmoduler i studielederrapporter for de enkelte fag, og rapporterne er blevet godkendt af de ansvarlige studienævn. Det er dog afgørende – også for institutionsakkrediteringen – at RUC sikrer kvaliteten af *hele* uddannelser og ikke blot af de fag, der indgår i disse. Der foregår allerede en del kvalitetssikring på tværs af fag, men dette gribes forskelligt an på forskellige uddannelser. Da kvalitetssikringen skal være systematisk og dokumenteres på en ensartet måde, er der derfor brug for et fælles format for kvalitetssikring af sammenhængen mellem fag 1 og fag 2.

Kvalitetsbåndet bestående af viceinstitutlederne, institutternes kvalitetsmedarbejdere og uddannelseskvalitetsteamet i RUKS har udarbejdet et format for arbejdet med kvalitetssikring af hele kombi-kandidatuddannelser. Formatet indebærer blandt andet, at studielederen skal afrapportere på kvalitetssikringen af sammenhængen mellem fag 1 og fag 2 i sin studielederrapport.

Dialog og samarbejde med eksterne interessenter

Efter en periode med primært fokus på interne processer og funktioner, fx evalueringspraksis og studielederrollen, er der behov for at styrke/systematisere universitetets dialog og samarbejde med eksterne interessenter. Kortlægning har vist at dialog med

censorer/censorformandskaber er for sporadisk. Der mangler en mere systematisk praksis for dimittendekontakt og anvendelse af input herfra. Også arbejdet med værtsvirksomheder for projektorienterede forløb og aftagere skal på sigt bidrage yderligere til udviklingen af uddannelserne.

Der er udarbejdet fælles principper for nedsættelsen af aftagerpaneler på RUC og nedsat aftagerpaneler/Advisory Board i henhold hertil med tre niveauer af aftagerdialog; den uddannelsesnære (eksisterende og løbende dialog med censorer, værtsvirksomheder for projektorienterede forløb, eksterne lektorer, samarbejdspartnere og ad hoc aftagerdialog), den institutspecifikke (fast aftagerpanel) og det universitetsstrategiske (Advisory Board).

Employability

Behov og relevans står centralt i Akkrediteringsinstitutionens vurdering af uddannelseskvalitet, og RUC er underlagt dimensioneringskrav på baggrund af beskæftigelsestal, der ikke har været særlig gode – over en årrække. RUC har søsat et Employability-projekt, der har kørt knap et år. Arbejdet med at øge kandidaternes 'employability' omhandler en grundlæggende kulturændring på tværs af universitetet og inddrager alle kvalitetssystemets elementer. Projektet er ikke et isoleret beskæftigelsesprojekt, der retter sig mod færdige eller næsten færdige kandidater, men arbejder uddannelsesrettet med tiltag der kan indarbejdes i driften, eksempelvis i kursusudbud, karriererefleksioner, alumnesamarbejde, dialog med aftagere og samarbejde med beskæftigelsesaktører omkring den konkrete udslusning periode fra speciale til arbejdsmarked. En kortlægning i efteråret 2016 har givet afsæt for at arbejde med videndeling og best practice på tværs af universitetet med en række uddannelsesnære tiltag. Arbejdet understøttes af en karrierelæringsurvey, der afdækker hvor de studerende er i deres karrieretænkning på en række parametre, der har betydning for deres employability. Således er der etableret en baseline, der giver mulighed for senere at måle, hvorvidt indsatsen er med til at flytte de studerende i den rigtige retning. Der er naturligvis også fokus på den konkrete overgang til job, blandt andet med et karrierefestivalskoncept der er udviklet sammen med de faglige organisationer for at få kandidater hurtigere i gang med jobsøgning (fx cv, linkedin).

iii) Proces frem mod institutionsakkreditering

Akkrediteringsinstitutionen bekræftede i oktober 2016, at RUC bliver institutionsakkrediteret i 2018. Som forberedelse på institutionsakkrediteringen gennemførte RUC i sommeren 2016 en kortlægning over hvorvidt og hvordan kvalitetspolitikken og det tilhørende system er blevet implementeret i RUC's faglige miljøer. Kortlægningen resulterede i en række fokuspunkter, som kræver særlig opmærksomhed. Nogle af disse opmærksomhedspunkter er nævnt i afsnittet "Udvalgte elementer i kvalitetsarbejdet". Der er nedsat et kvalitetsbånd bestående af vice-institutlederne, kvalitetsmedarbejderne på institutterne og kvalitetsteamet fra RUC Administration. Båndet skal understøtte og drive implementeringen af og opfølgningen på RUC's kvalitetspolitik, blandt andet ved at udarbejde fælles retningslinjer og processer.

Selve institutionsakkrediteringsprocessen består af fire faser:

En forberedende fase: I løbet af oktober 2017 vil der være et indledende møde mellem Akkrediteringsinstitutionen og RUC's ledelse, hvor den nærmere proces drøftes og justeres i forhold til RUC's situation. Desuden er der en overordnet drøftelse om sammensætning af akkrediteringspanelet i forhold til særlige kompetencer. Akkrediteringsinstitutionen vil herefter nedsætte et panel, der har ekspertise inden for kvalitetssikring på institutionsniveau og inden for den videregående uddannelsessektor generelt. Panelet skal desuden have viden om relevante arbejdsmarkedsforhold, og der skal være studenterrepræsentation.

Dokumentationsfasen: Her skal RUC udarbejde en selvevalueringsrapport.

Akkrediteringsinstitutionen har orienteret os om, at fristen for indsendelsen af denne rapport forventeligt bliver i april 2018. Efterfølgende gennemføres der to panelbesøg – et kortere første besøg, som skal give panelet indblik i institutionens samlede kvalitetspolitikker og –systemer, og et andet, længere besøg, hvor panelet gennem udvalgte audit trails forsøger at vurdere, hvordan kvalitetssikringssystemet fungerer i praksis.

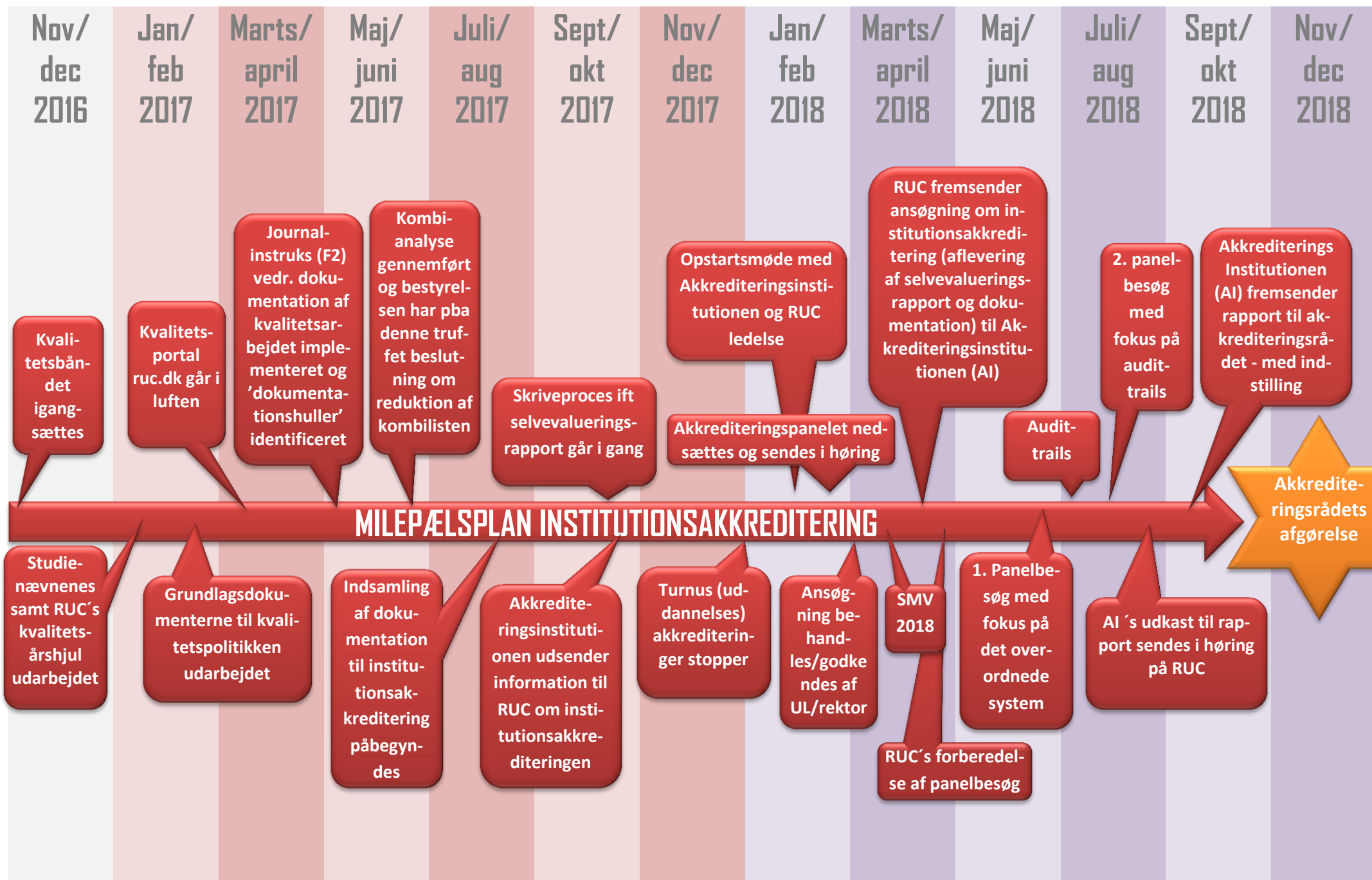
Afrapportering: Akkrediteringsinstitutionen udarbejder en rapport med panelets vurdering (på baggrund af selvevalueringsrapporten, nøgletal, skriftlig dokumentation for audit trails og besøgene) og en samlet indstilling. Rapporten sendes i høring på universitetet, hvorefter der udarbejdes en endelig rapport, der oversendes til Akkrediteringsrådet.

Endelig træffer Akkrediteringsrådet *afgørelse* om akkrediteringen af RUC. Ved afslag eller betinget positiv akkreditering vil afgørelsen indeholde de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen. Denne afgørelse skal foreligge inden udgangen af 2018.

Økonomi

Arbejdet med videreudvikling, implementering og drift af kvalitetssystemet sker inden for rammerne af det eksisterende budget for institutter og RUC administration. Hertil kommer bestyrelsens tidligere bevilling på 1 mio. dkk til særlige indsatser i forbindelse med institutionsakkreditering, der planlægges anvendt til oprettelse af en tidsbegrænset funktion i forbindelse med institutionsakkreditering for gennemførelse af en prøveakkreditering, trial audit trails og styrket ledelsesinformation under akkrediteringsprocessen.

RUC institutionsakkreditering- overordnet tids- og milepælsplan

RUC institutionsakkreditering og kvalitetsarbejde

- overordnet tids- og milepælsplan Februar 2017

2017	RUC kvalitetsarbejde (fokuspunkter) (også mhp klargøring til institutionsakkreditering)	Institutionsakkreditering (opstart august 2017)	RUC/styrelsen deadlines (årshjul)
Januar 2017			
1. januar			Frist for indsendelse af studieordningsændringer til US
Primo			Institutlederrapporter sendes til US
15. januar	Rammer for kombianalysen udsendes - institutterne har indtil 15. april		
Februar 2017			
1. februar			Frist for prækvalifikationsansøgning
Primo februar	Nøgletalsnotat godkendt		
Primo februar			UL tager stilling til kombier/fagintegrerede uddannelser jf monitoreringssystemet
Medio februar			Rektorrapport udarbejdes
februar			Intern uddannelsesevaluering GS, ER, milbio og PD igangsættes
Ultimo februar	De 4 grundlagsdokumenter til kvalitetspolitikken udarbejdet og godkendt		
Marts 2017			
Medio marts	Studienævnenes samt RUC's kvalitetsårshjul udarbejdet		
Medio marts			Revision af RUC's kvalitetspolitik
Marts	Kvalitetsportal ruc.dk går i luften		
Ultimo marts	Studienævnene fastlægger, ud fra idékatalog, praksis for hvordan sammenhæng i hele uddannelser (kombier) evalueres. Beskrivelsen af		

2017	RUC kvalitetsarbejde (fokuspunkter) (også mhp klargøring til institutionsakkreditering)	Institutionsakkreditering (opstart august 2017)	RUC/styrelsen deadlines (årshjul)
	sammenhæng udgør en del af kombianalysen		
April			
15. april	Institutterne indmelder resultatet af kombianalysen - herunder evt ændring i fagenes sprogudbud og gymnasielærekompetence til US		
Ultimo april	Pba kombianalysen træffer UL beslutning om hvilke kombier der skal indstilles til afvikling		
Maj 2017			
Primo maj	Journal-instruks (F2) vedrørende dokumentation af kvalitetsarbejdet implementeret og 'dokumentationshuller' identificeret		
Medio maj	Status for arbejdet med studiemiljøvurdering 2015 (SMV 2015)		
Juni 2017			
Ultimo juni	Kombianalyse gennemført og bestyrelsen træffer den endelige beslutning		
Ultimo juni	Katalog over alternativer til ekstern censur kommer fra arbejdsgruppen		
Juli 2017			
August 2017			
Medio august		Indsamling af dokumentation til institutionsakkreditering påbegyndes (US)	
September 2017			
1. september			Frist for ansøgning om titelændring
september			Intern uddannelsesevaluering SEM, kommunikation (fagintegreret) og MSF

2017	RUC kvalitetsarbejde (fokuspunkter) (også mhp klargøring til institutionsakkreditering)	Institutionsakkreditering (opstart august 2017)	RUC/styrelsen deadlines (årshjul)
			igangsættes
Oktober 2017			
1. oktober			prækvalifikationsansøgning
Oktober		Akkrediteringsinstitutionen udsender forventeligt information til RUC om akkrediteringen, herunder de eksakte datoer for det videre forløb	
Medio oktober		Skriveproces ift selvevalueringsrapport påbegyndes	Udfyldte skabeloner til studielederrapporterne udsendes af US til institutterne (tal trækkes pr. 1. oktober)
November 2017			
Ultimo november			Studielederrapporter afleveres til viceinstitutter
December			

2018	RUC kvalitetsarbejde (fokuspunkter) (også mhp klargøring til institutionsakkreditering)	Institutionsakkreditering	RUC/styrelsen deadlines (årshjul)
Januar 2018			
1. januar			Frist for indsendelse af studieordningsændringer til US
Januar		Turnus(uddannelses) akkrediteringerne stopper	Institutederrapporter sendes til US
		Opstartsmøde med Akkrediteringsinstitutionen (AI) og RUC's ledelse	
Medio januar		Akkrediteringspanelet nedsættes af AI og forslaget sendes i høring på RUC	
Februar 2018			

2018	RUC kvalitetsarbejde (fokuspunkter) (også mhp klargøring til institutionsakkreditering)	Institutionsakkreditering	RUC/styrelsen deadlines (årshjul)
1. februar			Frist for prækvalifikationsansøgning
Primo februar			UL tager stilling til kombier/fagintegrerede uddannelser jf monitoreringssystemet
Medio februar			Rektorrapport udarbejdes
Februar	Studiemiljøvurdering 2018 igangsættes		
Februar			Intern uddannelsesevaluering SDS, PBP og geo igangsættes
Marts 2018			
Marts		Udkast til ansøgning om institutionsakkreditering behandles/godkendes af UL/rektor	
Medio marts			Revision af RUC's kvalitetspolitik
April 2018			
Primo april		RUC fremsender ansøgning om institutionsakkreditering til Akkrediteringsinstitutionen	
Primo april - 1. panelbesøg	Forberedelse af 1. panelbesøg		
Maj 2018			
		1. panelbesøg på RUC med fokus på det overordnede kvalitetssystem	
		Audit trails	
Juni			
Juli			
August			
		2. panelbesøg med fokus på audit trails	
September 2018			
1. september			Frist for ansøgning om titelændring
September			Intern uddannelsesevaluering aliv, filo, hist, fysik og MPO

2018	RUC kvalitetsarbejde (fokuspunkter) (også) mhp klargøring til institutionsakkreditering	Institutionsakkreditering	RUC/styrelsen deadlines (årshjul)
			igangsættes
Sep/okt		Akkrediteringsinstitutionens udkast til rapport sendes i høring på RUC	
Sep/okt	Udarbejdelse af høringssvar		
Oktober 2018			
1. oktober			prækvalifikationsansøgning
Medio oktober			Udfyldte skabeloner til studielederrapporterne udsendes af US til institutterne (tal trækkes pr. 1. oktober)
November 2018			
		Akkrediteringsinstitutionen fremsender rapport med indstilling til Akkrediteringsrådet	
Ultimo november			Studielederrapporter afleveres til viceinstituttleder
December 2018			
december		Akkrediteringsrådets afgørelse	

Kvalitetssikring mellem fag 1 og fag 2

Baggrund

RUC skal sikre kvaliteten af over 200 kombi-kandidatuddannelser. Hovedelementerne i RUCs kvalitetssystem har hidtil været fagbaserede. Studielederne har sikret kvaliteten af de respektive fagmoduler og kandidatmoduler, og dette er blevet afrapporteret i studielederrapporter for de enkelte fag, der er blevet godkendt af de ansvarlige studienævn.

Vi forventer, at det bliver afgørende for institutionsakkrediteringen, at RUC arbejder med kvaliteten af de samlede uddannelser og ikke blot af de fag, der indgår i disse. Der foregår allerede en del kvalitetssikring på tværs af fag, men dette gribes forskelligt an på forskellige uddannelser. Da kvalitetssikringen forventes at være systematisk og skal dokumenteres på en ensartet måde, er der derfor brug for at tilpasse kvalitetssikringen af sammenhængen mellem fag 1 og fag 2 så vi får et fælles format.

Kvalitetsbåndet bestående af viceinstitutterne, institutternes kvalitetsmedarbejdere og uddannelseskvalitetsteamet i RUCS har derfor udarbejdet nedenstående format for arbejdet med kvalitetssikring af hele kombi-kandidatuddannelser. Formatet fremsendes hermed til alle kandidatstudienævn, der bedes indarbejde det i deres politik for kvalitetssikring.

Formatet indebærer, at der skal afrapporteres på kvalitetssikringen af sammenhængen mellem fag 1 og fag 2 i studielederrapporterne. Da RUC fremsender ansøgning om institutionsakkreditering (aflevering af selvevalueringsrapport og dokumentation) til Akkrediteringsinstitutionen i april 2018, skal afrapporteringen ske i studielederrapporterne i efteråret 2017, der omhandler studieåret 2016-2017. Derfor er det nødvendigt, at studienævnene implementerer formatet for kvalitetssikring i deres respektive kvalitetssikringspolitikker i tide til, at studielederne kan trække på dem, når de skal udarbejde studielederrapporter i efteråret 2017.

Forankring i RUCs kvalitetssystem

Formatet indebærer, at kvalitetssikringen af forholdet mellem fag 1 og fag 2 skal indarbejdes i den måde, RUCs kvalitetssystem allerede fungerer på.

Studienævnene er ansvarlige for kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af fag, uddannelser og undervisning i forhold til fokuspunkter specificeret i det fælles kvalitetssystem (se her <https://intra.ruc.dk/for-ansatte/uddannelseskvalitetsportal/>). Studienævnene skal derfor vedtage og sikre implementeringen af politikker, f.eks. i forhold til evaluering, der lever op til kravene i det fælles kvalitetssystem. Kvalitetssystemet åbner for, at dette kan foregå på forskellig vis på forskellige uddannelser, så længe studienævnene lever op til standarderne i dette fælles kvalitetssystem. Dokumentationen af kvalitetssikringen finder primært sted i studienævnsreferaterne og i studielederrapporterne.

Kvalitetssikringen af kombi-uddannelserne skal derfor forankres i studienævnene, der skal indarbejde kvalitetssikringen af forholdet mellem fag 1 og fag 2 i deres eksisterende politikker. Dette skal afrapporteres i studielederrapporterne, der fremover vil omfatte uddannelsesspecifikke elementer. Institutlederrapporter og interne uddannelsesevalueringer for kandidatuddannelser, der begge samler op på studielederrapporterne, vil ligeledes fremover skulle forholde sig til hele uddannelser og ikke kun til fag.

Studielederrapporterne skal fremover afrapportere om kvalitetssikringen af forholdet mellem fag 1 og fag 2 for alle uddannelser, hvor faget er fag 1, i følgende tre henseender:

1. Uddannelsesdata

I skabelonerne til studielederrapporterne for studieåret 2016-2017 vil studielederne ud over de hidtidige nøgletal for deres fag som helhed modtage nøgletal på uddannelsesniveau, dvs. for hver enkelt kombination, hvor faget er fag 1. Institutterne skal som hidtil selv levere data om forskningsbaseringen.

2. Samarbejde

I forbindelse med udarbejdelsen af 2015 studieordningerne havde studielederne et samarbejde omkring formuleringen af uddannelsens formålsbeskrivelse, kompetence- og arbejdsmarkedsprofil, indhold og adgangskrav. Et afgørende element i kvalitetssikringen af de hele uddannelser er, at der foregår en løbende dialog om udvikling af uddannelsen. Studielederne vil i studielederrapporten for 2017 blive bedt om at redegøre for det løbende samarbejde mellem de to fag (dog ikke alle fag hvert år). Dette kan foregå på flere niveauer; mellem studielederne, mellem undervisere/vejledere og mellem administrativt personale og med flere forskellige fokuspunkter; målbeskrivelser, adgangskrav, praktik og valgkursusmuligheder, forskning, vejledning af tværfaglige projekter osv. Lige som RUCs kvalitetssystem ikke kræver, at hver enkelt studieaktivitet evalueres mere end hver 6. semester, kræves det heller ikke, at fag 1 hvert semester indgår i nye dialoginitiativer med hvert fag 2. Men inden for 6 semestre skal der for alle kombinationer finde samarbejde sted for at kvalitetssikre fag 1 – fag 2 kombinationen.

3. Sammenhæng

Uddannelseskvalitet handler også om de studerendes oplevelse af faglig sammenhæng i deres uddannelse. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en uddannelse monitoreres mht. nøgletal (punkt 1), og at studieledere har en dialog om uddannelsens profil og udvikling (punkt 2). Det skal også sikres, at disse tiltag resulterer i et sammenhængende læringsudbytte og en meningsfuld kompetenceprofil for de studerende. Studienævnene kan vælge at sætte fokus på en række forskellige punkter, herunder f.eks. forholdet mellem de to fag, hvilken type tværfaglighed kendetegner uddannelsen, hvordan sammenhængen understøttes, de studerendes refleksioner over deres faglige profil, evt. fælles studiemiljø etc. Disse kan undersøges på en række forskellige måder (forskellige evalueringsformater). Studienævnene skal vælge hvilket format, de vil benytte, og indarbejde det i deres eksisterende politik og turnus for evaluering.

Minimumskrav til studienævnene

Dette betyder, at studienævnene i løbet af foråret 2017 som minimum skal:

- Formulere og vedtage en politik for, hvordan de vil sikre samarbejdet mellem fag 1 og fag 2 for alle de uddannelser, studienævnet har ansvar for, således at der samarbejdes om udvikling af alle kombinationer inden for en 6. semesters cyklus, og
- Beskrive og indarbejde evalueringen af de studerendes oplevelse af sammenhængen mellem fag 1 og fag 2 i deres politik for evaluering og evalueringsturnus, således at alle kombinationer er evalueret inden for en 6. semesters cyklus.

Der er ingen krav til, hvilken type samarbejde, der skal være tale om, eller hvordan sammenhængen skal evalueres (men se inspirationskataloget nedenfor).

Ovenstående format supplerer den kvalitetssikring, der allerede sker på en række områder, herunder:

- Koordineret studieordningsproces hvor fag 1 studienævn godkender fag 2's studieordningsændringer og den samlede studieordning
- Adgangskravene er besluttet i et samarbejde mellem fag 1 og fag 2 og revideres løbende.
- Al studentersagsafgørelse er forankret hos fag 1 studienævn, eventuelt efter faglig høring hos fag 2.
- Fælles og ensartet sagsbehandlingsprocesser i US.
- Koordineret faglig vurdering af ansøgere
- Koordineret semesterplanlægning – herunder 3.semesterlogistik model – der skal sikre et tilgængeligt kursusudbud i overensstemmelse med studieordningerne

Idekatalog til konkrete initiativer frem mod næste år studielederrapporter

Alle studielederrapporter og interne uddannelsesevalueringer skal forholde sig til ovennævnte tre punkter, men studienævnene har metodefrihed inden for rammerne af kvalitetssystemet til at beslutte, hvordan samarbejdet kan udmøntes, og hvordan sammenhængen for de studerende kan evalueres. Der ses allerede i nogle studielederrapporter gode initiativer og indsatser i forhold til at tænke i og arbejde med hele uddannelser. Nedenstående findes en række forslag til inspiration, hvoraf nogle allerede benyttes af nogle studieledere:

Ad 1: - Uddannelsesdata

Data på uddannelsesniveau vil fremadrettet indgå i skabeloner for studielederrapporter og interne uddannelsesevalueringer, men kan suppleres med følgende:

- Dimittendundersøgelse hvor der spørges til den samlede uddannelse (bemærk dog, at der på fælles RUC niveau allerede foretages visse lignende undersøgelser, bl.a. i forbindelse med uddannelseszoom, exit survey, kandidatundersøgelsen)
- Andelen af specialer, der er tværfaglige med medvejleder fra fag 2.

Ad 2: Samarbejde

Det vil være forskelligt, hvilke af nedenstående muligheder, der er relevante for forskellige uddannelser, bl.a. afhængigt af antal studerende.

- Fag 1/fag 2 studieleder dating, f.eks. med fokus på genbesøg af formålsbeskrivelsen samt kompetence- og arbejdsmarkedsprofil for hele uddannelsen, planlægning af 3. semester, mulighed for samlæsning på valgkurser (også uden for uddannelsen kursusudbud), skræddersyede valgkurser, uddannelsens jobprofil mv.
 - Samarbejde om kommunikation til ruc.dk om særlige jobprofiler, videointerviews med studerende eller dimittender fra uddannelsen.
 - Dialog om tværfaglighed i uddannelsen med udgangspunkt i grundlagspapir om tværfaglighed. Hvilken tværfaglighed kendetegner uddannelsen, hvordan giver den en bestemt arbejdsmarkedsprofil, og hvordan fremmes den bedst?
 - Fag 1/fag 2 underviser dating med fokus på fælles faglighed, projektforslag til 3. semesterprojekter eller tværfaglige specialer, indblik i om der er særlige tværfaglige vejlederkompetencer.
 - Udpegning af uddannelseskoordinatorer (VIP med særligt ansvar for en uddannelse)
 - Inddragelse af studiemiljøkoordinatorerne
 - Udvikling af særlige valgfag for de enkelte uddannelser og 30 ECTS praktikker
-

Ad 3 – Sammenhænge oplevet fra de studerendes side

- Uddannelser kan evalueres på forskellige måder. På fag, hvor der i forvejen foretages samlede evalueringer af alle studieaktiviteter i et semester, f.eks. via SurveyXact, kan man bede studerende angive, hvilken uddannelse, de er på, og indsætte spørgsmål til hele uddannelser. På uddannelser, hvor studieaktiviteter evalueres hver for sig, eller hvor spørgeskemaer ikke vil give mening, kan man i stedet benytte fokusgruppeinterview eller lignende.
 - Evalueringer af hele uddannelser kan fokusere på spørgsmål om bl.a. følgende:
 - Hvordan forstår du uddannelsens særlige kompetenceprofil, og hvordan bidrager de enkelte studieelementer til den?
 - Hvordan forstår du uddannelsens arbejdsmarkedsprofil?
 - Hvordan har du arbejdet med den samlede tværfaglige uddannelse i projektarbejde, praktikophold, valgkurser mv? (enten som generelt spørgsmål eller specifikt i forhold til f.eks. 3.semester projekter)
 - Oplever du tværfaglig sammenhæng i uddannelsens formål, læringsmål, faglige opbygning og indhold, eksamensformer, studiestruktur og understøttende logistik?
 - Oplever du dig kompetent i forhold til individuelt og selvstændigt at formulere din tværfaglige profil i forhold til arbejdsmarkedet?
 - Øvrige spørgsmål om studiemiljø, faglig identifikation mv.
 - Studieforløbsbeskrivelser der afleveres med specialet eller 3. semesterprojektet, hvor den studerende bedes reflektere over deres samlede uddannelse og anvendelsesorientering i et employability perspektiv.
 - Ved semesterstart og gruppedannelse: sætte fokus på de uddannelser, som de studerende er en del af (F.eks. deler SL på Kultur- og Sprogødestudier de studerende i grupper efter uddannelsestilknytning og får dem til at drøfte uddannelsens formålsbeskrivelse med fokus på dens ligheder og forskelligheder med de øvrige uddannelser, hvor KOS indgår som fag 1 eller fag 2. De præsenterer sig for studerende på de øvrige uddannelser. Hvilket arbejdsmarked arbejder I hen i mod? Hvad kunne særlige projekter/problemer være for jer? Osv. osv.)
 - Systematisk erfaringsopsamling fra skræddersyede tværfaglige kurser/forløb, integrerede praktikker og projekter
 - Feedback til studienævn og studieledere fra studenterrepræsentanter i Studienævn og institutråd mv.
-

Notat

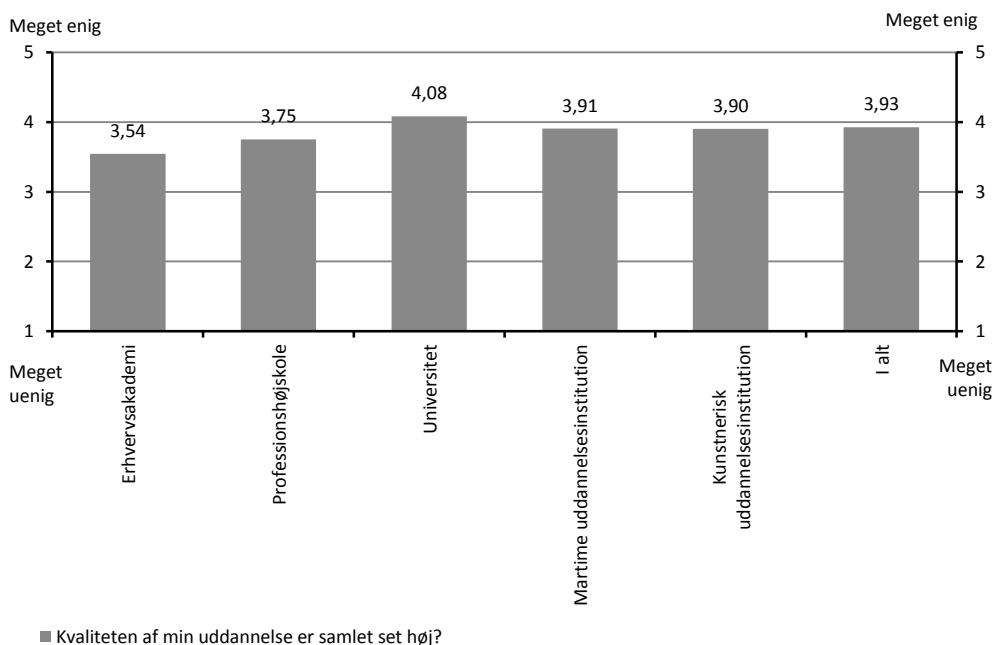
Studerendes vurdering af kvalitet i uddannelserne

Uddannelses- og Forskningsministeriet har bedt studerende på de videregående uddannelser om at vurdere kvaliteten af deres uddannelse samt deres udbytte af undervisningen. Det er sket i en spørgeskemaundersøgelse blandt alle de studerende på videregående uddannelser under ministeriet. Mere end 76.000 studerende har besvaret spørgeskemaet.

Af spørgeskemaundersøgelsen fremgår det, at der er lav variation blandt de forskellige institutionstyper; henholdsvis universiteter, professionshøjskoler, erhvervsakademier samt maritime og kunstneriske institutioner, når det kommer til de studerendes vurdering af kvaliteten af deres uddannelse.

3. marts 2017

Figur 1: Vurdering af spørgsmålet ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Kvaliteten af min uddannelse er samlet set høj” fordelt på institutionstype

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

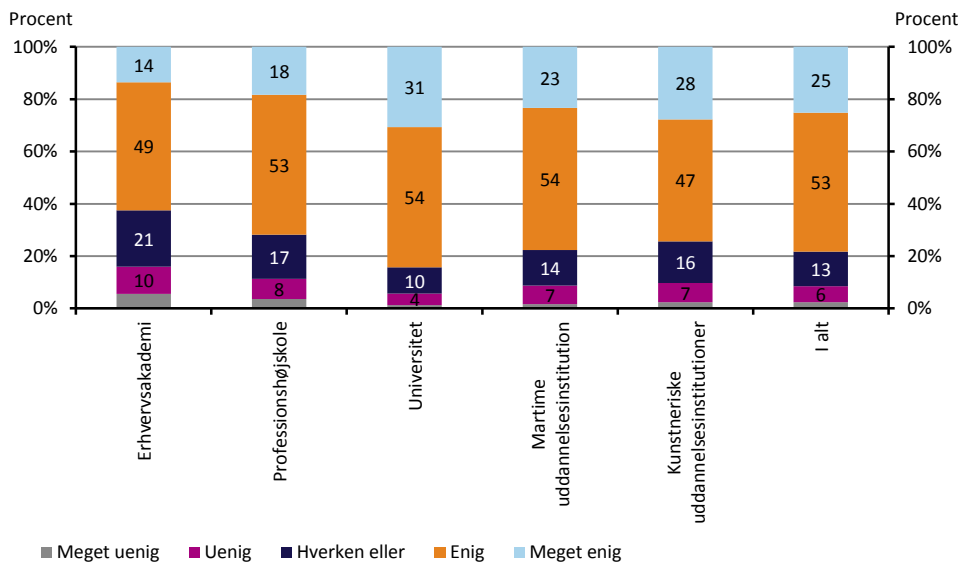
Tabel 1: Vurdering af spørgsmålet ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Kvaliteten af min uddannelse er samlet set høj” fordelt på institutionstype

Institutionstype	Kvaliteten af min uddannelse er samlet set høj	Antal svar	95 % konfidens interval	
Erhvervsakademi	3,54	6.713	3,52	3,57
Professionshøjskole	3,75	20.523	3,74	3,77
Universitet	4,08	39.753	4,07	4,09
Maritime uddannelsesinstitution	3,91	782	3,84	3,97
Kunstnerisk uddannelsesinstitution	3,90	621	3,82	3,98
I alt	3,93	68.392	3,92	3,93

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Figur 2: Vurdering af spørgsmålet ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Kvaliteten af min uddannelse er samlet set høj” fordelt på andele (svarfordeling pct.)

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoo, UFM

Tabel 2: Vurdering af spørgsmålet ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Kvaliteten af min uddannelse er samlet set høj” fordelt på institutionstyper (svarfordeling pct.)

Institutionstype	Meget uenig	Uenig	Hverken eller	Enig	Meget enig	I alt	Antal svar
Erhvervsakademi	6	10	21	49	14	100	6.713
Professionshøjskole	4	8	17	53	18	100	20.523
Universitet	1	4	10	54	31	100	39.753
Maritim uddannelsesinstitution	2	7	14	54	23	100	782
Kunstnerisk uddannelsesinstitution	2	7	16	47	28	100	621
I alt	2	6	13	53	25	100	68.392

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoo, UFM

Tabel 3: Vurdering af spørgsmålet ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Kvaliteten af min uddannelse er samlet set høj” fordelt på hovedinstitution

Hovedinstitution	Gennemsnit (1) ”Meget uenig” – (5) Meget enig	Antal svar	95 % konfidensinterval	
Erhvervsakademi				
Erhvervsakademi MidtVest	3,88	122	3,73	4,02
Erhvervsakademi SydVest	3,74	308	3,62	3,86
Erhvervsakademi Aarhus	3,74	1.244	3,68	3,79
Erhvervsakademi Kolding	3,63	360	3,53	3,73
Erhvervsakademi Sjælland	3,56	797	3,48	3,63
Erhvervsakademiet Lillebælt	3,51	1.127	3,45	3,58
Erhvervsakademiet Copenhagen Business Academy	3,46	1.591	3,41	3,51
Københavns Erhvervsakademi	3,36	1.164	3,29	3,42

Professionshøjskole				
Professionshøjskolen UC Syddanmark	3,91	1.737	3,87	3,95
Professionshøjskolen VIA University College	3,85	9.088	3,83	3,86
Professionshøjskolen Sjælland University College	3,78	1.660	3,74	3,83
Professionshøjskolen Metropol UC	3,73	2.312	3,70	3,77
Professionshøjskolen Lillebælt University College	3,71	1.799	3,66	3,75
Professionshøjskolen University College Nordjylland	3,69	2.124	3,65	3,73
Professionshøjskolen UCC	3,25	1.803	3,20	3,31
Universitet				
Danmarks Tekniske Universitet	4,35	2.513	4,32	4,38
IT-Universitetet i København	4,21	515	4,13	4,28
Aarhus Universitet	4,17	9.508	4,15	4,18
Københavns Universitet	4,08	11.097	4,06	4,09
Copenhagen Business School	4,06	3.353	4,03	4,09
Syddansk Universitet	4,03	6.048	4,01	4,05
Aalborg Universitet	3,97	4.895	3,95	4,00
Roskilde Universitet	3,73	1.824	3,69	3,76
Maritime uddannelsesinstitutioner				
Fredericia Maskinmesterskole	4,09	129	3,94	4,23
SIMAC	4,03	64	3,84	4,23
Aarhus Maskinmesterskole	3,89	311	3,79	3,99
Maskinmesterskolen København	3,86	169	3,72	4,00
MARTEC	3,74	109	3,55	3,93
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner				
Arkitektskolen Aarhus	4,04	191	3,92	4,16
Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering	3,86	341	3,75	3,97
Designskolen Kolding	3,75	89	3,54	3,96
I alt	3,93	68.392	3,92	3,93

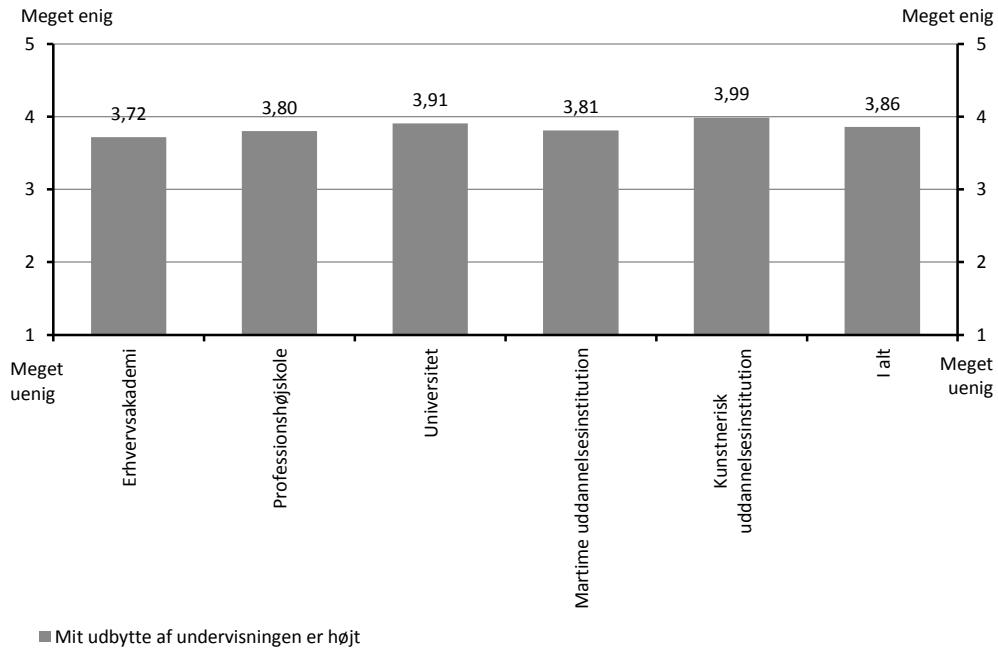
Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af udbytte af undervisningen

Figur 3: Vurdering af spørgsmålet ” Mit Udbytte af undervisningen er højt” fordelt på institutionstype

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Metode

Fakta om indsamlingen

Indsamlingen af spørgeskemaerne om de studerendes vurdering af uddannelsernes kvalitet og dimittendernes vurdering af uddannelsernes relevans sker som et led i gennemførelsen af anden fase af Uddannelseszoom (www.uddannelseszoom.dk), hvor kommende studerende skal kunne tilgå lettilgængelige informationer om uddannelsen og om jobbet bagefter. Samtlige aktive studerende ved ordinære videregående uddannelser (pr 1/10 2016) er inviteret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen plus dimittender fra disse uddannelser i perioden 1. oktober 2012 til 30. september 2015.

Det har været muligt for institutionerne at vælge en decentral indsamlingsmodel, hvor de kunne integrere spørgsmålene i egne studiemiljø- og dimittendundersøgelser. Langt de fleste institutioner har dog valgt at deltage i den centrale indsamling forestået af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Gennem den centrale indsamling blev i alt ca. 220.000 studerende samt 130.000 dimittender inviteret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen om uddannelsernes kvalitet og relevans. Godt og vel 76.000 studerende og 43.000 dimittender besvarede spørgeskemaet, hvilket resulterede i en svarprocent på 34,8 for studenterundersøgelsen og 32,8 for dimittendundersøgelsen.

Danmark Medie og Journalisthøjskole har valgt den decentrale model for så vidt angår spørgsmål til deres studerende, men har ikke indsamlet data indenfor den angivne tidsfrist, og derfor kan institutionen ikke indgå for så vidt angår studenterrettede spørgsmål. SIMAC har valgt den decentrale model for dimittenderne, men har ikke indsamlet data indenfor den angivne tidsfrist, og derfor kan institutionen ikke indgå for sig vidt angår de dimittendrettede spørgsmål. EA Dania har indsamlet begge spørgeskemaer, men valgt på trods af retningslinjer fra Uddannelses- og Forskningsministeriet at gennemføre undersøgelsen med spørgsmål fra høringsrunden, hvilket gør at ikke alle spørgsmålene kan anvendes, da de ikke er enslydende med de endelige spørgsmål.

Om undersøgelsen

En uddannelses kvalitet har mange facetter. Det er vigtigt at pointere, at denne undersøgelse viser resultaterne af de studerendes vurderinger på baggrund af deres subjektive oplevelser af kvalitet og læringsudbytte. Selvom brugertilfredshed i form af de studerendes oplevelse og vurdering har stor betydning, er der tale om ét blandt flere kvalitetsaspekter. Da informationerne bygger på spørgeskemadata er hvert gennemsnit suppleret med et konfidensinterval for at illustrere den spredning og usikkerhed gennemsnittet er behæftet med.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Indikatordefinitioner og metode

Vurdering af kvalitet og udbytte af undervisningen

Beskrivelse: De aktive studerende er blevet stillet spørgsmålene:

- ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Kvaliteten af min uddannelse er samlet set høj?”

- ”Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din oplevelse af det faglige miljø på din uddannelse? Mit udbytte af undervisningen er højt?”
 5. Meget enig
 4. Enig
 3. Hverken eller
 2. Uenig
 1. Meget uenig
 - Ved ikke (sorteret fra i beregningerne af gennemsnit)

Population: Alle aktive studerende, pr. 1. oktober 2016, der er indskrevet på en ordinær videregående uddannelse under Uddannelses og Forskningsministeriet.

Indsamling: Der er i perioden november 2016 til januar 2017 indsamlet besvarelse fra de studerende med undtagelse af studerende på EA Dania, som har indsamlet besvarelser i efteråret 2016.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, Uddannelses- og Forskningsministeriet

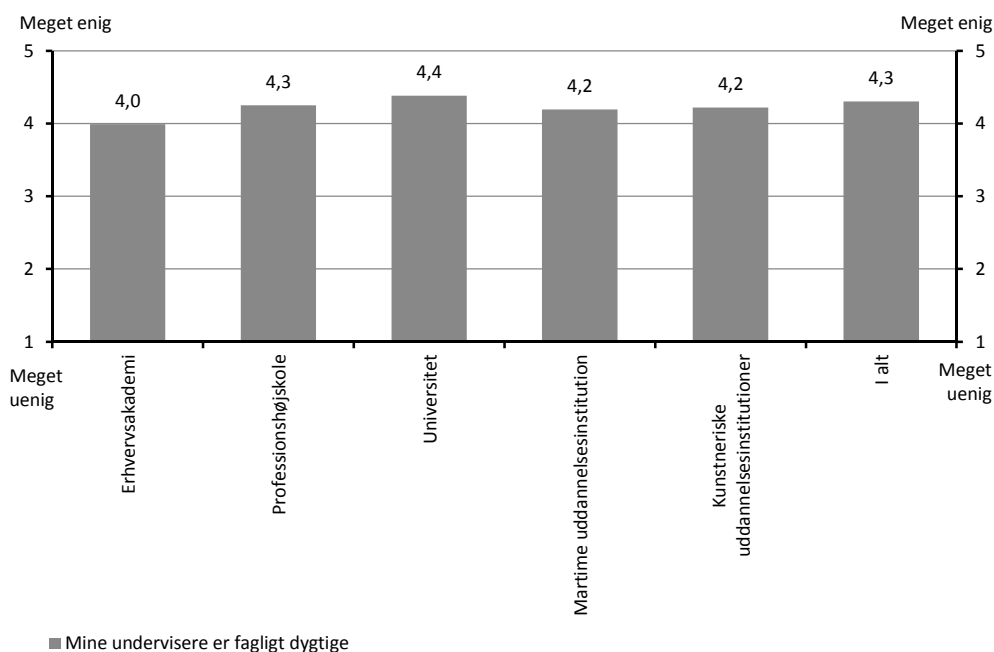
Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Studerendes vurdering af underviseres kompetencer og feedback

Fagligt dygtige undervisere

Vurdering af spørgsmålet ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Mine undervisere er fagligt dygtige?” fordelt på institutionstype

1. marts 2017

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse
Uddannelsesstatistik og Den Koor-
dinerede Tilmelding

Bredgade 40
1260 København K
Tel. 3544 6200
Fax 3544 6201
Mail sfu@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1991 8440

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af spørgsmålet ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Mine undervisere er fagligt dygtige?” fordelt på institutionstype

Institutionstype	Gennemsnit (1 "Meget uenig" - (5) "Meget enig")	Antal svar	95 % konfidens interval	
Erhvervsakademi	3,99	7.271	3,97	4,01
Professionshøjskole	4,25	21.957	4,24	4,26
Universitet	4,38	42.894	4,38	4,39
Martime uddannelsesinstitution	4,19	822	4,14	4,24
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner	4,22	682	4,16	4,28
I alt	4,30	73.626	4,30	4,31

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurderingen af spørgsmålet ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Mine undervisere er fagligt dygtige?” fordelt på hovedinstitution

Hovedinstitution	Gennemsnit (1 "Meget uenig" - (5) "Meget enig")	Antal svar	95 % konfidens interval	
Erhvervsakademier				
Erhvervsakademi MidtVest	4,16	134	4,03	4,30
Erhvervsakademi SydVest	4,14	340	4,04	4,23
Erhvervsakademi Kolding	4,11	375	4,03	4,20
Erhvervsakademi Aarhus	4,08	1.348	4,04	4,12
Erhvervsakademiet Lillebælt	4,00	1.227	3,95	4,05
Erhvervsakademi Sjælland	3,99	871	3,93	4,06

Erhvervsakademiet Copenhagen Business Academy	3,98	1.707	3,94	4,02
Københavns Erhvervsakademi	3,81	1.269	3,76	3,86
Professionshøjskoler				
UC Syddanmark	4,34	1.931	4,31	4,37
Sjælland University College	4,29	1.871	4,26	4,32
VIA University College	4,28	9.155	4,26	4,29
Lillebælt University College	4,24	2.012	4,21	4,27
Professionshøjskolen Metropol	4,21	2.599	4,18	4,23
UCC	4,20	2.064	4,17	4,23
University College Nordjylland	4,15	2.325	4,12	4,18
Universiteter				
Aarhus Universitet	4,45	10.288	4,44	4,47
Københavns Universitet	4,43	11.901	4,42	4,44
Danmarks Tekniske Universitet	4,42	2.651	4,39	4,44
IT-Universitetet i København	4,42	545	4,36	4,47
Syddansk Universitet	4,34	6.626	4,32	4,35
Aalborg Universitet	4,31	5.357	4,29	4,33
Roskilde Universitet	4,31	1.965	4,28	4,34
Copenhagen Business School	4,21	3.561	4,19	4,24
Maritime Uddannelsesinstitutioner				
SIMAC	4,36	69	4,23	4,49
Fredericia Maskinmesterskole	4,26	136	4,13	4,40
Aarhus Maskinmesterskole	4,18	321	4,10	4,26
Maskinmesterskolen København	4,15	179	4,03	4,26
MARTEC	4,13	117	3,99	4,27
Kunstneriske Uddannelsesinstitutioner				
Arkitektskolen Aarhus	4,27	212	4,17	4,37
Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering	4,24	369	4,16	4,33
Designskolen Kolding	4,01	101	3,83	4,19
I alt	4,30	73.626	4,30	4,31

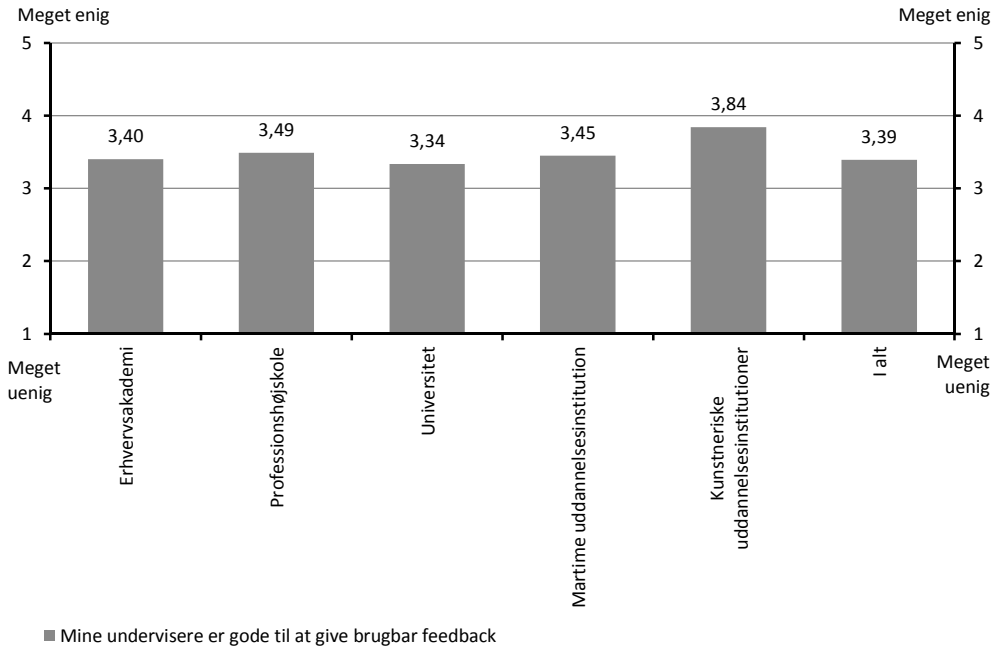
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Vurdering af undervisernes evne til at give brugbar feedback

Vurdering af undervisernes evne til at give brugbar feedback fordelt på institutions-type.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Mine undervisere er gode til at give brugbar feedback?"

Institutionstype	Gennemsnit (1) "Meget uenig" – (5) "Meget enig"	Antal svar	95 % konfidens interval	
Erhvervsakademi	3,40	7.257	3,37	3,42
Professionshøjskole	3,49	21.719	3,47	3,50
Universitet	3,34	41.963	3,33	3,35
Martime uddannelsesinstitution	3,45	822	3,38	3,52
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner	3,84	679	3,77	3,91
I alt	3,39	72.440	3,39	3,40

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Institutionsfordelinger på vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Mine undervisere er gode til at give brugbar feedback?"

Hovedinstitution	Gennemsnit (1) "Meget uenig" – (5) "Meget enig"	Antal svar	95 % konfidensinterval	
Erhvervsakademi				
Erhvervsakademi SydVest	3,62	341	3,51	3,73
Erhvervsakademi Kolding	3,61	375	3,51	3,71
Erhvervsakademi MidtVest	3,54	134	3,38	3,71
Erhvervsakademi Sjælland	3,49	872	3,41	3,56

Erhvervsakademi Aarhus	3,46	1.345	3,41	3,52
Erhvervsakademiet Lillebælt	3,42	1.221	3,36	3,48
Erhvervsakademiet Copenhagen Business Academy	3,29	1.704	3,24	3,34
Københavns Erhvervsakademi	3,26	1.265	3,20	3,32
Professionshøjskole				
Professionshøjskolen VIA University College	3,64	9.046	3,62	3,66
Professionshøjskolen UC Syddan- mark	3,53	1.921	3,48	3,57
Professionshøjskolen Sjælland University College	3,47	1.855	3,43	3,52
Professionshøjskolen University College Nordjylland	3,46	2.299	3,42	3,50
Professionshøjskolen Metropol UC	3,39	2.553	3,35	3,42
Professionshøjskolen Lillebælt University College	3,26	1.998	3,22	3,31
Professionshøjskolen UCC	3,18	2.047	3,13	3,23
Universitet				
IT-Universitetet i København	3,71	541	3,63	3,79
Aalborg Universitet	3,51	5.264	3,48	3,53
Danmarks Tekniske Universitet	3,50	2.638	3,46	3,54
Københavns Universitet	3,36	11.604	3,34	3,38
Syddansk Universitet	3,35	6.470	3,33	3,38
Aarhus Universitet	3,33	10.019	3,31	3,35
Roskilde Universitet	3,09	1.935	3,04	3,14
Copenhagen Business School	2,94	3.492	2,90	2,98
Maritime uddannelsesinstitutioner				
MARTEC	3,60	117	3,42	3,77
SIMAC	3,55	69	3,33	3,77
Fredericia Maskinmesterskole	3,54	136	3,37	3,70
Aarhus Maskinmesterskole	3,46	321	3,35	3,56
Maskinmesterskolen København	3,23	179	3,07	3,39
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner				
Arkitektskolen Aarhus	3,89	210	3,78	4,00
Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering	3,87	368	3,77	3,97
Designskolen Kolding	3,63	101	3,45	3,82
I alt	3,39	72.440	3,39	3,40

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Metode

Fakta om indsamlingen

Indsamlingen af spørgeskemaerne om de studerendes vurdering af uddannelsernes kvalitet og dimittendernes vurdering af uddannelsernes relevans sker som et led i gennemførelsen af anden fase af Uddannelseszoom (www.uddannelseszoom.dk), hvor kommende studerende skal kunne tilgå lettilgængelige informationer om uddannelsen og om jobbet bagefter. Samtlige aktive studerende ved ordinære videregående uddannelser (pr 1/10 2016) er inviteret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen plus dimittender fra disse uddannelser i perioden 1. oktober 2013 til 30. september.

Det har været muligt for institutionerne at vælge en decentral indsamlingsmodel, hvor de kunne integrere spørgsmålene i egne studiemiljø- og dimittendundersøgelser. Langt de fleste institutioner har dog valgt at deltage i den centrale indsamling forestået af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Gennem den centrale indsamling blev i alt ca. 220.000 studerende samt 130.000 dimittender inviteret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen om uddannelsernes kvalitet og relevans. Godt og vel 76.000 studerende og 43.000 dimittender besvarede spørgeskemaet, hvilket resulterede i en svarprocent på 34,8 for studenterundersøgelsen og 32,8 for dimittendundersøgelsen.

Danmark Medie og Journalisthøjskole har valgt den decentrale model for så vidt angår spørgsmål til deres studerende, men har ikke indsamlet data indenfor den angivne tidsfrist, og derfor kan institutionen ikke indgå for så vidt angår studenterrettede spørgsmål. SIMAC har valgt den decentrale model for dimittenderne, men har ikke indsamlet data indenfor den angivne tidsfrist, og derfor kan institutionen ikke indgå for sig vidt angår de dimittendrettede spørgsmål. EA Dania har indsamlet begge spørgeskemaer, men valgt på trods af retningslinjer fra Uddannelses- og Forskningsministeriet at gennemføre undersøgelsen med spørgsmål fra høringsrunden, hvilket gør at ikke alle spørgsmålene kan anvendes, da de ikke er enslydende med de endelige spørgsmål.

Om undersøgelsen

En uddannelses kvalitet har mange facetter. Det er vigtigt at pointere, at denne undersøgelse viser resultaterne af de studerendes vurderinger på baggrund af deres subjektive oplevelser af kvalitet og læringsudbytte. Selvom brugertilfredshed i form af de studerendes oplevelse og vurdering har stor betydning, er der tale om ét blandt flere kvalitetsaspekter. Da informationerne bygger på spørgeskemadata er hvert gennemsnit suppleret med et konfidensinterval for at illustrere den spredning og usikkerhed gennemsnittet er behæftet med.

Indikatordefinitioner

Vurdering af underviseres faglighed

Beskrivelse: De aktive studerende er blevet stillet spørgsmålet: ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Mine undervisere er fagligt dygtige?”

Vurdering af underviseres evne til at give feedback

Beskrivelse: De aktive studerende er blevet stillet spørgsmålet: ”Hvor enig eller uenig er du i det følgende udsagn? Mine undervisere gode til at give brugbar feedback?”

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Skala

5. Meget enig
4. Enig
3. Hverken eller
2. Uenig
1. Meget uenig
- Ved ikke (sorteret fra i beregningerne af gennemsnit)

Population og indsamling

Population: Alle aktive studerende, pr. 1. oktober 2016, der er indskrevet på en ordinær videregående uddannelse under Uddannelses og Forskningsministeriet.

Indsamling: Der er i perioden november 2016 til januar 2017 indsamlet besvarelse fra de studerende med undtagelse af studerende på EA Dania, som har indsamlet besvarelser i efteråret 2016.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, Uddannelses- og Forskningsministeriet

Nyuddannedes vurdering af uddannelsernes relevans

Uddannelses- og Forskningsministeriet har bedt dimittender fra ordinære videregående uddannelser, der færdiggør deres uddannelse i perioden 1. oktober 2012 til 30. september 2015, at vurdere relevansen af deres uddannelse. I spørgeskemaundersøgelsen deltager samtlige dimittender, der er eller har været i arbejde efter endt uddannelse. Personer, der ikke har været i arbejde, er udeladt.

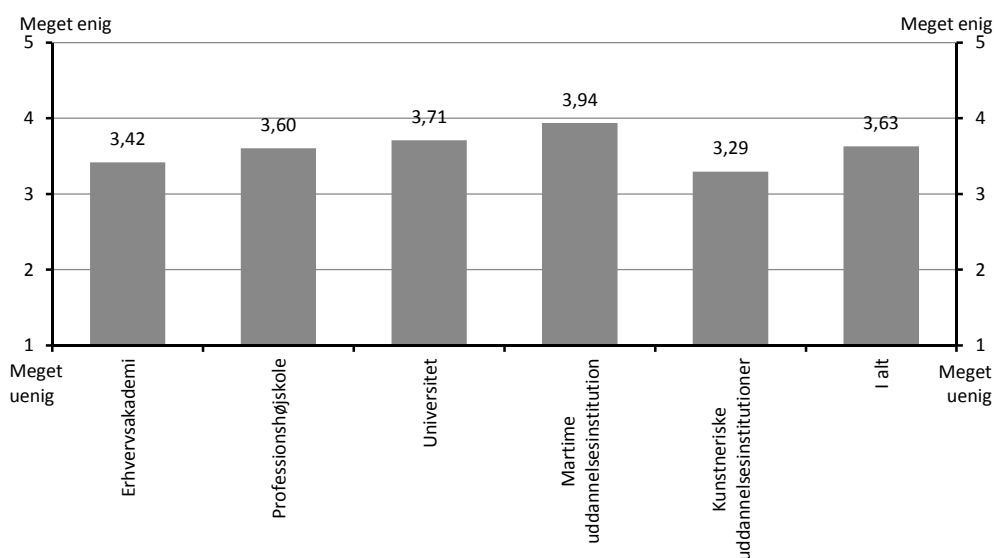
Omkring 43.000 dimittender har svaret på spørgeskemaet. Resultaterne fra undersøgelsen kommer til at indgå i Uddannelseszoom, der er et digitalt værktøj, hvor unge kan finde oplysninger om uddannelsernes kvalitet og relevans, når de skal vælge studie.

En uddannelses relevans på arbejdsmarkedet har mange facetter. Denne undersøgelse viser den oplevede relevans af uddannelsen blandt dimittender.

Det skal bemærkes, at resultaterne vedrører dimittender, der er eller har været i job. Der kan således godt være f.eks. en forholdsvis høj vurdering af uddannelsens relevans blandt dimittenderne i job, mens dimittenderne uden beskæftigelse ikke påvirker de læsebare resultater.

Overensstemmelse mellem der er lært på uddannelsen, og de kompetencer der efterspørges af arbejdsgiveren

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Der er overensstemmelse mellem det, jeg har lært på min uddannelse, og de kompetencer der efterspørges af min nuværende eller seneste arbejdsgiver?" fordelt på institutionstype.

■ Der er overensstemmelse mellem de, jeg har lært på min uddannelse, og de kompetencer der efterspørges af nuværende eller seneste arbejdsgiver

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Der er overensstemmelse mellem det, jeg har lært på min uddannelse, og de kompetencer

1. marts 2017

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Uddannelsesstatistik og Den Koor-
dinerede Tilmelding

Bredgade 40

1260 København K

Tel. 3544 6200

Fax 3544 6201

Mail sfu@ufm.dk

Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1991 8440

der efterspørges af min nuværende eller seneste arbejdsgiver?" fordelt på institutionstype

Institutionstype	Gennemsnit (1) "Meget uenig" – (5) "Meget enig"	Antal svar	95 % konfidensinterval	
Erhvervsakademi	3,42	4.817	3,39	3,44
Professionshøjskole	3,60	9.955	3,58	3,62
Universitet	3,71	17.001	3,69	3,72
Maritime uddannelsesinstitution	3,94	382	3,86	4,02
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner	3,29	354	3,19	3,40
I alt	3,63	32.509	3,62	3,64

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Der er overensstemmelse mellem det, jeg har lært på min uddannelse, og de kompetencer der efterspørges af min nuværende eller seneste arbejdsgiver?" fordelt på institutionstype (svarfordeling pct.)

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Institutionstype	Meget uenig	Uenig	Hverken eller	Enig	Meget enig	I alt	Antal svar
Erhvervsakademi	7	12	25	46	11	100	4.817
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner	5	18	28	41	8	100	354
Maritime uddannelsesinstitutioner	1	7	14	57	22	100	382
Professionshøjskole	4	10	20	52	14	100	9.955
Universiteter	3	9	20	49	18	100	17.001
I alt	4	10	21	50	16	100	32.509

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Der er overensstemmelse mellem det, jeg har lært på min uddannelse, og de kompetencer der efterspørges af min nuværende eller seneste arbejdsgiver?" fordelt på hovedinstitution

Hovedinstitution	Gennemsnit (1) "Meget uenig" - (5) "Meget enig"	Antal svar	95 % konfidensinterval	
Erhvervsakademi				
Erhvervsakademi Sjælland	3,52	476	3,43	3,61
Erhvervsakademi SydVest	3,51	202	3,37	3,66
Erhvervsakademi MidtVest	3,49	200	3,33	3,65
Erhvervsakademi Aarhus	3,46	759	3,39	3,53
Københavns Erhvervsakademi	3,43	1.041	3,37	3,5
Erhvervsakademi Dania	3,42	420	3,31	3,53
Erhvervsakademiet Lillebælt	3,37	678	3,29	3,46
Erhvervsakademiet Copenhagen Business Academy	3,31	860	3,24	3,38
Erhvervsakademi Kolding	3,28	181	3,13	3,44
Professionshøjskole				
Professionshøjskolen UC Syddanmark	3,7	998	3,64	3,76
Professionshøjskolen Lillebælt University College	3,7	1.010	3,64	3,76

Professionshøjskolen Sjælland University College	3,67	944	3,61	3,74
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole	3,63	408	3,54	3,73
Professionshøjskolen VIA University College	3,62	2.897	3,58	3,65
Professionshøjskolen University College Nordjylland	3,54	1.147	3,48	3,6
Professionshøjskolen UCC	3,53	1.193	3,48	3,59
Professionshøjskolen Metropol UC	3,48	1.358	3,43	3,54
Universitet				
Danmarks Tekniske Universitet	3,83	1.266	3,78	3,88
Syddansk Universitet	3,74	1.586	3,69	3,79
Aarhus Universitet	3,72	6.143	3,7	3,75
Københavns Universitet	3,71	3.068	3,67	3,74
IT-Universitetet i København	3,69	306	3,59	3,8
Aalborg Universitet	3,67	2.350	3,63	3,71
Roskilde Universitet	3,64	1.027	3,58	3,7
Copenhagen Business School	3,58	1.255	3,53	3,64
Maritime uddannelsesinstitutioner				
Maskinmesterskolen København	4,06	86	3,89	4,22
Aarhus Maskinmesterskole	3,93	159	3,81	4,05
MARTEC	3,89	63	3,67	4,11
Fredericia Maskinmesterskole	3,85	74	3,64	4,06
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner				
Designskolen Kolding	3,3	67	3,05	3,55
Arkitektskolen Aarhus	3,3	94	3,09	3,51
Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering	3,29	193	3,14	3,44
I alt	3,63	32.509	3,62	3,64

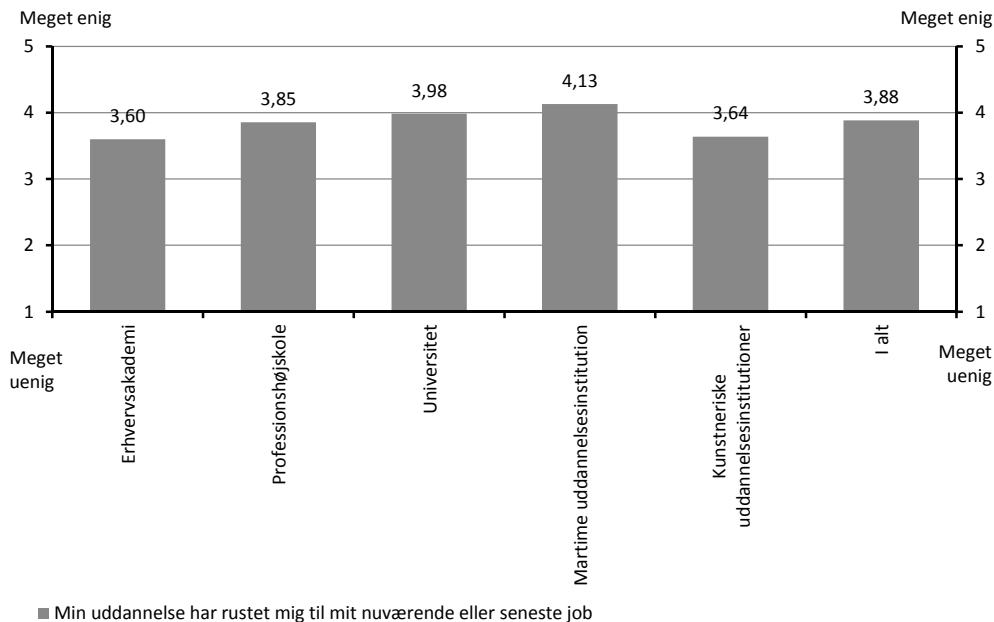
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoo, UFM

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Vurdering af om uddannelsen ruster til jobbet

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Min uddannelse har rustet mig til mit nuværende eller seneste arbejde?" fordelt på institutionstype

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Min uddannelse har rustet mig til mit nuværende eller seneste arbejde?" fordelt på institutionstype

Institutionstype	Gennemsnit (1 "Meget uenig" – (5) "Meget enig")	Antal svar	95 % konfidensinterval	
Erhvervsakademi	3,60	4.855	3,57	3,63
Professionshøjskole	3,85	9.992	3,83	3,87
Universitet	3,98	17.084	3,97	4,00
Martime uddannelsesinstitution	4,13	382	4,05	4,21
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner	3,64	353	3,54	3,74
I alt	3,88	32.666	3,87	3,90

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Min uddannelse har rustet mig til mit nuværende eller seneste arbejde?" fordelt på institutionstype (svarfordeling pct.)

Institutionstype	Meget uenig	Uenig	Hverken eller	Enig	Meget enig	I alt	Antal svar
Erhvervsakademi	7	8	18	51	16	100	4.855
Kunstneriske uddannelsesinstitutioner	4	7	24	50	15	100	353
Maritime uddannelsesinstitutioner	1	4	9	53	33	100	382
Professionshøjskole	3	7	14	54	23	100	9.992

Institutionstype	Meget uenig	Uenig	Hverken eller	Enig	Meget enig	I alt	Antal svar
Universiteter	2	5	13	53	27	100	17.084
I alt	3	6	14	53	24	100	32.666

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Vurdering af spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Min uddannelse har rustet mig til mit nuværende eller seneste arbejde?" fordelt på hovedinstitution

Hovedinstitution	Gennemsnit (1) "Meget uenig" - (5) "Meget enig"	Antal svar	95 % konfidensinterval	
Erhvervsakademi				
Erhvervsakademi SydVest	3,77	205	3,63	3,90
Erhvervsakademi Sjælland	3,70	479	3,61	3,80
Erhvervsakademi MidtVest	3,70	200	3,54	3,86
Erhvervsakademi Aarhus	3,69	763	3,62	3,76
Københavns Erhvervsakademi	3,61	1.053	3,54	3,67
Erhvervsakademiet Lillebælt	3,59	683	3,51	3,67
Erhvervsakademiet Copenhagen Business Academy	3,49	865	3,42	3,56
Erhvervsakademi Dania	3,48	425	3,37	3,60
Erhvervsakademi Kolding	3,47	182	3,30	3,63
Professionshøjskole				
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole	3,99	407	3,90	4,08
Professionshøjskolen UC Syddanmark	3,98	1.002	3,92	4,03
Professionshøjskolen Lillebælt University College	3,92	1.012	3,87	3,98
Professionshøjskolen Sjælland University College	3,88	952	3,82	3,94
Professionshøjskolen VIA University College	3,89	2.906	3,85	3,92
Professionshøjskolen UCC	3,80	1.197	3,74	3,85
Professionshøjskolen University College Nordjylland	3,77	1.152	3,71	3,83
Professionshøjskolen Metropol UC	3,70	1.364	3,65	3,76
Universitet				
Danmarks Tekniske Universitet	4,14	1.274	4,09	4,18
IT-Universitetet i København	3,95	311	3,85	4,05
Syddansk Universitet	4,00	1.593	3,96	4,05
Aarhus Universitet	4,02	6.161	4,00	4,04
Københavns Universitet	3,98	3.086	3,95	4,01
Aalborg Universitet	3,92	2.362	3,88	3,96
Roskilde Universitet	3,90	1.032	3,84	3,96
Copenhagen Business School -	3,83	1.265	3,78	3,87
Maritime uddannelsesinstitutioner				
Maskinmesterskolen København	4,21	86	4,05	4,37
Fredericia Maskinmesterskole	4,12	74	3,91	4,33
Aarhus Maskinmesterskole	4,14	159	4,03	4,26
MARTEC	4,00	63	3,76	4,24

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Kunstneriske uddannelsesinstitutioner				
Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering	3,60	193	3,45	3,75
Designskolen Kolding	3,63	67	3,37	3,89
Arkitektskolen Aarhus	3,72	93	3,56	3,88
I alt	3,88	32.666	3,87	3,90

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Andel af dimittender der har svaret ”Meget enig” og ”Enig” i vurdering af spørgsmålet ”Min uddannelse har rustet mig til mit nuværende eller seneste arbejde?” og spørgsmålet ”Der er overensstemmelse mellem det, jeg har lært på min uddannelse, og de kompetencer der efterspørges af min nuværende eller seneste arbejdsgiver?” fordelt universiteternes hovedområder

	Min uddannelse har rustet mig til mit nuværende eller seneste arbejde, pct.	Der er overensstemmelse mellem det, jeg har lært på min uddannelse, og de kompetencer der efterspørges af min nuværende eller seneste arbejdsgiver, pct.
Humaniora	73	58
Naturvidenskabelig	82	71
Samfundsvidenskabelig	79	66
Sundhedsvidenskabelig	89	80
Teknik videnskabelige	85	73
I alt	80	67

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, UFM

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Metode

Fakta om indsamlingen

Indsamlingen af spørgeskemaerne om de studerendes vurdering af uddannelsernes kvalitet og dimittendernes vurdering af uddannelsernes relevans sker som et led i gennemførelsen af anden fase af Uddannelseszoom (www.uddannelseszoom.dk), hvor kommende studerende skal kunne tilgå lettilgængelige informationer om uddannelsen og om jobbet bagefter. Samtlige aktive studerende ved ordinære videregående uddannelser (pr 1/10 2016) er inviteret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen plus dimittender fra disse uddannelser i perioden 1. oktober 2013 til 30. september.

Det har været muligt for institutionerne at vælge en decentral indsamlingsmodel, hvor de kunne integrere spørgsmålene i egne studiemiljø- og dimittendundersøgelser. Langt de fleste institutioner har dog valgt at deltage i den centrale indsamling forestået af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Gennem den centrale indsamling blev i alt ca. 220.000 studerende samt 130.000 dimittender inviteret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen om uddannelsernes kvalitet og relevans. Godt og vel 76.000 studerende og 43.000 dimittender besvarede spørgeskemaet, hvilket resulterede i en svarprocent på 34,8 for studenterundersøgelsen og 32,8 for dimittendundersøgelsen.

Danmark Medie og Journalisthøjskole har valgt den decentrale model for så vidt angår spørgsmål til deres studerende, men har ikke indsamlet data indenfor den angivne tidsfrist, og derfor kan institutionen ikke indgå for så vidt angår studenterrettede spørgsmål. SIMAC har valgt den decentrale model for dimittenderne, men har ikke indsamlet data indenfor den angivne tidsfrist, og derfor kan institutionen ikke indgå for sig vidt angår de dimittendrettede spørgsmål. EA Dania har indsamlet begge spørgeskemaer, men valgt på trods af retningslinjer fra Uddannelses- og Forskningsministeriet at gennemføre undersøgelsen med spørgsmål fra høringsrunden, hvilket gør at ikke alle spørgsmålene kan anvendes, da de ikke er enslydende med de endelige spørgsmål.

Om undersøgelsen

En uddannelses kvalitet har mange facetter. Det er vigtigt at pointere, at denne undersøgelse viser resultaterne af de studerendes vurderinger på baggrund af deres subjektive oplevelser af kvalitet og læringsudbytte. Selvom brugertilfredshed i form af de studerendes oplevelse og vurdering har stor betydning, er der tale om ét blandt flere kvalitetsaspekter. Da informationerne bygger på spørgeskemadata er hvert gennemsnit suppleret med et konfidensinterval for at illustrere den spredning og usikkerhed gennemsnittet er behæftet med.

Indikatordefinitioner

Vurdering af overensstemmelse mellem indhold på uddannelse og kompetencer der efterspørges

Beskrivelse: Dimittenderne er blevet stillet spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Der er overensstemmelse mellem det, jeg har lært på min uddannelse, og de kompetencer der efterspørges af min nuværende eller seneste arbejdsgiver?"

5. Meget enig
 4. Enig
 3. Hverken eller
 2. Uenig
 1. Meget uenig
- Ved ikke (sorteret fra i beregningerne af gennemsnit)

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Population: Personer der er dimitteret fra en ordinær videregående uddannelse, under Uddannelses og Forskningsministeriet, i perioden 1. oktober 2012 til 30. september 2015, dog med undtagelse af akademiske bacheloruddannelser.

Der er kun personer, der er eller har været i arbejde, i perioden efter endt uddannelse til indsamlingstidspunktet der indgår i undersøgelsen.

Indsamling: Der er i perioden november 2016 til januar 2017 indsamlet besvarelse fra de studerende med undtagelse af studerende på EA Dania, som har indsamlet besvarelser i efteråret 2016.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, Uddannelses- og Forskningsministeriet

Vurdering af om uddannelse rustet til arbejde

Beskrivelse: Dimittenderne er blevet stillet spørgsmålet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Min uddannelse har rustet mig til mit nuværende eller seneste arbejde?"

5. Meget enig
4. Enig
3. Hverken eller
2. Uenig
1. Meget uenig
- Ved ikke (sorteret fra i beregningerne af gennemsnit)

Population: Personer der er dimitteret fra en ordinær videregående uddannelse, under Uddannelses og Forskningsministeriet, i perioden 1. oktober 2012 til 30. september 2015, dog med undtagelse af akademiske bacheloruddannelser.

Der er kun personer, der er eller har været i arbejde, i perioden efter endt uddannelse til indsamlingstidspunktet der indgår i undersøgelsen.

Indsamling: Der er i perioden november 2016 til januar 2017 indsamlet besvarelse fra de studerende med undtagelse af studerende på EA Dania, som har indsamlet besvarelser i efteråret 2016.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse til Uddannelseszoom, Uddannelses- og Forskningsministeriet